ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ

ಮದಿಪು

ತುಳು ತ್ರೈಮಾಸಿಕ

ಸಂಪುಟ-2 ಸಂಚಿಕೆ-2
ಮಂಗಳೂರು 5 ಜುಲೈ 2016
ಬೆಲೆ: ರೂ. 15 ಪುಟಗಳು : 72

ತುಳು ಶಿಕ್ಷಕೆರೆಗ್ ತರಬೇತಿ ಕಮ್ಮಟ – ಪುತ್ತೂರು

ತುಳು ಕಬಿತೆ ರಚನಾ ಕಮ್ಮಟೊಡು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲು

ಪ್ರಗತಿ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಕಾಣಿಯೂರುಡು ತುಳು ಕಲ್ಪುನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲು

ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕ್ಲೆನ ಸರಕಾರಿ ಪ.ಪೂ.ಕಾಲೇಜ್ ಉಡುಪಿ ತುಳು ಪಠ್ಯ ಕಲ್ಪುನ ಉದಿಪನ ಲೇಸ್

ಮದಿಪು

ಮುಡಿ 70 ಪಗ್ಗು – ಬೇಶ – ಕಾರ್ತೆಲ್

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರ್
ಎಮ್. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ

ಸಂಪಾದಕೆರ್
ಪ್ರೊ. ಡಿ. ವೇದಾವತಿ
ರಘು ಇಡ್ಕಿದು

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಪಾದಕೆರ್
ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ ಬಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮಂಗಳೂರು

MADIPU Tulu Quarterly
VOL - 2, ISSUE - 2
Date : 05 July 2016
Pages : 72
RNI No. KARTUL / 2015 / 63563
Price : Rs. 15/-
Cover Photo : **Sathish Ira**
Cover Design : **Kallur Nagesh**

Published & printed by
CHANDRAHASA RAI B.
on behalf of
Registrar, Karnataka Tulu Sahithya Academy
owned by
KARNATAKA TULU SAHITHYA ACADEMY
published at
KARNATAKA TULU SAHITHYA ACADEMY
TULU BHAVANA, ASHOK NAGAR POST,
MANGALURU-575 006,
DAKSHINA KANNADA, KARNATAKA.
Printed at
AAKRITHI PRINTS
Light House Hill Road, Mangaluru.
Managing Editor :
CHANDRAHASA RAI B.
on behalf Registrar, Karnataka Tulu Sahitya Academy
email : tulu.academy@yahoo.co.in

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ನ ಮದಿಪು

ಕರೆನಾಡ್‌ಡ್ ಮರ್ಯಾಲೊಡು ಗಾಳಿಮಲಕೊದ, ಬರ್ಸಬೊಲ್ಲದ ಅಬ್ಬರ ಏನಿಡ್ದಿಂಚಲಾ ಇತ್ತಿನನೇ. ಈ ವರ್ಸೊಲಾ ಮರಿಯಾಲ ಆ ಅಬ್ಬರೊಡೇ ಸುರುಆದ್ ಒರಾನೆ ನೀರೆರ್ಕ್‌ದ್ ಬೂಮಿ ತಂಪಾಂಡ್. ಪಚ್ಚೆ ಉದಿತ್‌ಂಡ್. ಕೆದುಕಿರೆ, ಗುವೆಲ್, ತೋಡು, ಸುದೆ ಮಾತಲಾ ದಿಂಜಿಂಡ್. ಬರ್ಸ ಪನಿ ಕಡ್ಯಂದಿನೆಟಾದ್ ಎರ್ಕಿನ ನೀರ್ ಸರ್ರ ಪರಪುನಗ ಕುರೆಪಟ್ಟ್‌ನ್ ಕಡಲ್‌ದ ಮಟ್ಟೆಲ್ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಬೂಮಿನ್ ಸೊಚ್ಚ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಅಂಚ ಸಜ್ಜಿಡ್ ಮೀಯಿಲೆಕೊದ ಬೂಮಿ ಅಪ್ಪೆನ ಪೊರ್ಲು ನೆಗತ್‌ತೋಜುಂಡು.

ಆಂಡ ಆ ಪೊರ್ಲು ಇತ್ತೆದ ಕಾಲೊಡು ಓಲುಂಡು? ಪ್ರಕೃತಿದಪ್ಪೆನ ಪೊರ್ಲುನು ಒರ್ತೊನೊಡುಣ್ಪಿನ ಅಕಲ್ ನಂಕ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡತ್ತ ಪೊರ್ಲು ಒರಿಯುನು? ಇಲ್ಲ್‌ಇಲ್ಲ್‌ದ ವರ್ಸ ಇಡೀತ ಕಸಮುಸುರೆಲ್ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಪಿಂಡಿಲಾದ್ ಮಾರ್ಗೊದ ಬರಿಟ್, ಚರಂಡಿದ ನಡುಟು, ತೋಡು, ಸುದೆ, ಓಲಾಂಡ ಅವುಲು 'ನರಕ' ಉಂಡು ಮಲ್ತೊಂದಿಪ್ಪುನಗ ಏರ್ ಏರೆನ್ ದೂರೊಲಿ? ನಮ್ಮಲ್ಪ ಪ್ರಜೆಕುಲೇ ಪ್ರಭುಕುಲು! ಆಂಡ ಪ್ರಜೆಕ್ಲೆಗ್ ನಾಗರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆನ್ ಅರೆತ್ ಪರ್ಪಾವೆರೆಗಾವ? ಅವು ಅಕಲಕಲ್ನ ಮನಸ್‌ಡೇ ಉಂಡಾವೊಡಾಯಿನ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಅವು ಇಜ್ಜಾಂದಿನೆಟಾದ್ ಸೀಕ್‌ಸಂಕಡೊದ ಕೇಡ್‌ದ ಅಂಗ್ಯೆನ್ ನಮ ನೆತ್ತಿಗ್ ನಮನೇ ದೀವೊಂದುಲ್ಲ. ಮರಣೊಗು ಲೆಪ್ಪುಕೊರ್ಪಿನ ಪೊಸಪೊಸ ಸೀಕ್‌ಲೆನ್ ನಮ ಊರುಕೇರಿಲ್, ನಗರ ಪಟ್ಟಣೊಲು ಎದ್ರೊಕ್ನೆರೆ ಸಜ್ಜಾದುಲ್ಲ.

ಈತೆನ? ನರಮಾನಿಲೆಗ್ ಮಾತೆಟ್ಲಾ ಅಮಸರ. ಚಕ್ರೊದ ವಾಹನೊಡಿತ್ತೊಂದೆ ಗಡಿಬಿಡಿತ ರಾಪು! ಪರ್ಣಾಮ, ಅಪಘಾತ, ಮರಣ, ಅರ್ಯಮುರ್ಯ, ಬೇನೆಬೆಂಗ್! 'ಸಾಲೆದ ಸಾದಿಡ್ ಜೋಕುಲೆನ ದುರ್ಮರಣ' ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಕರ್ಲ್‌ಕತ್ತೆರುನ ಸುದ್ದಿಲೆನ್ ಓದುನ ಕೆಟ್ಟಕಾಲ ನಮ್ಮವು! ಇನಿಕೋಡೆಡ್ ವಿಜ್ಞಾನೊದ ಸಾಯೊಡು ಜನೊಕ್ಲೆನ ಬದ್ಕ್ ಸುಕಸುಲಬೊನೆ! ಆಂಡ ಬದ್ಕ್ ಪುಚ್ಚೆದ ನೆತ್ತಿಡಿತ್ತಿನ ತುಡರ್‌ದಲೆಕ! ನೀರ್‌ದ ಗುಳ್ಳೆದಲೆಕ ಅತಂತ್ರನೆ! ಅಕೇರಿಗ್ ಮಾತೆನ್ಲಾ 'ವಿಧಿತಗೊಬ್ಬು' ಪಣೊಂಬಿನ ಬುದ್ಯಂತಿಕೆದ ತತ್ವಾದರ್ಶ! ತಿದ್ದೊನುನ, ತಿದ್ದುನ, ಕಾನೂನು ಮಲ್ಪುನ, ಮಲ್ತಿನ ಕಾನೂನುಲೆನ್ ಪಾಲನೆ ಮಲ್ಪುನ ಬುದ್ಧಿ ನಂಕ್ ಏಪ ಬರ್ಪುಂಡ?

ಒಂಜಿ ಪಾತೆರಉಂಡು.. ನರಮಾನಿ ಮನಸ್ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಬೂಮಿನೇ ಸೊರ್ಗ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಅವು ಅಂದಾಯಿನ ಪಾತೆರನೇ. ಸುರುಟು ನರಮಾನಿಗ್ ಪ್ರಕೃತಿದ ಮೈಮೆ ಅರ್ತ ಆವೊಡು. ಪ್ರಕೃತಿನ್ ತೂದು ಕಲ್ಪುನ, ಮನಸ್ ಅರ್ಲಾವೊಂಬಿನ ಇಚ್ಛೆ ಬೋಡು. ನಮ ಬದ್ಕುನ ಪರಿಸರೊನ್ ಸೊಚ್ಚ ಒರ್ತೊನುನ ಜಾಗ್‌ರ್ತೆ ಬೋಡು. ಪ್ರಕೃತಿನ್ ಒರಿತ್‌ಂಡ ಪ್ರಕೃತಿ ನಮನ್ ಒರಿಪುಂಡು ಪಣ್ಪಿನ ಗೇನ ಮಾತೆರೆಡ್ಲಾ ಎಚ್ಚಾವೊಡು.

...ಇಂಚ ಬಯಕೊಂದು ಅಕಾಡೆಮಿದ 'ಮದಿಪು'ನ್ ತುಳು ಬಂದುಲೆನ ಕಯಿಕ್

ಎತ್ತಾವೊಂದುಲ್ಲ. ಜತೆಟ್ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಸುದ್ದಿಲಾ ಪಣಿಯೆರೆಗುಂಡು. ಅವು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪತ್ಯಯೋಜನೆಗ್ ಸಮ್ಮಂದವಾಯಿನವು. ಈ ವರ್ಸೊದ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪರೀಕ್ಷೆಡ್ ಪುತ್ತೂರುದ ರಾಮಕುಂಜ ಆಂಗ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮ ಸಾಲೆದ ಪತ್ತ್ ಜೋಕುಲು, ಪ್ರಗತಿ ಆಂಗ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮ ಸಾಲೆ ಕಾಣಿಯೂರುದ ಪದಿನೈನ್ ಜೋಕುಲು ಮೂಜಿನೇ ಬಾಸೆ ತುಳುಟು ಬರೆದ್ ಎಡ್ಡೆ ಪಲಿತ ಪಡೆತೆರ್. ಪ್ರಗತಿ ಸಾಲೆದ ಸುಜನ್ಯ ನೂದೆಟ್ ನೂದು ಅಂಕ ಪಡೆತೊಲು. ಬಾಕಿದಕುಲ್ಲಾ ಸೊಣ್ಪೊಡ್ದು ಎಚ್ಚಿಗೆ ಅಂಕ ಪಡೆವುನ ಸಾದನೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಈ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಂಚನೇ ಮಾತ ತುಳುವೆರ್ನ ಪರವಾದ್ ಎಡ್ಡೆಪುನ್ ಬಯಕುವೆ. ಉಂದುವೇ ಪೊರ್ತುಡು ಕರಿನ ವರ್ಸ ಕುಡ್ಲದ ಪಾಂಪೆ ಹೈಸ್ಕೂಲುದ ಪದಿನೆಡ್ಮ ಜೋಕುಲು ಮೂಜಿನೇ ಬಾಸೆ ತುಳುಟು ಸುರುಟು ಪರೀಕ್ಷೆ ಬರೆದ್ ಇತಿಹಾಸ ಮಲ್ತ್‌ದಿನೆನ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊನುವೆ. ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಉರ್ಬು ಉಮೇದ್ ಕೊರ್ದು ತುಳು ಪತ್ಯಯೋಜನೆನ್ ತರ್ಕೊಂದು ಮನದೀದ್ ಬೆನ್ತಿನ ಸಾಲೆದ ಮುಕ್ಯಗುರುನಕ್ಲೆಗ್ ಕಲ್ಪಾಯಿನ ಗುರುನಕ್ಲೆಗ್, ಶಾಲೆದ ಆಡಳ್ತೆ ಮಂಡಲಿಗ್, ತಾಲೂಕುದ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಲೆಗ್, ಜೋಕ್ಲೆನ ಅಪ್ಪೆಅಮ್ಮೆರೆಗ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪುದರ್ ಪಂಡೊಂದು ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೆ. 2010ನೇ ಇಸವಿಡೇ ಸರಕಾರ ಆದೇಶ ಮಲ್ತ್‌ದಿನ ಈ ಪತ್ಯಯೋಜನೆಗ್ ಈ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಸೊಡು ನನಲಾತ್ ಚಾಲನೆ ತಿಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಕುಡ್ಲ, ಪುತ್ತೂರು, ಸುಳ್ಯ, ಒಡಿಪು ತಾಲೂಕುಲೆಡ್ ಸುಮಾರ್ ಐನೂತ್ತೈವ ಜೋಕುಲು ತುಳು ಬಾಸೆನ್ ಮೂಜಿನೇ ಬಾಸೆ ಆದ್ ಕಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ಂದ್ ಪಂಡೊನೆರೆ ಬಾರಿ ಕುಸಿ ಆಪುಂಡು. ತುಳುಕು ತಾನಮಾನ ತಿಕ್ಯೆರೆ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಬೇಲೆಲ್ ದಿಂಜ ಸಾಯ ಮಲ್ಪುವ. ಅಂಚ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ಈ ನಿಲೆಟ್ ದುಂಬರಿಯೊಂದುಂಡು.

ಪಗ್ಗು, ಬೇಸ, ಕಾರ್ತೆಲ್–ಈ ಮೂಜಿ ತಿಂಗೊಲುದ 'ಮದಿಪು'ಡು ಪೊಸತಾದ್ ಬರೆಪಿನಕಲ್ನ ಬರವುಗ್ ದಿಂಜ ಜಾಗೆ ಕೊರ್ತುಂಡು. ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪತ್ರಿಕೆ 'ಮದಿಪು' ಗು ಪುಟಮಿತಿತ ಗೇನ ದೀವೊಂದು ಬರೆಪಿನ ಗಟ್ಟಿ ಬರವುಲು ಬೋಡು. ಒವ್ವೇ ತಿರ್ಲ್‌ದ, ಒರ್ಮೆದಒರು ಇತ್ತಿನ ಕತೆ, ಕಬಿತೆ, ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಬಾಸೆದ ಪೊರ್ಲುಡು ಬದ್ಕ್‌ದ ಪಡಿರೂಪುದಂಚ ಉಂಡಾಪಿನ ಸೊಂತ ಬರವುಲೆನ್, ಅಕಾಡೆಮಿ ಬಯಕೊಂದುಂಡು. 'ಆಂಡ ಆಂಡ್, ಪೋಂಡ ಪೋಂಡು' ಮರ್ಜಿದ ಬರವುಲು ಮದಿಪುಗು ಮುಕ್ಯ ಆಪುಜ.

ಈ 70 ನೆದ ಮದಿಪುನು ಪೊರ್ಲುಡು ಸಂಪೊಲಿತಿನ ಪ್ರೊ.ಡಿ.ವೇದಾವತಿ ಬೊಕ್ಕ ಶ್ರೀ ರಘುಇಡ್ಕಿದು ಮೊಕ್ಲೆಗ್, ಪೊರ್ಲುದ ದೇಕಿ ಕೊರ್ತಿನ ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟ್ಸ್‌ದ ಶ್ರೀ ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶ್ ಮೆರೆಗ್, ಮದಿಪುದ ಚಂದಾದಾರೆರೆಗ್, ಮದಿಪುನ್ ಓದುನ ಮಾತ ತುಳು ಬಂದುಲೆಗ್ ಮನದಿಂಜಿದ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೆ.

ತುಳು ಭವನ, ಕುಡ್ಲ
2–7–2016

ಎಮ್. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ
ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಸಂಪಾದಕೆರ್ನ ಪಾತೆರೊ

ಮದಿಪುದ ಎಳ್ಪನೇ ಮುಡಿ ನಿಕ್ಲೆ ದುಂಬು ದೀತ. ಒಟ್ಟುಡು ಈ ಎಳ್ಪ ಸಂಚಿಕೆಲೆನ್ ತೂಂಡ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಉಂದು ಮಲ್ಲ ಕೊಡುಗೆನೇ ಆದುಂಡು. ಸುಮಾರ್ ಇರ್ವತ್ತರಡ್ಡ್ ವರ್ಸೊಡ್ದಿಂಚ ಮದಿಪುದ ಮುಖಾಂತ್ರ ಪ್ರಕಟವಾಯಿನ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬರವುಲು ಏತೋ. ಲೇಖನೊ, ಕಥೆ, ಕಬಿತೆ, ನಾಟಕ, ವಿಮರ್ಶೆ, ವಿಚಾರದ ಬರವುಲು, ಚಿಂತನೆಲು, ಕುಸೇಲ್ದ ಬರವುಲು, ವ್ಯಕ್ತಿ ಪರಿಚಯ, ಜಾಗೆದ ಪರಪುಲು, ತುಳುನಾಡ್ದ ವಿಸೇಸೊಲು, ಇಂಚ ನನಲಾತ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪ್ರಕಾರೊದ ಬರವುಲು ಈ ಎಳ್ಪ ಸಂಚಿಕೆಲೆಡ್ ಮೂಡ್ದು ಬತ್ತ್‌ದ್, ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಕರಜನೊನು ದಿಂಜದ್‌ಂಡ್ – ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊನು ಐತ – ಸಿಂಗಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಹಿರಿಯೆರೆಗ್, ಕಿರಿಯೆರೆಗ್‌ಂದ್ ಬರವುದ ಅವಕಾಶೊ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ದು ನಿರೆಪಾದ್‌ಂಡ್– ಬುಳೆಪಾದ್‌ಂಡ್. ಪೊಸಪೊಸ ಬರವುಗಾರೆರ್ ಮದಿಪುಡ್ದಾದ್ ಪುಟ್ಟುದೆರ್. ಇನಿಕಾನಗ ಮದಿಪುಡು ಅವಕಾಶ ತಿಕಿನ ಕೆಲವೆರ್ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಎಡ್ಡೆ ಬರವುಗಾರೆರಾದ್ ಬುಳೆತೆರ್. ಇಂಚ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆನೇ ಆದುಂಡು ಮದಿಪು.

'ಮದಿಪು' ನನಲಾತ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಮೂಡ್ದು ಬರೊಡು. ನನಲಾತ್ ಐತ– ಸಿಂಗಾರ ಆವೊಡು. ಇಂಚ ಆವೊಡುಂದಾಂಡ ತುಳು ಬರವುಗಾರೆರ್ನ, ತುಳು ಬಂಧುಲೆನ ಬೆರಿಸಾಯಲ ಬೋಡಾಪುಂಡು. ನನಲಾತ್ ತುಳುಟು ಬರೆಪುನಕ್ಲ್ ಪುಟ್ಟೊಡು. ಬರೆಯಿನ ಬರವುನು ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರೊಡು. ಎಡ್ಡೆಂತಿನೆನ್ ಎಂಕ್ಲು ಅಜತ್‌ದ್ ಪೊಸ ಪೊಸ ಅಲಚನೆಲೆಗ್ ಇಂಬು ಇಡೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪ. ಇತ್ತೆ ಮದಿಪುಗು ಬರವುಲು ಬರೊಂದುಲ್ಲ. ಆಂಡ ಬರ್ಪಿನ ಬರವುಲೆಡ್ ದಾದನೋ 'ದಮ್ಮು' ಕಡಿಮೆಯಾಯಿಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡು. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ದಮ್ಮು ಕಡಿಮೆಯಾವೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಎಡ್ಡೆ ದಮ್ಮುದ ಸಾಹಿತ್ಯೊನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ಪುನ ಮನಸ್ಸ್‌ಲು ಪುಟ್ಟೊಂದೇ ಬೋಡು. ಬತ್ತಿನ – ಬರೆಯಿನ ಅಲಚನೆಲೆನೇ ಕುಡ ಕುಡ ಬರೆವೊಂದು ಪೋಂಡ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊನು ಓದುನ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತೆರೆಗ್ 'ತುಳುಟು ಪೊಸತ್ ದಾಲಾ ಇಜ್ಜಾ...? ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಂಡ ಈತೆನಾ...?' ಪನ್ಪಿ ಭಾವನೆ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಂಚಿನ ಭಾವನೆಲು ಬರಂದಿಲಕ್ಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊನು ಬರೆಪುನ ಚಾತುರ್ಯೊಲು ತುಳುವೆರೆಡ ಪುಟ್ಟೊಡಾಪುಂಡು. ತುಳು ಭಾಸೆ ಪಂಡ ಅವು ಒಂಜಿ ಚಲ್ಲ್ ಬಾಸೆ ಅತ್ತ್. ಏತೋ ಏತೋ 'ಗಟ್ಟಿತನ' ಉಪ್ಪುನ, ಪದ ಸಂಪೊತ್ತು ದಿಂಜಿನ, ಸತ್ವೊ – ಸಗ್ತಿ ತಮೆಲುನ, ಸಮೃದ್ಧವಾಯಿನ ಭಾಸೆ. ಅಂಚಾದ್ ಈ ಬಾಸೆದ ಒರಿಪುಗು – ಬುಳೆಪುಗು ಸಾಹಿತ್ಯೊಲ ಮುಖ್ಯೊ ಕಾರಣ ಆಪುಂಡು. ಇಂಚಾದಿಪ್ಪುನಗ ಸಾಹಿತ್ಯೊನು ಬಾಸೆದ ಒಂಜಿ ಬಲಿಷ್ಠ ಸಾಧನವಾದ್ ಬಳಕೆ ಮಲ್ಪುನ ಇನಿತ್ತ ದಿನಮಾನೊಡು ಒಂಜಿ

ಬಾಸೆನ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖಾಂತ್ರ ಎಂಚ ಕಟ್ಟ್‌ದೆರ್ ಪನ್ಪಿನವುಲಾ ಮುಖ್ಯನೇ. ನಮ ಪಂಡಿನೆನೇ ಪಂಡೊಂದು ಪೋಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ಬುಳೆಪುಜಿ. ಪೊಸ ಪೊಸ ಅಲಚನೆಡ್, ಪೊಸ ಪೊಸ ರೀತಿಡ್ ನಮ್ಮ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿನ್ ತೋಜಾವೊಡಾಪುಂಡು. ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ನಾಡ್–ನುಡಿ–ಬಾಸೆ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಮೂಡ್ದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಅವು ಆ ಕಾಲೊದ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಆ ಬಾಸೆಗ್ ಅಗತ್ಯವಾದಿಪ್ಪುಂಡು. ಅಂಚ ಪಂಡ್‌ದ್ ಇತ್ತೆಲಾ ನಮ ನಾಡ್–ನುಡಿ–ಬಾಸೆದ ಬಗೆಟೇ ಬರೆವೊಂದು ಪೋಂಡ ಅಗಿನೆನೇ ಅಗಿಲಕ್ಕ ಆದ್ ರಿತಿ–ರುಚಿ ಕೆಟ್ಟುಂಡು. ಇಂಚಾದಿಪ್ಪುನಗ ಇನಿತ್ತ ಅಗತ್ಯೊಲು ದಾದ? ಇನಿತ್ತ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಲು ದಾದ? ಇನಿ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ವಾ ಬಗೆಟ್ ಬರೊಡು? ಉಂದೆನ್ ತೆರಿಯೊಂದು ಬರೆವೊಡಾಪುಂಡು. ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ಉಂತಿನ ನೀರ್ ಅತ್ತ್. ಅವು ಪರಪಿನ ನೀರ್. ಕಾಲ ಸಂದರ್ಭೊದ ನಿಲೆಟ್ಟ್ ಅವು ಪರಿವರ್ತನೆ ಆವೊಂದೇ ಪೋವೊಡು. ಇಂಚ ಆವೊಡುಂದಾಂಡ ನಮ ತುಳುವೆರ್ ಪೊಸ ಪೊಸತೆಗ್ ಒಗ್ಗೊಂದು ಪೋವೊಡು. ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಪೊಸ ಪೊಸ ಪ್ರಯೋಗಲೆನ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಪೋವೊಡಾಪುಂಡು.

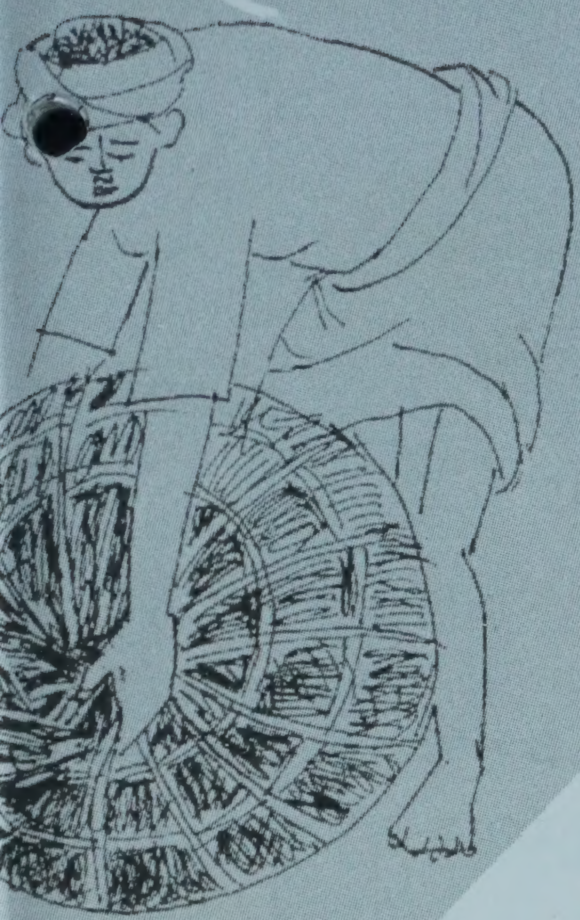
ಉಂದೆಕ್ಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಬೇತೆ ಬಾಸೆದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಲೆನ್ ಮಸ್ತ್ ಮಸ್ತ್ ಓದೊಡು. ಅಲ್ಪ ಎಂಚ ಪೊಸ ಪ್ರಯೋಗೊಲು ಬತ್ತ್‌ದಂದ್ ತೆರಿಯೊನೊಡು. ನರಮಾನ್ಯ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಗ್ ಬೇತೆ ಬಾಸೆದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಲು ಎಂಚ ಸ್ಪಂದಿಸದ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ನಮ್ಮ ದಿಟ್ಟಿಗ್ ದೆತೊನೊಡು.

ತುಳುಟು ಜೋಕ್ಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯಲಾ ಮಸ್ತ್ ಮಸ್ತ್ ಸೃಷ್ಟಿಯಾವೊಡು. ಎಲ್ಯ ಜೋಕ್ಲು ಬಾಸೆನ್ ಕಲ್ಪುನಗ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಾದರಿಲು ತುಳುಟು ತಿಕ್‌ಂಡ ತುಳು ಬಾಸೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಕಲ್ಪುಬೆರ್. ಜೋಕ್ಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ಪನ್ಪಿನವು ಜೋಕ್ಲೆನ್ ನಲಿಪಾವೊಂದು–ತೆಲಿಪಾವೊಂದು ಬಾಸೆನ್ ಕಲ್ಪಾವುಂಡು. ಪೊರ್ಲು ಪೊರ್ಲುದ ಜೋಕ್ಲೆ ಪದೊಕ್ಲು ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಆ ಬಾಸೆದಂಚಿ ಒಯ್ಪುಂಡು. ಜೋಕ್ಲು ಸುಲಬೊಡು ಬಾಸೆನ್ ಕಲ್ಪಿನ ಉಮೇದ್‌ನ್ ಜೋಕ್ಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯೊಲೆಡ್‌ಲಾ ಜೋಕ್ಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸಾಲೆಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯೊನು ಪಂದ್ ಕೊರೊಡಾಪುಂಡು. ಇತ್ತೆದ ಕಾಲೊದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಲೆ ಮುಖಾಂತ್ರ ಆಧುನಿಕ ಜೋಕ್ಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯೊನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ಪುನ ಅಗತ್ಯಲಾ ಉಂಡು. ಇಂಚ ಮಾತಾ ನಮ ತುಳುವೆರ್ ಪೊಸ ಮಾದರಿಲೆಡ್ ಅಲಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊನು–ಬಾಸೆನ್ ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ಬುಳೆಪಾವುನ, ಬೇತೆ ಬಾಸೆದಕ್ಲುಲ ನಮ್ಮಂಚಿ ತಿರ್ಗ್ ತೂಪುನ ಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಈ ನಿಟ್ಟ್‌ಡ್ ತುಳುಟು ಸಾಹಿತ್ಯೊ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ಪುನ ಅಗತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಲು ನಮ ದುಂಬು ಉಂಡು. ಇಂಚ ಆವಡ್‌ಂದ್ ಎನ್ನೊಂದು ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪು ಬಾಮ್ಯೊನುವ. ಸೊಲ್ಮೆಲು

2–7–2016

ಪ್ರೊ. ಡಿ. ವೇದಾವತಿ

ರಘು ಇಡ್ಕಿದು

ಮುಡಿ ಗಿರ್ಪುನಗ

❋ ಮೇರ್ ನಮ್ಮಾರ್

❋ ಲೇಖನೊಲು

❋ ಕಬಿತೆದ ಗೊಂಚಿಲ್

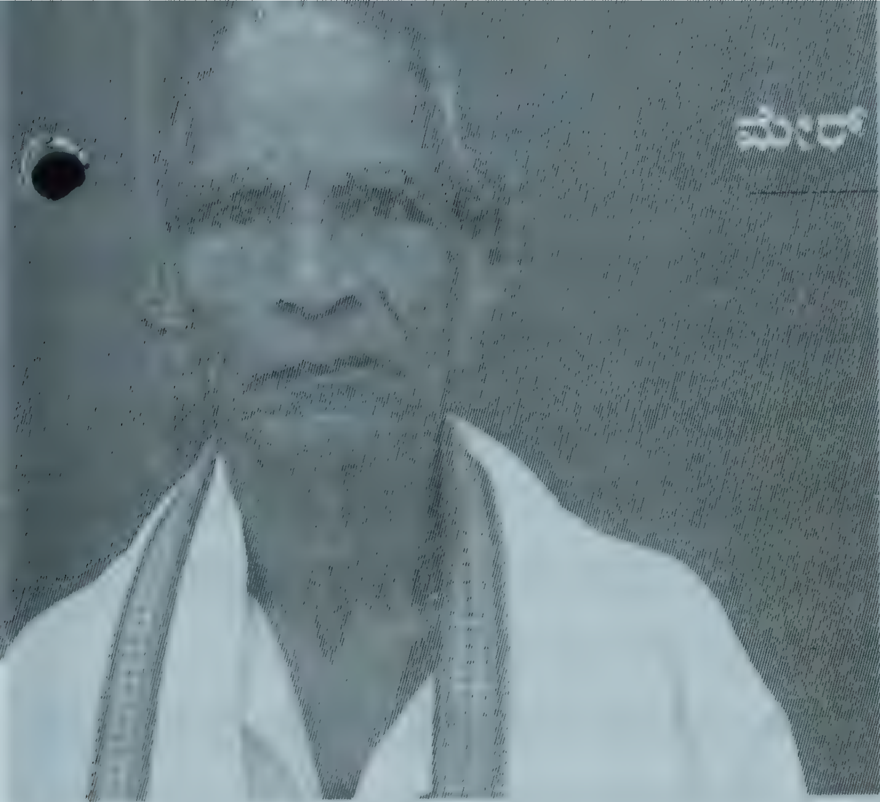
❋ ಕತೆತ್ತ ಕೋಪೆ

❋ ಬೇತೆ ಬಾಸೆದ ಕಬಿತೆ

❋ ಕಿರಿಯೆರ್ನ ಕಬಿತೆ

❋ ಜೋಕ್ಲೆ ಜೋಳಿಗೆ

❋ ಕುಸೇಲ್ದ ಬರವು

ಯಕ್ಷದ ಉಡಲ ಕಣ್ಣ್ ಹಾಸ್ಯ ಲೋಕದ ಅಣ್ಣೆ

ಮಿಜಾರು ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ

■ ಗಣೇಶ್ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್

'ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ ಪಂಡ ಹಾಸ್ಯ, ಹಾಸ್ಯ ಪಂಡ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ' ಪನ್ಪಿ ಗಾದೆ ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ಲೋಕೊಡು ಕರಿನ 70 ವರ್ಸೊಡ್ದಿಂಚಿ ಕೇನೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. 45 ವರ್ಷದ ಪಿರವು ಕರ್ನಾಟಕ ಮೇಳದ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯೆ, ದಳವಾಯಿ ದುಗ್ಗಣ್ಣೆ, ದೇವು ಪೂಂಜೆ, ಬೊಳ್ಳಿಗಿಂಡೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ತುಳು ಪ್ರಸಂಗೊಲೆಡ್ ಆರ್ನ ಹಾಸ್ಯ ಕೇಂದಿನ ನೆಂಪು ಎಂಕ್ ಇನಿಗ್ಲಾ ಕಣ್ಗ್ ಕಟಿಲೆಕ್ಕ ಆವೊಂದುಂಡು. ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯಡ್ ಸಾಯನ ಬೈದ್ಯೆ ಆದ್ ಬಳ್ಳಾಳೆರೆನ ಕೈತಲ್ಗ್ ಜೋಕುಲೆನ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋಪಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಪೇರ್ ನೈರ್ಕ್ ಪೆತ್ತ ಕೊರ್ದು ಎಡ್ಡೆಡ್ ತಾಂಕೊಡು ಪನ್ನಗ ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್ ಎಂಕುಲು ಇದಮುಟ್ಟ ನೈ ಪಾಡ್ದ್ ಉಂತಿನಕುಲತ್ತ್, ಕೈಪಾಡ್ದೆ ಉಂತಿನಕುಲು. ದಳವಾಯಿ ದುಗ್ಗಣ್ಣದ ವೆಂಕಟಾಚಾರಿನ ಪಾತ್ರೊಡು ಎಂಕಟಾಚಾರಿ ಬಂಗರ್ ತಿನ್ಪೆ ಬಂಗರ್ ತಿನ್ಪೆ ಪನ್ಪೆರ್ ನುಪ್ಪು ತಿಂಡನೇ ಕರವುಜಿ ಬಂಗಾರ್ ತಿಂಡ ಕರವುಂಡ? ಈ ಪಾತೆರೊಲು ತೆಲಿಪಾವುನೆತ್ತ ಒಟ್ಟುಗು ಸಮಾಜ ಮಿಮರ್ಶೆನ್ಲಾ ಮಲ್ಪುಂಡು.

ಇನಿ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ ನಮ್ಮ ನಡುಟ್ಟು ಇಜ್ಜೆರ್. ಆಂಡ ಆರ್ ನಂಕ್ ಬುಡ್ದು ಪೋತಿನ ಹಾಸ್ಯಲೋಕದ ಪಾಠ ಅವು ಇನಿತ್ತ ಹಾಸ್ಯಗಾರೆರೆಗ್ ಮಾತ್ರತ್ತ್ ರಂಗಭೂಮಿದ ಮಾತ ಕಲಾವಿದೆರೆಗ್ ನಡೆ ಆಪುಂಡು. ಕುಡ್ಲಡ್ದ್ 20 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರೊಡಿತ್ತಿನ ಮಿಜಾರು ಗ್ರಾಮೊಡು 1924ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಕುಡುಬಿ ಜನಾಂಗೊಗು ಸೇರ್ದಿನ ಕೊರಗ ಬೊಕ್ಕ ಪಾರ್ವತಿ ಪನ್ಪಿ ದಂಪತಿಗ್ ಮಗೆ ಆದ್ ಪುಟಿನಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ. ಇನಿ ಮಿಜಾರ್

ಪಂಡ ಈತ್ ಪುದರ್ ಬರೊಡಾಂಡ, ಲೋಕೊಗೇ ತೆರಿಯೊಡಾಂಡ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಒಂಜಿನೇ ಕಾರಣ ಹಾಸ್ಯ ಲೋಕದ ಅಣ್ಣೆ ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್. ಯಕ್ಷಗಾನ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಂಡ ಅವು ಪಂಡಿತೆರೆಗ್, ಮಿತ್ತ ಜಾತಿದಕಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಬದ್ಕ್‌ಡ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಇತ್ತಿನ, ಕಲೆ ಪಂಡ ದೇವೆರ್‌ಂಬ್ ನಂಬುನ, ನೆಲ ತೂದು ಛಲ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕಲ್ತ್‌ಂಡ, ಒರಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯೆ ಯೇತ್ ಎತ್ತರೊಗು ಏರರೆ ಆಪುಂಡು, ಜನೊಕುಲ್ನ ಮನಸ್ಡ್ ಕುಲ್ಲರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನೆಕ್ಕ್ ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಕೃಷಿ ಮೂಲದ ಕುಟುಮೊಡು ಪುಟು ಬಲತಿನ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ 7ನೇ ಕ್ಲಾಸ್ ಮುಟ್ಟ ಸಾಲೆಗ್ ಪೋದು ಸಾಲೆಬುಡ್ದು ಮಗ್ಗದ ಕೆಲಸೊಗು ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಂಜಿದ ಬಡವುದ ಪೆಟ್ಟೊಟ್ಟುಗೇ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಚೆಂಡೆದ ಪೆಟ್ಟ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರೆ ಕೆಬಿಕ್ಕ್ ತನುಕೊರುಂಡು. ಕೈಕಾರ್ಲೆಡ್ ನೂಲು ನೆಯಿನ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ ದಡ್ಡಿದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಂಘದಲೆಪ್ಪುಗು ಓಕೊಂದು ತೆಲಿಕೆ ನಲಿಕೆ ಕಲ್ತೆರ್. ಲೋಕೊನು ತೆಲಿಪಾಯೆರ್.

ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯೊಡು ಪೆದ್ದಿ ಅಪ್ಪೆನ್ ಕಳೆವೊನಿನ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ ಶಾಲೆ ಬುಡ್ದು ಇಲ್ಲಡ್ ಅಟಿಲ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಬೆರ್ಮೆ ಬರವುನು ತಪ್ಪಾವರೆ ಬಡಪತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಮೂಡುಬೆದ್ರದ ಸಣ್ಣಪ್ಪರಾಯೆರ್ ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರೆಗ್ ನಾಟ್ಯ ಕಲ್ಪಾಯೆರ್. ಅಂಚ 1940ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಕೂಡ್ಲು ಸುಬ್ರಾಯ ಭಾಗವತೆರ್ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನೊಡು ಗೆಜ್ಜೆಕಟಿಯೆರ್. 18 ವರ್ಷ ಪ್ರಾಯೊಡು ಕೂಡ್ಲು ಮೇಳೊಗು ಸೇರಿಯೆರ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಟೀಲು, ಕುಂಡಾವು ಮೇಳೊಲೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ವರ್ಷ ಸೇವೆ ಮಲ್ತೆರ್. 10ವರ್ಷ ಇರಾ ಸೋಮನಾಥೇಶ್ವರ ಮೇಳೊಡು ತಿರ್ಗಾಟ ಮಲ್ತೆರ್. ಪೌರಾಣಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಕನ್ನಡ, ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನೊಲೆಡ್ ಸುರುಸುರು ಬಣ್ಣದ ಯೇಸ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನಾರ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೇಳೊನು ಸೇರಿನೇ ಅರೆಗ್ ಹಾಸ್ಯಗಾರ ಪಟ್ಟ ತಿಕ್‌ಂಡ್. ಅಲ್ಪಡ್ದೇ ಆರ್ನ ಬದ್ಕ್‌ದ ತಿರ್ಗಾಸ್ದ ತಿರ್ಲ್, ಬುಲೆಯೆರೆ ಸುರು ಆಂಡ್.

ಯಕ್ಷಲೋಕದ ಮಲ್ಲ ವಿಮರ್ಶೆಕೆರಾದುಪ್ಪುನ ವಿದ್ವಾಂಸೆ ಡಾ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಶಿ ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಮಿಜಾರು ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ ನಮ ರಾಷ್ಟ್ರ ತೂಯಿನ ಒರಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಲಾವಿದೆ. ಜನೊಕುಲ್ನ ಪ್ರೀತಿ ಸಂಪಾದನೆ ಮಲ್ದಿನಾರ್, ಅಸಾಧಾರಣ ಕಲಾವಿದೆ. ಅಪಹಾಸ್ಯ ದಾಂತಿನ ಹಾಸ್ಯ, ಒವ್ವೇ ವೇಷ ಮಲ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಆ ಪಾತ್ರೊಗು ಜೂವ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಒಂಜಿ ಹಾಸ್ಯಗಾರಗ್ ಬೋಡಾಪಿನ ಮಾತ ಗುಣೊಕ್ಕುಲು.. ಎದ್ರ್‌ದ ವೇಷದಾರಿಗ್ಲಾ ಅನುಕೂಲ ಮಲ್ತೊಂದ್ ಆಯನ್ಲಾ ರಂಗದ ಕಲಟ್ಟ್ ಮೆಂಚಾವುನಂಚಿನ ಸನ್ನಿವೇಶ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇತ್ತಿನಾರ್. ತುಳುನಾಡ್ದ ಜನಜೀವನೊನು ಹಾಸ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ವ್ಯಂಗ್ಯದ ಮೂಲಕ ತೆರ್ಪಾದ್ ಕೊರ್ತಿನ ಕಲಾವಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನೊಡು ಆರ್ನ ವೇಸ್ಟೇಜ್ ದಾಂತಿನ ಪಾತೆರ ಕತೆ.

1970ನೇ ಇಸವಿದ ಸಂದರಪ್ಪು ತುಳು ಪ್ರಸಂಗೊಲು ಯಕ್ಷಗಾನ ರಂಗೊಗು ಪೊಗ್ಗಿನ ಪೊರ್ತು ಅಪಗ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ನ ತುಳು ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆಗ್ ಮುದೆಲ್ ಪಾಡಿಲೆಕ್ಕ

ಆಂಡ್. ಅಲ್ಪ ಬತ್ತಿನ ಪ್ರತೀ ಪ್ರಸಂಗದ ಹಾಸ್ಯ ಪಾತ್ರೊಲೆಗ್ ಜೂವ ದಿಂಜಾಯಿನ ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ ಪೌರಾಣಿಕ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಜಾನಪದ ಮೂಲದ ಕತೆ ಸನ್ನಿವೇಶೊಲೆನ್ ರಂಗದ ಕಲಟ್ಪ್ ಗಿತ್ತ್ ಕಟಿಯೆರ್. ಮದಕಡಿನ್ ಗೂರಿಯೆರ್, ಬಾರಿಯೆರ್ ಸಾನೆಗ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಪ್ರಸಂಗ ಕರ್ತುಜ ಅನಂತರಾಮ ಬಂಗಾಡಿದಾರ್ ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ಪ್ ಅವೆನ್ ಇಂಚ ಪನ್ಪೆರ್.

... ಆ ಪೊರ್ತುಡು ತುಳುನಾಡ ಸಿರಿ, ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆ, ಕಾಂತಾ ಬಾರೆ, ಬೂದಾ ಬಾರೆ, ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣ್ಣೆ, ಕೋಡ್ದಬ್ಬು ಬಾರಗ, ಉಂದು ಮಾತ ಮೆರೆಪೊಂದು ಪುದರ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಕನ್ನಡ ಬಾಸೆಡ್ ತುಳು ಪರ್ಸಂಗೊಲು ಕೀರ್ತಿ ಪಡೆವೆರೆ ಶುರು ಮಲ್ತ. ದಳವಾಯಿ ದುಗ್ಗಣ್ಣ, ಬಿರ್ದ್ ಬೈರವೆರ್, ಸೊರ್ಕುದ ಸಿರಿಗಿಂಡ್ಯೆ, ಕಾಂತುಕಬೇದಿ, ಮಾಯಾ ಜುಮಾದಿ, ಪಂಜುರ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪ, ಜಾಲಕೊರತಿ, ಇಂಚೆನೆ ದುಂಬರಿದ್ ನಿಶಾನಿಗ್ ನೀರ್ ಹಾಕ್ಯೆರ್, ತುಳುವೆರ್ ತುಳು ಕತೆಕುಳೆನ್ ತೂದು ಮರ್ಲಿಯೆರ್. ಬೋಳಾರ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್-ರಾಮದಾಸ ಸಾಮಗೆರ್ ಮಲ್ಪೆ, ಅರುವಕೊರಗಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಬಾಬು, ನಾರಂಬಾಡಿ ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಶೆಟ್ರ್, ಅಳಿಕೆ ರಾಮಯ್ಯ ರೈ, ಪುಳಿಂಚರಾಮಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ, ಗುಂಪೆರಾಮಯ್ಯೆ, ಮಾಧವ ಶೆಟ್ರ್, ಮದ್ದಡ್ಕ ಗೋಪಾಲ ಶೆಟ್ಟಿ, ಮೂಡಬಿದಿರೆ ಕಿಟ್ಟು, ಮಿಜಾರು ಅಣ್ಣಪ್ಪ, ಮಂಕುಡೆ ಸಂಜೀವ ಶೆಟ್ಟಿ, ಕೋಳ್ಯೂರು ರಾಮಚಂದ್ರ ಮೊಕ್ಲೆ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕಲಾವಿದೆರ್, ದಿ। ದಾಮೋದರ ಮಂಡೆಚ್ಚೆರೆ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾಗತೆರ್, ದಿ. ಕಲ್ಮಾಡಿ ವಿಠಲಶೆಟ್ರೆ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಯಜಮಾನೆರ್, ತುಳು ಪುರ್ಸಂಗ ಗೊಬ್ಬೆರೆ ಕೆಸರ್ಕಲ್ಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಲ್ಲ ಮಿತ್ತ್ ಇಲ್ಲ್ ಕಟ್ದ್ ಮೆರೆಯಿನಕುಳು. ಮೊಕುಳು ತುಳುವ ಮಣ್ಣ್ದ ಪುಣ್ಯೊಲು ಪಂಡಲಾ ಹೆಚ್ಚಾವಂದ್

ತುಳುಕು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪೊರ್ಲು ಕೊರಿನಕುಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಮೇಳದಕುಳು, ಪೊರ್ಲುದ ಗತ್ತ್‌ದ ಅರ್ಥ ಪಾತೆರ್ದ್, ತೂಕ ಕಡಿಮೆ ಆವಂದಿಲೆಕ ತೂವೊಂದು, ಗಾದೆ ಪಾತೆರೊನು ಬೆರಕೆ ಮನ್ತಿ ಬಿರ್ಸೆರ್ ಅಯಿಟಿತ್ತೆರ್. ತುಳುನಾಡ್ದ ಜಾನಪದ ಕತೆಕುಲು ಬೂತಾರಾಧನೆದ ಕತೆಕುಲು ಇತಿಹಾಸ, ಐತಿಹ್ಯ ಉಂದು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪರ್ಸಂಗ ಆದ್ ರಂಗತಲೊಟು ಜನಸಾಮಾನ್ಯೆರ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆ ಮನಸ್ನ್ಲಾ ಗೆಂದ್ಂಡ್. ತುಳುಭಾಷೆಗ್ ಪ್ರಚಾರ ಬಿಲೆ ತಿಕ್ಕರೆ ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪರ್ಸಂಗೊಲೇ ಕಾರಣ ಉಂದು ಅಕ್ಷರಸ ಸತ್ಯ.

ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯದ ಪಯ್ಯಬೈದ್ಯೆ, ಸಾಯನಬೈದ್ಯೆ, ರಾಮಜೋಯಿಸೆ, ಬೊಳ್ಳಿಗಿಂಡೆದ ಕೆಪ್ಪೆ ಕೇಚು, ದೇವುಪೂಂಜದ ಲಿಂಗಪ್ಪಾಚಾರಿ, ಕೋಡ್ದಬ್ಬು ಬಾರಗದ ಬಬ್ಬುನ ಜೊತೆಗಾರೆ, ದಳವಾಯಿ ದುಗ್ಗಣ್ಣದ ಎಂಕಟಾಚಾರಿ, ನಳದಮಯಂತಿದ ಬಾವುಕೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪಾತ್ರೊಲು ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರೆಗ್ ಒಲಿದ್ ಬೈದಿನವು. ಯಕ್ಷಲೋಕದ ಮಲ್ಲ ಪಿಲಿ ಕುಂಬಳೆ ಸುಂದರ ರಾಯೆರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರೆನ್ ನೆನೆಪು ಮಲ್ಪುನ ಬರವುಡು ಪನ್ಪೆರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ ಅತ್ತ್ಂಡ್ಡ ಯಾನ್ ಇನಿ ಯಕ್ಷಗಾನೊಡು ಒರಿಯರೆ ಇತ್ತಿಜಿ. 65 ವರ್ಷದ ಪಿರವು ಎಂಕ್ ಈ ಕಸುಬು ಮಲ್ಪರೆ ಬೆರಿ ಬೊಟನಾರ್ ಇನಿ ಯಾನ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಲಾವಿದೆ ಆದ್

ಬುಲೆವೊಡ್ಡ, ಶಾಸಕೆ ಆದ್ ರಾಜಭವನೊಡು ಯಕ್ಷಧ್ವನಿನ್ ಮೆಂಚಾವೊಡ್ಡ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಕಾರಣ ಆಯಿನಾರ್ ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್. ಲೋಕೊಡು ಯೇರಾಂಡಲಾ ಬೇಲೆ ಇಜ್ಜಿ, ಬದ್ಕರೆ ತಾದಿ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಪಂಡೆರ್ಡ ಆ ಪಾತೆರೊನು ಸುಳ್ಳುಂದು ಪನ್ಪಾದಿನಾರ್ ಮಿಜಾರ್ ದಾರ್.

ಕರ್ನಾಟಕ ಮೇಳೊಡು ಆರ್ ಇತ್ತಿ ಪೊರ್ತು ಪಂಡ ಅವು ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಸೊರ್ಗ. 40 ವರ್ಷ ಒಂಜಿ ಮೇಳೊಡು ಬೆಂದ್ದ್ ಆ ಮೇಳದ ತಾರಾ ಆಕರ್ಷಣೆ ಆದ್ ಜೆಯಿದಿನಕಲೆನ್ ಲಕ್ಕಾದ್ ಕುಲ್ಲಾದಿನಾರ್. ಅಕೇರಿಗ್ 2 ವರ್ಷ ಮಂಗಳಾದೇವಿ, ಕುಡ ಕಟೀಲ್ ಮೇಳೊಡು ಸೇವೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, 70 ವರ್ಷದ ಸಾರ್ಥಕ ಯಕ್ಷರಂಗ ಸೇವೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಇನಿ ಅಗತೆರ್. ಆಂಡ ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಕೊರ್ತಿ ಸೇವೆಗಾತ್ರ ಆರ್ನ ಪುದರ್ನ್ ಶಾಶ್ವತವಾದ್ ಒರಿಪ್ಪುನ ಬೇಲೆನ್ ಆರ್ನ ಅಭಿಮಾನಿ ಬಳಗ, ಸರಕಾರ ಮಲ್ಪೊಡಾತ್‌ಂಡ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಇನಿ ಹಾಸ್ಯ ಜೀವಂತವಾದ್ ಒರೀಂಡ ಮಾತ್ರ ಬದ್ಕ್ ಒರಿವು ಅಯಿಕ್ಕಾತ್ರ ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ನ ಬದ್ಕೇ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯ ಆವೊಡಾತ್‌ಂಡ್. ಕಲೆಟ್ಟ್ ಬದ್ಕ್ ಕಟ್ಟುನ ಸಾಧ್ಯ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದಾಂಡ ಅವು ಯಕ್ಷಲೋಕದ ಉಡಲ್ ಹಾಸ್ಯ ಲೋಕದ ಅಣ್ಣೆ ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ನ ಚರಿತ್ರೆಡ್ದ್ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು ಪನೊಂದು ಮಿಜಾರ್ ನನೊರ ಪೊಸ ಇಜಾರ್ದೊಟ್ಟುಗು ತುಳುನಾಡ ಚೌಕಿಡ್ ಪುಟುದು ಬರಡ್‌ಂದ್ ನಟ್ಟುವೆ.

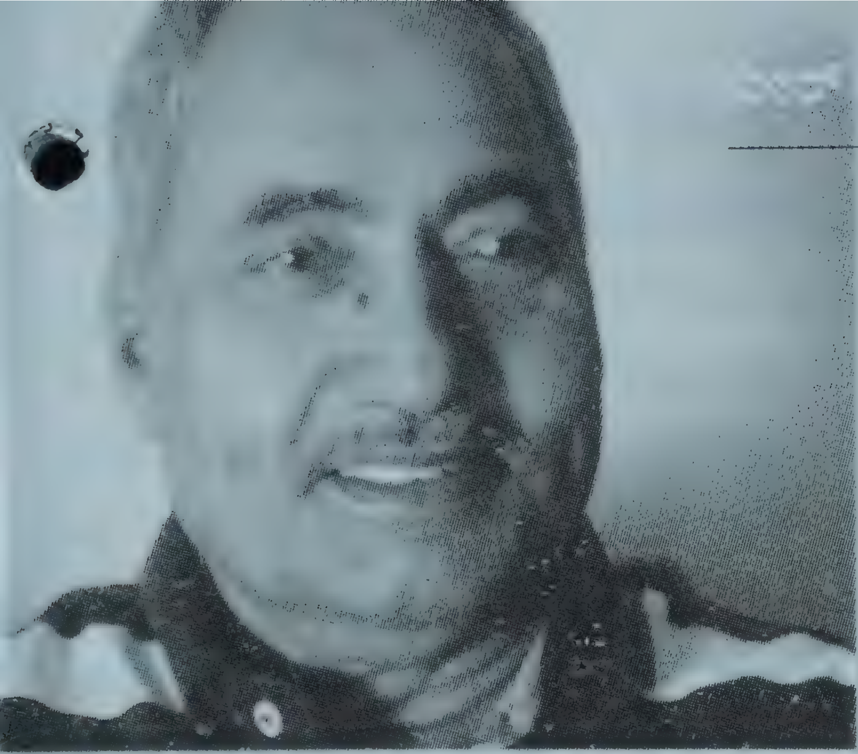
“ಅಲೆ ಯೆನ್ನ ಮಗನ ಓಲೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್”

ಒಂಜಿ ಆಟೊಡು ಮಿಜಾರ್ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ ಒರಿ ರಾಜನೊಟ್ಟುಗ್ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮಲ್ಪುನಗ ಎದುರು ಕುಲ್ಲುದಿನ ಒರಿ ಆಟ ತೂಪುನಾಯೆ ಕಡ್ಲೆ ತಿಂದ್‌ದ್ ತೊಟ್ಟೆದ ಕಾಕಜಿಡ್ ಇಮಾನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ರಂಗಸ್ತಲೊಕು ದಕ್ಕುಬೆ. ಉಂದೆನ್ ತೂಯಿನ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆರ್ ಪಾತೆರುನೆನ್ ಅಡೇಗೆ ಉಂತಾದ್, ಆಯೆ ದಕ್ಕಿನ ಪೇಪರ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಪಣ್ಪೆರ್..

“ಅಲೆ ಯೆನ್ನ ಮಗನ ಓಲೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್”.

ಜನೊಕ್ಲು ಮಾತೆರ್ಲ ಕಂಕನೆ ಬೂರ್ದು ತೆಲಿಪುವೆರ್.

ಉಗ್ಗಪ್ಪ ಪೂಜಾರಿ

ಚೇಳಾರು ಗುತ್ತು

ಸೀತಾರಾಮ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್

■ ಸರಿತಾ ಹೆಗ್ಡೆ

ಮನುಷ್ಯೆ ಪುಟ್ಟಿನಾಯೆ ಸೈಪಿನಿ ಸತ್ಯ. ಆಂಡ ಆಯೆ ಬದ್‌ಕಿನಾತ್ ಕಾಲ ಎಂಚ ಬದ್‌ಕ್‌ಯೆ ಇನ್ನಿನ ಮುಖ್ಯ. ಸೈತಿ ಬೊಕ್ಕ "ಆರ್ ಈತ್ ಬೇಗ ಸೈಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿ ಲೆಕ್ಕ ಬಾಳಿನಾರ್" ಎಸ್.ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆ. ಎಡ್ಡೆ ಆರೋಗ್ಯ ಉಪ್ಪುನಗನೇ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾದ್ ಸಾವು ಅರೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಉತ್ತರಾಯಣ ಪುಣ್ಯ ಕಾಲದ ಡಿಸೆಂಬರ್ 22/2014 ದಾನಿ.

ಊರುದಕಲೆಗ್ ತೆಲಾರ್ (ಚೇಳಾರು) ಗುತ್ತು ಸೀತಾರಾಮ ಹೆಗ್ಡೆ, ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಗುತ್ತುದ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್, ಕೆಲವೆರೆಗ್ ರಾಮೆ. ಬೆಂಗಳೂರುದಕಲೆಗ್ ಎಸ್.ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆ. ಇಂಚ ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲಾ ತನ್ನ ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆಡ್, ಮೋಕೆಡ್ ಮದಿಪುಡು, ಬೊಕ್ಕ ಊರುಗುಪಕಾರಿ ಆದ್ ಬಾಳಿನ ಸೀತಾರಾಮ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್ 72 ವರ್ಷ ನಡತೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಈ ಲೋಕ ಬುಡಿಯೆರ್. ಪೊಳಲಿ ಅಮ್ಮುಂಜೆ ಗುತ್ತು ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡ್ರೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಚೇಳಾರು ಗುತ್ತು ವಿಟ್ಟಮ್ಮ ಸೆಡ್ತಿಗ್ 1943ನೇ ಅಗಸ್ಟ್ 29ಗ್ ಸೀತಾರಾಮ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್ ಚೇಳಾರು ಗುತ್ತುಡು ಪುಟ್ಟಿಯೆರ್, ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಡೇ ಬಲತೆರ್.

ಮುಲ್ಕಿಡ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಮುಗಿಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ಭಾರತದ ದಂಡ್‌ಗ್(ಸೈನ್ಯ) ಸೇರಿಯೆರ್. ಕುಡ್ಲದ ದಂಡ್‌ಗ್ ಆಯ್ಕೆ ಆದ್ ಸೀದಾ ಸೆಕೆಂದರಾಬಾದ್‌ದ ರೈಲ್ ಮಿತಾರ್ದ್ ಪೋಯೆರ್. ದಂಡ್‌ಡ್ 16 ವರ್ಷ ದೇಶೊಗಾತ್ರ ಪುಣೆಯೆರ್. ಆರ್ ದಂಡ್‌ಡ್ ಇತ್ತಿನಪಗ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಭಾರತ ಯುದ್ಧ ನಡತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಯಿಟ್ ಮೇರ್ ಯುದ್ದ

ಕ್ಷೇತ್ರೊಗು ಪೋತೆರ್. 1965 ದ ಯುದ್ಧೊಡು ಸಮರ ಸೇವಾ ಮೆಡಲ್ ಪಡೆಯೆರ್.

ದಂಡ್‌ಡ್ ಉಪ್ಪುನಗ ಹೋಮಿಯೋಪತಿಡ್ ಎಮ್.ಬಿ.ಎಚ್.ಎಸ್ ಪಡೆಯೆರ್. ಆಂಡ ಆರ್ ಕಲ್ತಿನ ಸಂಸ್ಥೆಗ್ ಮಾನ್ಯತೆ ಇಜ್ಜಾಂದಿನೆಟ್ಪಾತ್ರ ಆರ್ ಕಲ್ತಿನವು ನೀರ್‌ಡ್ ಓಮ ದೀಲೆಕ್ಕ ಆಂಡ್. ಕುಸ್ತಿಡ್ ಸೋತುಂಡಲಾ ಜೂವೊಗು ಆರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯ ತಿಕುಲೆಕ್ಕ ಅರೆನ ಜ್ಞಾನ ಭಂಡಾರ ದಿಂಜಿದ್ ಮಿಲಿಟ್ರಿಡ್ ಕ್ಯಾಂಪ್‌ದ ಸುತ್ತದ ಇತ್ತಿ ಹಳ್ಳಿದಕ್‌ಲೆಗ್ ಹೋಮಿಯೋಪತಿ ಮರ್ದ್ ಕೊರೊಂದು ಇತ್ತೆರ್.

ದಂಡ್‌ಡ್ ಉಪ್ಪುನಗ ಅರೆಗ್ ವರ್ಷೊಗು 2 ತಿಂಗೊಲು ರಜೆ ಬೊಕ್ಕ 1 ತಿಂಗೊಲ್ದ ಮೆಡಿಕಲ್ ರಜೆ ತಿಕ್ಕೊಂದು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ರಜೆಟ್ ಊರುಗು ಬತ್ತಿನಾರ್ ಚೆಲಾರ್‌ಡ್ ಆರ್ ಕಲ್ದಿನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಾಲೆಡ್ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಉಮೇದ್‌ಡ್ ಕಲ್ಪಾವೊಂದುಲ ಇತ್ತೆರ್. ಸಾಲೆದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗ್ ಪನವುದ ಸಾಯಲ ಕೊರ್ತೆರ್. ಚೇಲಾರ್‌ದ ಊರುಡು ಬೇತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗ್ ಪಣವು ಸಾಯ ಕೊರ್ದು ಜವನೆರೆಗ್ ಬೆರಿ ಬೊಟುದು ಪುಗರೊಂದು ಇತ್ತೆರ್.

ದಂಡ್‌ರ್ದ್ ಪಿರ ಬತ್ತಿಬೊಕ್ಕ ಬಿ.ಎಚ್.ಇ.ಎಲ್. ಸೇರಿಯೆರ್. ಅಲ್ಪ 5 ವರ್ಷ ಬೆಂದೆರ್. ಬಿ.ಎಚ್.ಇ.ಎಲ್ ಡ್ ಉಪ್ಪುನಗ ಕರಾವಳಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೂಟ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಅಯಿತ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಆಯೆರ್. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಡ್ದ್ ಆರ್ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪಿಕ್‌ನಿಕ್ ಪಾಡೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಅಲ್ತ್ ಬೊಕ್ಕ ಅರೆನ್ "ಪಿಕ್‌ನಿಕ್" ಹೆಗ್ಡೆರ್‌ಂದ್ ದೋಸ್ತಿನಕುಲು ಲೆತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಲ್ತ್ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ (ದಿ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಮೈಸೂರು ಲಿ) ಪೇಪರ್‌ಡ್ ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಧಿಕಾರಿ ಆದ್ ಸೇರಿಯೆರ್. ಮುಲ್ಪ ಉಪ್ಪುನಗ ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್ಸಿಟ್ಯೂಟ್ ಮೆಟಿರಿಯಲ್ ಮೇನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್‌ಡ್ ಸ್ನಾತ್ತಕೋತ್ತರ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ (ಪೋಸ್ಟ್ ಗ್ರಾಜ್ಯುವೇಶನ್ ಇನ್ ಮೆಟರಿಯಲ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್) ಮಲ್ತೆರ್. ಅಯಿಟ್ ಒಂಜಿನೇ ರ್‍ಯಾಂಕ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಪದಕ ಗೆತೊಂಡೆರ್. ದಿ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಮೈಸೂರುಡು ಉಪ್ಪುನಗ ಅಯಿತ ಸದಸ್ಯೆರೆಗ್ ಕನಪಿನ 'ನಂದಿ' ಪತ್ರಿಕೆದ ಸಂಪಾದಕೆ ಆಯೆರ್.

ಬೆಂಗಳೂರು ಬಂಟರ ಸಂಘದ ಜೊತೆ ಕಾರ್ಯಂತೆರ್ ಆದ್ ಕೆಲವು ವರ್ಷ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಗೌರವ ಕಾರ್ಯಂತೆರಾಯೆರ್. ಅಪಗ ಮೇರ್ ಬೆಂತಿನ ಬೇಲೆ ದಾಖಲೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಮೆರೆನ ಕಾಲೊಡು ಬೆಂಗಳೂರು ಬಂಟೆರೆ ಸಂಘ ಕುಡ್ಲದ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗ್ ಪೋದು ಕಲ್ಪುನ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಸ್ಕಾಲರ್ ಶಿಪ್ ಕೊರಿಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಂಟರ ಸಂಘ ಗಣಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನ ಕಟ್ಟಿನಿ ಮೆರೆನ ಕಾಲೊಡು. ಬೆಂಗಳೂರು ಬಂಟರ ಸಂಘದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಆದ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಆಳ್ವೆರ್ ಉಪ್ಪುನಗ ಸ್ನೇಹ ಚಿಂತನ ಪತ್ರಿಕೆ ಬರೆಯೆರೆ ಕಾರಣ ಆಯೆರ್. ಆ ಪತ್ರಿಕೆದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಪಾದಕೆ ಆದ್ ಮೇರ್, ಅಲ್ತ್ ಬೊಕ್ಕ ಆ ಪತ್ರಿಕೆದ ಚೇರ್‌ಮೇನ್ ಆದ್ ಕೆಲವು ವರ್ಷ ಆ ಪತ್ರಿಕೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ನಡಪಾಯಿನಾರ್. 1995 ಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವ ಬಂಟರ ಸಮ್ಮೇಳನ ಆನಗ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ಸಮಿತಿದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಆದ್ ಆ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಪ್ರಚಾರ

ಮಲ್ಪಾಯೆರ್. ಬೆಂಗಳೂರುದ ಬಂಟೆರೆನ ವಿಜಯಾ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕೋಪರೇಟಿವ್ ಸೊಸೈಟಿಡ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಆದ್ ಇತ್ತೆರ್. ಜಾಗತಿಕ ಬಂಟರ ಸಂಘಗಳ ಒಕ್ಕೂಟ ಮಂಗಳೂರು ಮುಲ್ಪ ಜಂಟಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಆದ್ ಇತ್ತೆರ್. 2002ಟ್ಟ್ ಕುಡ್ಲಡ್ ಆಯಿನ ವಿಶ್ವ ಬಂಟೆರೆ ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, 2011 ಟ್ಟ್ ಜಾಗತಿಕ ಬಂಟೆರೆ ಸಂಘಗಳ ಒಕ್ಕೂಟದ 'ವಿದ್ಯಾ ನಿಧಿ' ಯೋಜನೆದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಆದಿತ್ತೆರ್.

ವಿಜಯನಗರ ಲಯನ್ಸ್ ಕ್ಲಬ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಆದ್ ಬೆಂತಿನಾರ್ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್. ಆಲ್ ಕಮ್ಯುನಿಟಿ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಸೊಸೈಟಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನೆತ್ತ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಆದ್, ಅಲ್ತ್ ಬೊಕ್ಕ ಗುರ್ಕಾರೆ ಆದ್ ಮಸ್ತ್ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಆತಿನ ಭೂಮಿದ ವಂಚನೆನ್ ತಪ್ಪಾದ್ ಅಕಲೆಕಲೆ ಭೂಮಿ ಅಕಲೆಗ್ ತಿಕ್ಕುಲೆಕ್ಕ ಬೆಂತೆರ್. ಬೆಂಗಳೂರು ತುಳು ಕೂಟದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಆದ್, ರಡ್ಡನೇ ಸರ್ತಿಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು ತುಳುಕೂಟದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಆದ್ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೆರ್.

ತಾನ್ ಪುಟುದಿನ ಚೇಳಾರು ಗುತ್ತುಡು ಎಸ್. ಆರ್ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್ ಅಗೋಲಿ ಮಂಜಣ್ಣ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತ್ ಅಯಿತ ಮೂಲಕ ಚೇಲಾರ್‌ದ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಸ್ಕಾಲರ್ ಶಿಪ್ ಕೊರೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಅಗೊಳಿ ಮಂಜಣೆ ಇಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಮಂಜನ್ನಾಯ್ಗೆರೆನ ಚೇಳಾರು ಗುತ್ತುಡು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸಹಕಾರೊಡು ಗುತ್ತುದ ಚಾವಡಿಡ್ ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭ ನಡಪಾವೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಚೇಳಾರ್ ಗುತ್ತುಗು ಪೋಪಿನ ಸುಮಾರ್ 300 ಮೀಟರ್ ರಸ್ತೆನ್ ಆರ್ ಸ್ವಂತ ಖರ್ಚಿಡ್ ಮಲ್ಪಾಯೆರ್. ಅವ್ವತ್ತಂದೆ ಆ ಇಲ್ಲದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿನ್ ತನ್ನ ಅಪ್ಪೆ ಕುಟುಂಬದ ಸಾಕಾರೊಡು ಮಲ್ತೆರ್.

"ಗುತ್ತಿನಿಂದ ಸೈನಿಕ ಜಗತ್ತಿಗೆ" ಕೃತಿ ಮೇರ್ ಬೊಕ್ಕ ಮೆರೆನ ಬುಡೆದಿ ಡಾ.ಇಂದಿರಾ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಒಟ್ಟುಗು ಸೇರ್ದ್ ಬರೆಯಿನ ಕೃತಿ. ನೆಟ್ಟ್ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್ ಅರೆನ ಮಿಲಿಟ್ರಿದ ಅನುಭವೊನು ಬರೆತೆರ್. ಇಂದಿರಾ ಹೆಗ್ಗಡ್ತಿ ಅರೆನ ಅನುಭವ ಬರೆತೆರ್. ಗುಜರಾತ್, ಬೆಂಗ್ಳೂರು, ಕುಡ್ಲ ಮುಲ್ಪ ನಡತಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಲೊನೆಡ್ ಬಿನ್ನೆ ಆದ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್

ಅಪಗನೇ ನಡ್ತಿನ ದೈಕ್
ನೀರ್ ಏಪಲ ಬೋಡು
ಬೇರ್ ಊರಿನ ಮರಕ್
ನಿರೆಲ್ ಕೊರ್ಪಿನ ತೊಡು

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಬೋಳೂರು

ಇಂಚ ಒಂಜಿ

ಲೇಸ್

ಪಂಚ ಭಾಷಾ ಅಕಾಡೆಮಿಲೆನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮ್ಮಿಲನ

■ ಪ್ರೊ. ಡಿ. ವೇದಾವತಿ

ಆನಿ ಅಂಗಾರೆ ದಿನ. ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆದ ಮಡಿಕೇರಿಡೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಲೇಸ್. ಉಂದು ಐನ್ ಬಾಸೆದ ಅಕಾಡೆಮಿಲೆನ ತುಳು-ಕೊಂಕಣಿ, ಬ್ಯಾರಿ, ಕೊಡವ, ಅರೆಬಾಸೆ... ಸೇರೊಂದು ನಡಪಾಯಿನ ಲೇಸ್... 24-5-2016ದಾನಿ ಮಡಿಕೇರಿದ ಕ್ರಿಸ್ಟಲ್ ಕೋರ್ಟ್ ಸಭಾಂಗಣೊಡು ಕೊಡವ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮುತಾಲಿಕೆಡ್ ನಡತಿನ ಲೇಸ್. ಅಕಾಡೆಮಿಲೆನ ನಡುಟು ಅನ್ಯಮನ್ಯ ಸೌಹಾರ್ದತೆ ಬುಲೆಪಾವುನವು ಅಂಚೆನೆ ಈ ಐನ್ ಬಾಸೆಲೆನ ಜನೊಕುಲೆನ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಲೆನ್ ಪರ್ಚಯ ಮಲ್ಪುನವು ಈ ಲೇಸ್‌ದ ಮುಕ್ಯ ಉದ್ದೇಶ...

ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆದ ಪ್ರಕೃತಿದ ಪೊರ್ಲು ಬಣ್ಣನೆಗ್ ಮೀರಿನನೆ. 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾಶ್ಮೀರ', 'ತೆನ್ಕಾಯಿ ಭಾರತೊದ ಚಿರಾಪುಂಜಿ' ಇಂಚ ಪುಗರ್ತೆದ, ಪುಣ್ಯ ಕಾವೇರಿ ಪುಟ್ಟುನ ತಲಕಾವೇರಿ ಮುಖ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರೊದ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಈ ಲೇಸ್‌ದ ಅಟ್ಟಣೆ ಬಾರಿ ಉಲ್ಲಾಸ್‌ಡೇ ಆಂಡ್... ಮುಲ್ಪದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕೊಂಕಣಿ, ಬ್ಯಾರಿ, ಗೌಡ, ಬಂಟ, ಬಿಲ್ಲವ, ಮುಗೇರ, ತುಳುಕೂಟ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಸಂಘಟನೆಲ್ಲ ತಂಕ್ಲೆನನೇ ಪರ್ಬ ಪಣ್ಪಿಲೆಕೊದ ಉರ್ಕು ಉಮೇದ್‌ಡೇ ಈ ಲೇಸ್‌ಗ್ ಸಾಯ ಮಲ್ತೆರ್...ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್. ಲೇಸ್‌ದ ಸುರುತ ಸಂಬುರ್ಮ ಪಂಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೆರಣ್ಗೆ...

ಮಡಿಕೇರಿದ ಗಾಂಧಿ ಮೈದಾನೊಡ್ದು ಪಿದಡಿನ ಈ ಮೆರಣ್ಗೆಗ್ ಚಾಲನೆ ಕೊರಿನಾರ್ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಮೀರ್ ಅನೀಸ್ ಅಹ್ಮದ್. ಮಡಿಕೇರಿದ ಮಲ್ಲ ಬೀದಿಡ್ ಸಾಗೊಂದು ಪೋಯಿನ ಈ ಮೆರಣ್ಗೆಡ್ ಐನ್ ಅಕಾಡೆಮಿಲೆನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ತಂಡೊಲು ಪಾಲ್ ಪಡೆಯ...ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕಂಬುಲದ ಎರು ಗಿಡಪ್ಪುನ

ಟ್ಯಾಬ್ಲೊ ಅಬ್ಬರೊಡು ಮೆರೆಂಡ್...ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಏಸೊಲು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದುತ್ತೈತೊಡೇ ಮೆರಣ್ಗೆದಕುಲು ಸಾಲ್‌ಡ್ ದುಂಬರಿಪುನ ಪೊರ್ಲುಲ ತೂದು ಮೆಚ್ಚುನನೇ. ಕೊಂಬು ವಾದ್ಯ, ಬ್ಯಾಂಡ್‌ದ ಗದ್ದಲ ಪೇಂಟೆದಕ್‌ಲೆಗ್ ತೂಪಿನ ಕುಸಿ. ನಾಡಗೀತೆ ಮೂಲಕ ಸಭೆ ಸುರು ಆಯಿನಿ ಪತ್ತೊಂಜಿ ಗಂಟೆಗ್ ...ಕೊಡವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಬಿದ್ದಾಟಂಡ ಎಸ್.ತಮ್ಮಯ್ಯ ಮೆರೆನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಡ್ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿ ಡಾ.ಹಂ.ಪ ನಾಗರಾಜಯ್ಯ ಲೇಸ್‌ನ್ ಉದಿಪನ ಮಲ್ತೆರ್. ಉದಿಪನೊದ ಮದಿಪುಡು ಬಾಸೆದ ಮಹತ್ವೊನು, ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗುಪ್ಪುನ ಸಮ್ಮಂದೊನ್ ಐನ್ ಬಾಸೆಲೆನ ಪರ್ಮೆನ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಈ ನಮೂನೆದ ಲೇಸ್ ಜನೊಕುಲೆನ ಮನಸ್‌ದ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆಗ್ ಸಾಯ ಮಲ್ಪುಂಡುಂದು ತೆರ್ಪಾಯೆರ್... ಬಿನ್ನೆರಾದಿತ್ತಿನ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆದ ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕೆರ್ ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ, ದೆಹಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಸಿ.ಎಮ್.ನಾಗರಾಜ್ ನಾಲ್ ಸಾಲ್ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪುದ ನುಡಿ ಪಂಡೆರ್. ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಂಘಟನೆದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್‌ನಕುಲು ವೇದಿಕೆಡಿತ್ತೆರ್. ಈತಾನಗ ಒಣಸ್‌ಗ್ ಪೊರ್ತಾಂಡ್... ಒಣಸಾಂಡ್... ಸಾಹಿತ್ಯಗೋಷ್ಠಿ ಸುರು ಆಂಡ್... ಸರಿ ಸುಮಾರ್ ಒಂಜಿ ಗಂಟೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗೋಷ್ಠಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆನ್ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ ಬರಂದಿನೆಟಾತ್ರ ಶ್ರೀಬಿ.ಎ. ಸಂಶುದ್ದೀನ್ ವಯಿಸೊಂಡೆರ್. ಈ ಗೋಷ್ಠಿ ಕನ್ನಡೊಡೇ ನಡತ್ಂಡ್... ಡಾ. ತೀ.ತೀ ಮಾಡ ಪೊನ್ನಮ್ಮ ಮುತ್ತಣ್ಣ 'ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಾತೃ ಭಾಷೆ' ಡಾ.ಎನ್.ಎ.ಜ್ಞಾನೇಶ್ 'ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯ', ಶ್ರೀ ವಿಕ್ಟರ್ ಮಥಾಯಸ್ 'ಜಾಗತೀಕರಣ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾತೃ ಭಾಷೆ', ಡಾ.ಕಿಶೋರ್ ಕುಮಾರ್ ಶೇಣಿ 'ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಸಾಮರಸ್ಯ' ಈ ವಿಷಯೊದ ಬಗೆಟ್ ಒಂತೆ ಒಂತೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊಲೆನ್ ಮಂಡನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಗೋಷ್ಠಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್, ನಾಲ್ವೆರೆನ ಅಭಿಮತೊಲೆನ್ ಒಟ್ಟು ಪಾಡ್ದ್ ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಏತ್ ಮುಖ್ಯ, ಅವ್ವೆನ್ ಎಂಚ ಒರಿತೊನೊಡು, ಬುಳೆಪಾವೊಡು ಈ ನಿಲೆಟ್ ಪಾತೆರ್ದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಬಗ್ಗೆಡ್ಲಾ ನಾಲ್ ಎಡ್ಡೆ ಪಾತೆರ ಪಂಡೆರ್. ಇಂಚ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಡ್ ಸಭೆಕ್ ಎಡ್ಡೆ ವಿಚಾರೊಲೇ ತಿಕ್ಕ್ಂಡ್.

ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ. ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ : ಶ್ರೀ ಬಿ.ಆರ್.ಲಕ್ಷ್ಮಣ ರಾವ್

ಮಂಡೇ ಪಂಡ ಗೀತಾ ಮಂದಣ್ಣ (ಕೊಡವ), ಡಿಂಪಲ್ ಫೆರ್ನಾಂಡೀಸ್ (ಕೊಂಕಣಿ), ಜ್ಯೋತಿ ಚೇಳ್ಯಾರು (ತುಳು), ಎಂ.ಅಬ್ದುಲ್ಲ (ಬ್ಯಾರಿ), ಶಿವದೇವಿ ಅವನೀಶ್ಚಂದ್ರ (ಅರೆಬಾಸೆ). ಇಂಚ ಓದಿನ ಐನ್ ಕಬಿತೆಲ್ ಗಾಂಬಿರೊದ ವಿಷಯೊಲೆನೇ ಪಣೊಂಡ. ಆಂಡ ಕೇಣುನಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತಾ ಬಾಸೆ ತೆರಿಯಂದಿನೆಟಾತ್ರ, ಅಕುಲು ಐನ್ ಬಾಸೆಲೆನ ಪೊರ್ಲುಗೇ ಕೆಬಿಕೊರ್ದು ಕೇಂಡೆರ್. ಗೋಷ್ಠಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ನ ಭಾಷಣ ಕನ್ನಡೊಡಿತ್ತ್ಂಡ್. ಕನ್ನಡೊದನೇ ಕಬಿತೆಲ್ ಬದ್ಕ್‌ದ ಅನ್ಬವೊನ್ ಪಣೊಂದಿನ ಈ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಆರ್ ರಾಗೊಡು ಓದಿನೆಟಾದ್ ಸಭೆತಕ್ಲೆಗ್ ಕೇಣ್ಯೆರೆ ಕುಸಿ ಆಂಡ್.

ಬೊಕ್ಕ ನಡತಿನ 'ಬೂಕು ಬಿಡುಗಡೆ' ತ ಲೇಸ್ ಐನ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪ್ರಕಟಣೆಲ್

ಬುಡುಗಡೆ ಆಪಿನ ಈ ಪೊರ್ತುಡು–ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಶ್ರೀ ಲೋಕೇಶ್ ಸಾಗರ, ಶಕ್ತಿ ದಿನ ಪತ್ರಿಕಾ ಸಂಪಾದಕೆರ್ ಬಿ.ರಾಜೇಂದ್ರ, ಕೊಡವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮಾಜಿ ಗುರ್ಕಾರ್ರೆ ಬಾಚರಣೆಯಂಡ ಪಿ.ಅಪ್ಪಣ್ಣ, ಉಳ್ಳಿಯಡ ಎಂ. ಪೂವಯ್ಯ ವೇದಿಕೆಡ್ ಬೂಕು ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬರೆಯಿನಕ್ಲೆಗ್ ಅಕಾಡೆಮಿಲೆಗ್ ಎಡ್ಡೆಪುನ್ ಬಯಕಿಯೆರ್.

ಬಯ್ಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸುರು ಆನಗ ಕಡೆಸ್‌ಂಡ್. ಮಡಿಕೇರಿ ಪುರ ಸಭೆತ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಬಂಗೇರ, ಅರೆಬಾಸೆ ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಕೊಲ್ಯದ ಗಿರೀಶ್, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಹರೀಶ್ ಬಿ.ಎ. ಬಿನ್ನೆರಾದ್ ಅಮಸರೊಡೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಕ್ ಚಾಲನೆ ಕೊರಿಯೆರ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸಿದ್ಧಿ ಜನಾಂಗೊದ ಜಾನಪದ ಕುಣಿತದೊಟ್ಟುಗ್ ಸುರು ಆಯಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೇಸ್ ಐನ್ ಅಕಾಡೆಮಿದಕಲ್ನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬಗೆತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಲೆಡ್ ಮನಸ್‌ಗ್ ರಂಜನೆ ಕೊರೊಂದು ದುಂಬರಿಂಡ್. ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಲೆಕ್ಕೊಡು ಶ್ರೀ ಪರಮಾನಂದ ಸಾಲಿಯಾನ್ ಸಸಿಹಿತ್ಲು ಮೆರೆನ ತಂಡದಕಲ್ನ ನೃತ್ಯ ರೂಪಕ ನಡತ್‌ಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಕೋಡೆ–ಇನಿ–ಎಲ್ಲೆದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿನ್ ಪಣ್ಪುಂಚಿನ ರೂಪಕ ಉಂದು. ಪದ, ಕುಣಿತ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಲಿಕೆ, ಬದ್ಕ್‌ದ ರೀತಿ ರಿವಾಜಿಲ್ ಇಂಚಿತ್ತಿನೆನ್ ಮಾತ ಪಂಡ್ ತೋಜಾವುನ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊನ್ ಕೊಡಗ್‌ದ ಜನೊಕುಲು ತೂದು, ಮೆಚ್ಚಿದ್, ಬೊಕ್ಕನೇ ಸಭಾಂಗಣೊಡ್ದು ಅಗತೆರ್. ಇತ್ತೆ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಇರ್ಲ್‌ಡ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಪಿರಪೋಪಿನ ಚಿಂತೆ.

ಯೆಂಕುಲ್ಲಾ ಇರ್ಲ್‌ದ ವಣಸ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಿದಡಿಯ... ಬನ್ನಗ ಸಾದಿಡ್ ಕೊಡಗ್‌ಡ್ ಪ್ರವಾಸಿಲೆಗುಪ್ಪುನ, ಹೋಮ್ ಸ್ಟೇ ಸವಲತ್ತ್, ತಲಕಾವೇರಿ, ಜಾಗೆದ ಮೈಮೆ ಇಂಚಿತ್ತಿನೆತ ಪಂಚತಿಗೆಲಾ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಕಾವೇರಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕಾಶಿಗೆ, ಕಾವೇರಿ ಸುದೆ ಕೊಡಗ್‌ದ ಜೀವನಾಡಿಗೆ ಕೊಡವೆರೆನ ಸಿರಿ ಸಂಪೊತ್ತುದ ಮೂಲ ಆದ್ ಕೊಡವೆರೆನ ಭಕ್ತಿಗ್ ಇಂಬು ಕೊರ್ಪಿನಾಲ್‌ಗೆ.

ಸೌಹಾರ್ದತೆದ ನಿಲೆಟ್ ನಡತಿನ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮ್ಮೆಳನ ದಿಂಜ ಪ್ರೇಜನದನೇ. ಪೊಕ್ಕಡೆ ದುಡ್ಡು ದಂಡ ಪಣ್ದ್ ದೂರುಲೆಕದವತ್ತ್.. ಒರಿಯಡ್ಡೊರಿ ಕಲ್ಪುನವು ದಿಂಜ ಉಂಡು... ಇಂಚ ಕಲ್ತ್‌ಂಡನೇ ಬದ್ಕ್‌ದ ತಿರ್ಲ್ ಎಚ್ಚುನು ಪಣ್ಪಿನವು ತೆರ್ಪಾಯಿನ ಈ ಸಮ್ಮೆಳನ ಬಾರಿ ಅರ್ತಿ ಪೊರ್ಲುಡು ಆಂಡ್‌ಣ್ಪಿನನೇ ಸಲ್ಮಂತೊದ ಸಂಗತಿ.

ಇಂಚ ನನೊಂಜಿ ಲೇಸ್

ಸಕಲೇಶ್‌ಪುರದ ತುಳುಕೂಟ ಕಛೇರಿ ಕಟ್ಟಡ ಉದಿಪನ

ದಿನ : 14–5–2016, ಜಾಗೆ : ಸಕಲೇಶಪುರ ಬಂಟರ ಭವನ

ಸಕಲೇಶ್‌ಪುರೊಟು ತುಳುಕೂಟ ಉಂಡಾದ್ ರಡ್ಡ್ ವರ್ಸ ಆಪುಂಡಾತೇ... ಕರಿನ ವರ್ಸ ನಡತಿನ ಲೇಸ್‌ಗ್ ಸುಮಾರ್ ಐನ್ ಸಾರ ಜನ ಸೇರ್ದಿತ್ತೆರ್ಗ್.. ಈ ಸರ್ತಿಲಾ

ಅಂಚೆನೇ ಸಭೆ ಸೇರಾದ್ ಕಛೇರಿದ ಒಕ್ಕೆಲ್ದ ಲೇಸ್‌ನ್ ಬಾರಿ ಗಡ್ಡ್‌ಡ್ ಮಲ್ಪುನ ಅಟ್ಟಣೆ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್... ಆಂಡ ತುಳುಕೂಟದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ ಶ್ರೀ ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ರ್‌ನ ಆರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಹಾಳ್ ಆದ್... ಆರ್ ಲೇಸ್‌ಗ್ ಬರಿಯೆರಾವಂದಿನ ಬೇಜರ್ದೆ-ಲೇಸ್ ನಡಪೊಡಾಂಡ್... ಸಭೆ ಸೇರಿನಕಲ್ನ ಸಂಕೆಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಆಂಡ್.

ಬೊಳ್ಪುಗೇ 'ಕಚೇರಿ ಕಟ್ಟಡ'ದ ಒಕ್ಕೆಲ್ ವಿಧಿ ಪ್ರಕಾರ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ತುಳುಕೂಟೊದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್, ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಪಾಲ ದೇವಾಡಿಗೆರ್ ಒಕ್ಕೆಲಾಯಿನ ಕಛೇರಿನ್ ಸುರುಟು ಪೊಗ್ಗಿಯೆರ್... ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಚೀಪೆ ಪಟ್ಟ್‌ನಗ ಕುಸಿನೇ ಪಟ್ಟೊನಿಲೆಕ ಆಂಡ್. ಕಛೇರಿಡ್ದ್ 'ಬಂಟರ ಭವನ' ಮುಟ್ಟ ವಾದ್ಯ ಗೌಜಿಡ್ ಮೆರಣ್ಗೆ ಆಂಡ್. ಸಭೆತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊತ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾಯಿನ ತುಳುಕೂಟ ಸಕಲೇಶಪುರೊತ ಕೋಶಾಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀ ಶೀನಪ್ಪ ಆಳ್ವ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಬಿ.ಎಸ್ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಬಾಗಿ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ಭಾಷಣ ಮಲ್ತೆರ್.

ನಿಟ್ಟೆ ಶಶಿಧರ ಶೆಟ್ರ್, ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ, ಸದಸ್ಯೆ ಮೋಹನ್ ಕೊಪ್ಪಳ ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರಾದ್ ಬಿನ್ನೆರ್ನ ಪಾತೆರ ಪಂಡೆರ್. ಸೊಂತ ಕಛೇರಿ ಪಡೆಪಿನ ನಿಲೆಟ್ ದಿಂಜ ಬೆನ್ತಿನಕಲೆಗ್ ಸನ್ಮಾನ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಬೊಳ್ಪುಡ್ದ್ ಮದ್ಯೆನ ಮಿತ್ತ್ ಮೂಜಿ ಗಂಟೆ ಮುಟ್ಟ್ ನಡತಿನ ಈ ಲೇಸ್‌ಡ್ ಸುಮಾರ್ ಐನೂದು ಜನ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್. ಬತ್ತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಗಡ್ಡ್‌ದ ವಣಸ್‌ಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಕಛೇರಿ ಒಕ್ಕೆಲ್ದ ಸಂಬರ್ಮೊಡು ನಡತಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಕುಡ್ಲದ ಸುರೇಶ್ ಅತ್ತಾವರ ಮೆರೆನ ಚಕ್ರಪಾಣಿ ನೃತ್ಯ ತಂಡದಕಲ್ನ ನೃತ್ಯ ರೂಪಕ 'ಕೊಡ್ದಬ್ಬು ತನ್ನಿಮಾನಿಗ...' ಪತ್ತಿರುವ ಜೋಕುಲು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪದ, ಸಂಗೀತ, ನಲಿಕೆಡ್ ತುಳುನಾಡ ದೈವೊಲು (ತಗೆ-ತಂಗಡಿ) ಕೋಡ್ದಬ್ಬು ತನ್ನಿಮಾನಿಗನ ಪುಟ್ಟು ಬಲಕೆನ್, ಮೈಮೆ ಸಾದನೆಲೆನ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ದೈವೊಲೆನೊಟ್ಟುದ ಪಾತೆರಕತೆ ಇಂಚಿತ್ತಿನೆನ್ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟುಲೆಕ ರಂಗೊಡು ತೋಜಾಯೆರ್... ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಕುಸಿ... ಮೆಚ್ಚಿ ನುಡಿ...

ಕಾಸ್‌ದಾಕ್ಲೆ ಇಲ್ಲಡ್
ಕುರೆಪುನ ನಾಯಿಲು
ಬಡವೆರ್ನ ಇಲ್ಲಡ್
ತೆಲಿಪುನ ಜೋಕುಲು

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಬೋಳೂರು

ಪಿರಾಕ್‌ದ ತುಳುನಾಡ್

■ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ಪಿರಾಕ್ ಪನ್ಪಿ ಸಬ್ದ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಮೂಲೊಡು ಬತ್ತಿನವುಗೆ. ಪಿರಾಕ್ ಪಂಡ ಬಾರೀ ದುಂಬುದಂದರ್ಥ. ಅಫ್‌ಘಾನಿಸ್ಥಾನೊಡು ಪಿರಾಕ್‌ಂದ್ ಒಂಜಿ ಊರುಂಡುಗೆ. ಪಿರಾಕ್ ಸಬ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತೊಗು ಪೋದು ಪ್ರಾಕ್ತನಂದಾಂಡ್. ಸಂಸ್ಕೃತೊಡ್ದು ಕನ್ನಡೊಗು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪ್ರಾಚೀನಂದಾಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಭಾಷಾ ತಜ್ಞೆರೆನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಪದೊಕುಲು ಸಂಸ್ಕೃತೊಗು ಪೋಪನಾಂದ್ ಕೆಲವೆರ್ ಕೇನ್ವೆರ್. ರೆ.ಫಾದರ್ ಕಿಟ್ಟೆಲ್ ಆರೆನ ಕಾಲೊಡ್ದು ದುಂಬು ಸಂಸ್ಕೃತೊಗು ಪೋಯಿ ಸುಮಾರ್ ಮುನ್ನೂದು ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ತೆರಿಪದೆರ್. ನೆಟ್ಟ್ ರಡ್ಡ್ ವಿಸಯ ತೆರಿಯೊನೊಲಿ. ತುಳು ಬಾಸೆದ ಮೂಲವಾಯಿನ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತಡ್ದ್‌ಲಾ ದುಂಬುದ ಅತ್ತಂಡ ಸಂಸ್ಕೃತದಾತೇ ಪಿರಾಕ್‌ದ. ಅತೇ ಅತ್ತ್ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆ ಭಾರತೊಡ್ದುಲಾ ಪಿದಯಿ ಬಡಕಯಿ ಊರುಲೆಡ್ಲಾ ಜನ ಪಾತೆರುನ ಒಂಜಿ ಬಾಸೆ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಇತ್ತೆ ತುಳುನಾಡ್-ತುಲುನಾಡ್ ಪಂಡೊಂದು ಚರ್ಚೆ ಮಲ್ಪುನ ಈ ನಾಡ್‌ಗ್ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ ಆ ಪುದರೇ ಇಜ್ಯಾಂಡ್‌ಂದ್ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊ ಕೃತಿಕುಲೆನ್ ಓದುನಗ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಮಾಮಲ್ಲ ಸಂಶೋಧಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರ ಕವಿ ಮಂ.ಗೋವಿಂದ ಪೈಕುಲು ಪನ್ಪಿ ಪಿರ್ಕಾರ ರಾಮಾಯಣ ಕಾಲೊಡು ಪಡ್ಡೆಯಿ ಬರಿತ ಕಡಲ ಕಿನಾರೆ ಕನ್ಯಾ ಕುಮಾರಿಡ್ದ್ ಬತ್ತಿನ ನಾಸಿಕ್ ಮುಟ್ಟ ಲಂಕಾಧೀಶ್ವರೆಯಾಯಿನ ರಾವಣಗ್ ಸೇರ್‌ದಿತ್ತಂಡ್‌ಗೆ. ಅಯಿನ್ ಮೂಜಿ ಪಾಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಈ ಭಾಗೊಗು ತ್ರಿಗರ್ತಂದ್

ಪುದರ್ ದೀದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಗರ್ತ ಪಂಡಗುಂಡಿಡ್ದ್ ಅರ್ತೊ (ಗರ್ತಂಡಗುಂಡಿ) ಅಯಿಕ್ ಖರ, ದೂಷಣ, ತ್ರಿಕರ ಪನ್ಪಿ ಮೂಜಿ ಜನ ರಾವಣನ ಸಮ್ಮಂದಿಕೆರ್ ಮಂಡಲಾಧೀಶ್ವರೆ ರಾದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ರಾವಣನ ತಂಗಡಿ ಶೂರ್ಪನಖಿ ಈ ರಾಜ್ಯೊಲೆಡ್ ಕುಸಿ ಬತ್ತಿಲೆಕ ತಿರ್ಗೊಂದಿತ್ತೊಲು. ಅಳೆನಧಿಕಾರಲಾ ಮೂಲಿತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ಈ ಪ್ರದೇಶೊಗು ಶೂರ್ಪನಖಾ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್‌ಗೆ. ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲೊಡು ಗೇರು ಸೊಪ್ಪೆ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ರಾಜಧಾನಿ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್. 'ಶೂರ್ಪ' ಪಂಡ ತಡ್ಪೆ. ಶೂರ್ಪನೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ 'ಸೂಫ್' ಆಂಡ್. (ಬೀಡಿ ಕಟ್ಟುನಕಲೆಗ್ ಮಾತಾ ಗೊತ್ತುಂಡು) ನೆನ್ನ್ ಕನ್ನಡೊಡು 'ಗೆರಸೆ' ಪನ್ಪೆರ್. 'ಶೂರ್ಪ' ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಬ್ದೊದ ತದ್ಬವ ರೂಪ 'ಸೊಪ್ಪೆ' ಅಂಚಾದ್ 'ಗೇರು ಸೊಪ್ಪೆ' ಪಂಡ ಪುಡೆಪುನ ತಡ್ಪೆ. ಅಲ್ಪದ ರಾಣಿಗ್ ಬಾರಿ ಪುದರ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಮುಂಚಿದ ರಾಣಿಡ್ದ್ ಬಿರ್ದ್ ಯುರೋಪುದಕುಲು ಕೊರ್ದಿತ್ತೆರ್ ಪಂಡ ತುಳು ನಾಡ್‌ಡ್ದ್ ಯುರೋಪುಗು ದಿಂಜ ಎಡ್ಡೆ ಮುಂಚಿ ಪಡವುಡು ಪೋವೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್. (ಗೋವಿಂದ ಪೈ 1947 ತೆಂಕನಾಡು).

ಅಕ್ಕೆರಸು ಸಿರಿ ಸಂಧಿಡ್ ಲಂಕೆ ಲೋಕನಾಡ್‌ದ ಸತ್ಯನಾಪುರೊತ ಅರಮನೆಡ್ ಬಿರ್ಮಾಳ್ವೆರ್ ಇತ್ತೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಮುಲ್ಪ ಸತ್ಯನಾಪುರ ಪಂಡ ಬಜಿ ಬಿರುಮಾಳ್ವೆರೆ ಅರಮನೆದ ಪುದರತ್ತ್, ಅವು ಇಡೀ ರಾಜ್ಯೊದ ಪುದರ್, ಮೌರ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಅಶೋಕನ ಕಾಲೊಡು (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 273–232) ರಡ್ಡನೇ ಕಲ್ಬರವುಡು ಈ ರಾಜ್ಯೊನು 'ಸಹಿಯಪುತೊ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಬರೆತೆರ್. ಪ್ರಾಕೃತ ಬಾಸೆದ 'ಸಹಿಯ ಪುತೊಗು' ಸಹ್ಯಾದ್ರಿದ ಜೇರೊ ಪನ್ಪಿ ಅರ್ತೊನು ಇತಿಹಾಸಕಾರೆರ್ ಕಲ್ಪನೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಅವು ಸಂಸ್ಕೃತೊಡು ಸತಿಯ ಪುತ್ರಂದಾಂಡ್. ಅಯ್ನೇ ಜನೊಕುಲು 'ಸತ್ಯನಾಪುರ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಪೊರ್ಲುಡ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಇತ್ತೆಲಾ ಭೂತ ನರ್ತಕ ಕಲಾವಿದೆರ್ ಭೂತೊದ ಕೋಲದ ಪೊರ್ತುಡು ಈ ಜಾಗೆನ್ ಸತ್ಯೊದ ಮಣ್ಣ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಸತ್ಯನಾಪುರೊನೇ ಸತ್ಯೊದ ಮಣ್ಣ್, ಲಂಕೆ ಲೋಕನಾಡ್‌ಂದ್ ನನೊಂಜಿ ವಾಕ್ಯ ಉಂಡು. ಲೋಕನಾಡ್ ಪಂಡ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅರ್ತ ಕಲ್ಪನೆ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಲಂಕಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯೊಗು ಸೇರ್ದಿತ್ತಿ ಸತ್ಯನಾಪುರ ರಾಜ್ಯೊದ ಅರಮನೆಡ್ ಬಿರುಮಾಳ್ವೆರಿತ್ತೆರ್‌ಂದ್ ನೆತ್ತ ಒಟ್ಟು ಅರ್ತ.

ಮಹಾಭಾರತೊದ ಭೀಷ್ಮ ಪರ್ವ ಬೊಕ್ಕ ಶಾಂತಿ ಪರ್ವೊಡು ಈ ರಾಜ್ಯೊಗು ಅಪರಾಂತ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ ಇತ್ತಿಲೆಕ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡುಂದು ಗೋವಿಂದಪೈಕುಲು ಬರೆತೆರ್. ಅಪರಾಂತೊಗು ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್‌ಂದ್ ಐತಿಹ್ಯ ಉಲ್ಲ. ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾಲೊದ ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್ಲಾ ಪರಶುರಾಮನ ವಿಷಯ ಬರ್ಪುಂಡು. ಈ 'ಅಗನಾನೂರು' ಕಾವ್ಯೊಡು ಈ ರಾಜ್ಯೊದ ಚೆಲ್ಲೂರು ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ ಪರಶುರಾಮೆ ಮಲ್ಲ ಒಂಜಿ ಯಾಗ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಕರ್ಬದಕಂಬ ನಡಿಯೆ ವಿವರಣೆನ್ ಓದುನಗ ಪರಶುರಾಮನ ಕತೆ ಬಜೀ ಕಟ್ಟ್ ಕತೆ ಅತ್ತ್ಂದಾಪುಂಡು. ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಸ್ಮಿತ್ ಪನ್ಪಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಇತಿಹಾಸಕಾರೆ ಪರಶುರಾಮೆ 'ಕರ್ಬೊದ ಯುಗೊತ ಆದಿ ಪುರುಷೆ',

ಆಯೆ ಕರ್ಬೊದ ಬಳಕೆನ್ ಈ ನಾಡ್‌ಗ್ ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರ್ನಾಯೆ ಆದುಪ್ಪು ಪನ್ತೆರ್. ಕರ್‌ಬೊದ ಕಂಬ ನಡೆಯರ ಪನ್ಪಿನ ಅಯಿತ ಸಂಕೇತ ಆಯೆ ಈಡೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕರ್ಬದ ಕತ್ತಿ ಕುಡರಿಡ್ ಮುಲ್ಪದ ಕಾಡ್ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಆಯನೊಟ್ಟಿಗೆ ಬತ್ತಿ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಕೃಷಿ ಮಲ್ಪೆರೆಗಾದ್ ಜಾಗೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಯೆ. ಅಂಚಾದೆ ಈ ನಾಡ್‌ಗ್ ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿಂದ್ ಪುದರಾದಿಪ್ಪೊಡು. ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿ ಪಂಡವು ಇಡೀ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯ ಆಪುಜಿ. ಕೇರಳಗ್ಲಾ ಅವ್ವೇ ಪುದರಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಕೇರಳೋತ್ಪತ್ತಿ ಪನ್ಪಿ ಗ್ರಂತೊಡುಂಡು.

ಪುರಾಣ ಕಾಲೊಡು ಈ ನಾಡ್‌ನ್ ಪಾತಾಳ ಪಂಡೆರ್. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತೊದ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ತೂನಗ ಉಂದು ಬಾರಿ ಗುಂಡಿಡ್ ತೋಜಿಂಡ್. ಬಾರೀ ಗುಂಡಿ ಇತ್ತಿ ಜಾಗೆನ್ 'ಪಾತಾಳ' ಪನ್ಪೆರ್. ಎನ್.ಎಸ್.ಕಿಲ್ಲೆರ್ ಉಂದು ಬಾರಿ ಗುಂಡಿಡಿತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ದುಂಬುದಕುಲು ತಳನಾಡ್‌ಂದ್ ಪಂಡೆರ್. ಅವ್ವೇ ಕಡೇಕ್ ತುಳುನಾಡ್ ಆಂಡ್‌ಂದ್ ಪನ್ತೆರ್. ಆತೇ ಅತ್ತ್ ಮುಲ್ಪದ ಕಾಡ್‌ಲೆಡ್ ತರತರೋತ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಉಚ್ಚುಲು, ಸರ್ಪೆರ್, ಸಂಕಪಾಲೆರ್ ಇತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ಈಡೆಗ್ ನಾಗ ಲೋಕಂದ್ಲಾ ಪನ್ಪೆದೆರ್‌ಗೆ.

ಇತಿಹಾಸೊದ ಕಾಲೊಗು ಬನ್ನಗ ಪಂಡ ಕ್ರಿಸ್ತಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕದ ರಡ್ಡನೇ ಶತಮಾನೊಡು ಬರೆಯಿನಂದ್ ಪನ್ಪಿನ ಅಗನಾನೂರು, ಪುರನಾನೂರು, ಪದಿರು ಪತ್ತು, ನರೀಟ್ಲೆಯ್ ಇಂಚೆನೆ ತಮಿಳು ಗ್ರಂಥೊಲೆಡ್ ಈ ಊರುಗು 'ಕೊಂಕಣ' ಪನ್ಪಿ ಪುದರಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. (ಡಾ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ ಅರ್ತಿಕಜೆ 2015, ತುಳುನಾಡ ಇತಿಹಾಸ) ನೆನ್ನ್ ಕೇನ್ನಗ ಏರೆಗ್ಲಾ ಸೋಜಿಗ ಆವು. ಸೋಜಿಗ ಆಂಡಲಾ ಸತ್ಯೊನೆ . ಕೊಂಕಣ ಪಂಡ ಅವು ಕೊಂಕಣಿ ಬಾಸೆದ ಸಬ್ದ ಅತ್ತ್. ಅವು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಮೂಲೊಡ್ದು ಬತ್ತಿ ಪದ. ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಕೊಂಕ, ಕೋಂಕ, ಓರೆ ಕೊರೆ, ವಕ್ರ ಪಗರಿದ ಕೊಡಿತಂಚಿನ ಆಕಾರ, ಅಂಕು-ಡೊಂಕು, ನಿಮ್ನೊನ್ನಕ (ಕನ್ನಡ) ಪನ್ಪಿ ಅರ್ತ ಉಂಡು. ಈ ಸಬ್ದೊಡ್ದೇ ಕೋಂಕ ಕಂಡ, ಕೋಂಕನಾಳಿ, ಕೋಂಟು, ಕೋಂಗ (ಒಂಜಿ ಕಿನ್ಯ ಜಾತಿದ ಶಂಖ) ಕೋರಗಿ ಪನ್ಪಿ ಸಬ್ದೊಲು ಉಂಡಾತ. ಈ ಸಬ್ದೊದ ಅರ್ತೊನು ಚಿನ್ನೆಡ್ ತೋಜಾವುಂಡು ಅವು ಸಂಕೆ 7. ಮಂ. ಗೋವಿಂದ ಪೈಕುಲು ಈ ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ದು ಕೊಂಕಣ ಸೇರ್ನ ಕೂಪೆರ್, ಕೇರಳ, ಮೂಷಿಕ, ಅಲುಪ, ಪಶು, ಕೊಂಕಣ, ಪರಕೊಂಕಣಂದ್ ಏತೊ ಕಾಲೊಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ರಾಜ್ಯೊಲು ವಿಂಗಡಣೆ ಆಯ. ಅಯಿಟ್ ಅಲುವ ಪನ್ಪಿ ರಾಜ್ಯೊನೇ ಇತ್ತೆದ ತುಳುನಾಡ್. ಅಯಿನಲುಪ ವಂಶದಕುಲು ಬಂದರೆ ಸಾರೊ ಆಳ್ವೆರ್, ಅಲುವ ಪನ್ಪಿ ಸಬ್ದೊಡ್ದೇ ಅಲಪು ಪನ್ಪಿ ಸಬ್ದೊ ಉಂಡಾಂಡ್. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರೆನ ಆಳ್ವಿಕೆದ ಕಾಲೊಡು ನೆನ್ನಾಲ್ವ ಖೇಡ ಪನ್ತೆರ್.

ಇತಿಹಾಸೊದ ಪಿರ್ಕಾರ ಕೊಂಕಣಾಂದ್ ಪುದರಿತ್ತಿ ಈ ರಾಜ್ಯೊನು ನನ್ನನ್ ಪನ್ಪಿ ರಾಜೆ ಆಳೊಂದಿತ್ತೆ. (ಕ್ರಿ.ಶ. 2ನೇ ಶತಮಾನ) ಆಯೆ ವೇಳ್ ವಂಶೊದಾಯೆ. ಆಯಗ್ ಕೊಂಕಣದ ಯಜಮಾನಿ ಪನ್ಪಿ ಬಿರ್ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್, ಚೇರರಾಜೆರ್ನಕುಲೇ ಆಯನ್ "ಪೊಗ್ ಪಡು ಕೊಂಕಣ ನನ್ನನ್" ಬಂಗಾರ್ದಂಚಿನ ಕೊಂಕಣದ ನನ್ನನ್ ಪಂಡದ್

ಪುಗರ್ದೆರ್. ಮೋಶಿಕೀರನಾರ್ ಪನ್ಪಿ ಪಂಡಿತೆ ಆಯನ್ ಇಡೀ ಕೊಂಕಣಗಾಯೆ ಅರಸುಂದು ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೊಂಕಣ ರಾಜ್ಯೊದ ಪ್ರಾಕೃತಿದ ಪೊರ್ಲುನು ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.

ಒಂಜಿ ಪುಡೆಡ್ದ್ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತೊದ ಸಾಲ್. ಕುಡ ಒಂಜಿ ಮೆಯಿಡ್ದ್ ಪಡ್ಡೆಯಿ ಕಡಲ್. ಪರ್ವತದ ಜೇರೊ. ಇಂಚ ಕಬಿನ ಕಾಡ್, ಕಡಲ ಕಿನಾರೆ ಉದ್ದೊಗ್ಲ ಬಾರಿ ಓರೆ-ಕೋರೆ ಇತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ಈ ಬೂಸುರ್ಪನು ತೂದು ಅಪಗದಕುಲು ಕೋಗ್-ಕಾನ್ (ಕೊಂಕಣ) ಪಂಡ್‌ದ್ದುದರ್ ದೀದಿಪ್ಪೊಡು.

"ಎತ್ತರೆತ್ತರೊದ ಪರ್ವತೊಲೆನ ಸಾಲ್, ಪರಿತೊಂಡು ಬರ್ಪಿ ತನ್ನೆ ತೋಡುಲು, ಬೀಜುನ ತಂಪು ಗಾಳಿ, ಪರ್ವತೊದ ಜೇರೊಲೆಡ್ ಬಂಬಲೊಡು ಬಳತ್‌ದುಂತುದ್ ಬೀಸುನ ಗಾಳಿಗ್ ಅಂಚಿಂಚಿ ತರೆ ಆಡವೊಂದುಪ್ಪಿ ಬೆದ್ರ ಪುಂಡೆಲುಲು, ನೆನ್ ತೂನಗ ಮನಸ್ ಉಲ್ಲಾಸೊಡು ನಲಿಪುಂಡು. ಇಂಚಿನ ಕಾಡ ಬರಿತ ಪಾಡಿಲೆಡ್ ಪೋದು ನನ್ನನ್ ಕುಸಿ ಪಡೆಯರೆಗಾದ್ ತಡೆವೊಂದಿತ್ತ್". ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಗನಾನೂರು ಗ್ರಂತೊಡು ಬರೆತೆರ್.

"ಇಂಚಿನ ಉದ್ಯಾನೊದಂಚಿನ ಪಾಡಿಲೆಡ್ ಮಯರುಲು ನಲಿತೊಂಡಿತ್ತ್. ಕಂಬೊದಂಚಿನ ಕಾರ್‌ಲುತ್ತಿ ಆನೆಲೆಪುಂಡುಅಂಚಿಂಚಿ ತಿರ್ಗೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎಲಿಲ್ ಬೆಟ್ಟ, ಪಾಲಿ ಬೆಟ್ಟ ಉಂದು ರಡ್ಡ್ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುದ ಆ ಕಾಲದ ಬೆಟ್ಟೊಲು. ಏಲಿಲ್ ಬೆಟ್ಟನು ಇತ್ತೆ ಎಲಿಮಲೈ ಪನ್ಪೆರ್. ಅವು ಇತ್ತೆ ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆದ ಚೆಕ್ಕಳಡುಂಡು. ಅವು ಎಯಿಮಲೆ ಅತ್ತಂಡ ಎಲಿ ಮಲೆಂದ್ ಅಂದಾಜಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಆಂಡ ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕುಡ್ಲಾ ಒಂಜಿ ಎಲಿಮಲೆ ಪನ್ಪಿ ಕಾಡ್‌ದಿಂಜಿನ ಊರುಂಡು. ಪಾಲಿ ಬೆಟ್ಟ ಇತ್ತೆ ಕೊಡಗ್‌ಗ್ ಸೇರ್ದ್‌ಂಡ್.

ನನ ಕಡಲ ಬರಿತ ಊರುಲೆನ ವರ್ಣನೆ ಅಗನಾನೂರು ಗ್ರಂತೊಡು ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುಂಡು, ಚೆಲ್ಲೂರು ಕಡಲ ಬರಿತ ಒಂಜಿ ಊರು ಆ ಊರುಡು ಪೊಂಜೆನಕುಲು ಕಡಲ ನೀರ್ಡ್ ಮೀದ್ ಬತ್‌ದ್ ಪಿಲಿಯುಗುರುದಂಚೆನೆ ಪೊರ್ಲಿತ್ತಿ ಸುರಗೆದ ಪೂತ ಮಾಲೆ ಮುಡಿತೊನುವೆರ್. ಮೂಲು ಕೋಶರ್ ಜನಾಂಗೊದಕುಲಿತ್ತೆರ್. ಅಕುಲು ಬೀರೆರ್. ದಂಡ್‌ಗ್ ಪೋದು ಪಗೆ ಮಾನ್ಯನ್ ಗೆಂದ್‌ದ್ ಬರ್ಪಿನಕುಲು. ಅಕುಲೆನ ಮೋನೆಡ್ ಕೈಕಾರ್ ತಿಗಲೆಡ್ ಕರ್ಬೊದ ಕತ್ತಿ, ಈಟಿದ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ಗಡಿಯಾಯಿನ ಗುರ್ತೊಲುಪ್ಪುವ. ಅಂಚಿನ ಗಡಿತ ಗುರ್ತೊ ಇತ್ತ್‌ಂಡನೇ ಆಯೆ ಬೀರೆಂದ್ ಲೆಕ್ಕ. ಒಂಜಿ ಸರ್ತಿ ಚೆಲ್ಲೂರುದ ರಾಜೆ 'ಅದನ್ ಎಲಿದಿ 'ಪನ್ನಿನಾಯೆ ಕಾಳಗೊದ ಕಳಟ್ ಎದ್ರಾಳಿನ ಮಿತ್ತ್ ಈಟಿದಕ್ಯೆ. ಅವು ಎದ್ರಾಳಿನತಿಗಲೆಗ್ ತಾಗ್‌ಂಡ್. ಆನೆದ ಮೆಯಿನ್ ಪರ್ತೆದ ಕಡ್ಸಲೆಡ್ ಕಡ್ತಿನಲೆಕಾಂಡ್. ಆಬೀರನ ಬೇನೆ ತಡೆಯೆರೆ ತೀರಂದಿನವು ಆಂಡಲಾ ಆಯೆ ಸಯಿಸವೊಂಡೆ. ಅಂಚಿನ ಬೀರ ಜವನ್ಯೆರೆನ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ದುಂಡು ಮಲ್ಲಿಗೆ ನೈದಿಲೆದ ಪೂತ ಮಾಲೆ ಪೊಂಜೊವು ಪಾಡುವೆರ್ ಪನ್ಪಿ ವರ್ಣನೆ ಅಗನಾನೂರು ಗ್ರಂತೊಡುಂಡು. ಚೆಲ್ಲೂರು ಅಪಗದ ಕಾಲೊದ ಒಂಜಿ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಊರು. ಆ ಊರುನು ಆದನ್ ಎಲಿದಿ ಪನ್ನಿನಾಯೆ ಆಳೊಂದಿತ್ತೆ. ಆಯೆ ಲಡಾಯಿಡ್ ಸೈತೆ.

ಆಯನ ತಿಗಲೆಗ್ ದಕ್ಕಿನ ಕರ್ಬೊದ ಹತ್ಯಾರ್‌ದ(ಕುಡರಿ) ಗಡಿಟ್ ಆಯೆ ಜೂವೊ ಬುಡಿಯೆ ಪೆಟ್ಟಾಯಿನ ಆನೆದಲೆಕ ಆಯೆ ಬೂರ್ಯೆ. ಆಯನ್ ಕೆರ್ನೆ ಪರಶುರಾಮೆ ವಿಷ್ಣು ದೇವೆರೆನ ಸುರ್ಪದಾಯೆ. ಮಲ್ಲ ಸರ್‍ರೊದಾಯೆ. ಆಯೆ ಕರ್ಬೊದ ಹತ್ಯಾರ್ ಪತೊಂದು ಕೊಳಲ ಕಳಟ್ ಮದ್ದಾನೆದಲೆಕ ತಿರ್ಗ್ಯೆ. ಅರಸುನ ಕುಲ ಪಡೆತಕುಲೆನ್ ಮಾತ ನಾಶ ಮಲ್ತೆ. ಆ ಯಾಗದ ಪುದರ್‍ಡೊಂಜಿ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲ ಕರ್ಬೊದ ಕಂಬೊನೊಂಜಿ ಚೆಲ್ಲೂರುಡು ನಡಿಯೆ.

ಇಂಚ ಪರಶುರಾಮ ಪುದರ್ ಅದನಾನೂರುಡು ಬರ್ಪುಂಡು ಆಯೆ ಕರ್ಬೊದ ಹತ್ಯಾರ್ ಪತೊಂದು ಬತ್ತೆಂದ್ ಗೊತ್ತಾಪುಜಿ.

ನರವು ಪನ್ಪಿನ ಮುಲ್ಪದ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಬಂದರ್. ಈ ಬಂದರ್‌ಗ್ ರೋಮ್, ಗ್ರೀಸ್ ದೇಶೊಲೆಡ್ದ್ ಪಡವುಲು ಬತ್ತೊಂದಿತ್ತ ಪನ್ಪಿ ವಿಚಾರ ಉಂಡು. ಬಹುಷ ಉಂದು ಪಣಂಬೂರು ಆದುಪ್ಯೆರೆ ಯಾವು. ಲಕ್ಷ ದೀಪೊಲು ಅಪಗ ಕೊಂಕಣಿ ರಾಜ್ಯೊಗೇ ಸೇರ್ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ನನ್ನನ್ ರಾಜನ ದಂಡ ನಾಯಕೆರ್ ಅಯಿನ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕದಂಬ ವೃಕ್ಷ ಅಪಗದ ಕಾಲೊದ ಒಂಜಿ ಪವಿತ್ರ ಮರ. ಪ್ರತಿ ಊರುಡ್ಲಾ ಅಯಿನ್ ನಡ್ದ್ ಆರಾಧನೆ ಮಲ್ಪೆದೆರ್. ಅವು ಊರುನು ಕಾಪುನ ಮರಂದ್ ನಂಬಿಕೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ನನ್ನನ್ ಕಡಲ್ಗಾವಲ ಪಡೆಯವನೆರೆನ್ ಪಡುವುಲೆನ್ ಚೇರನಾಡ್‌ಗ್ ಪೊಯೆರೆ ಬುಡ್ಪೆದಿಜಿ.

ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಕೊಂಕಣಿ, ಕೋಡ್ ಕಾನಂ, ಕೋಣ್ ಪೆರುಂಗಾನಂ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ಲಿತ್ತ್. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಅರಸೆರೆನ್ 'ಕೊಂಕಣಂ ಪಿಳಾರ್' ಪನ್ಪೆದೆರ್. ನನ್ನನ್ ಪನ್ಪಿ ಅರಸುಲು ಒಂಜೇ ವಂಶೊದಕುಲು ಒರ್ಯಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಒರಿ ಮೂಜಿ ಜನ ನನ್ನ ನಕುಲು ಮುಲ್ಪ ಆಡಳಿತ ಮಲ್ತಿ ಇತಿಹಾಸ ತಮಿಳು ಗ್ರಂತೊಲೆಡ್ ತಿಕುಂಡು. ಅವು ಕ್ರಿಸ್ತ ಶಕ ರಡ್ಡನೇ ಶತಮಾನೊಡು ಅಯಿಡ್ದ್ ದುಂಬುಲ ಮುಲ್ಪ ರಾಜೆರ್ನಕುಲು ಇತ್ತ್‌ದುವೆರ್. ಆಂಡ ಅಕುಲೆ ಬಗೆಟ್ ವಿಸಯ ದಾಲ ಗೊತ್ತಾಪುಜಿ. ಕ್ರಿಸ್ತಡ್ದ್ ದುಂಬು ರಡ್ಡನೇ ಶತಮಾನೊಡೇ ಇಡೆಗ್ ಗ್ರೀಕ್, ರೋಮ್‌ದಕುಲು ಪಡವುಡು ಬರ್ಪೆದೆರ್ ಪನ್ಪಿನೆದ ಬಗೆಟ್ ಒಂಜಿ ದಾಖಲೆ ಪಂಡ ಈಜಿಪ್ಟ್‌ದ ಆಕ್ಸಿರಿಕಸ್‌ಡ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಚಾರಿಸನ್ ಪನ್ಪಿ ಲೇಖನ.

ಪರಣುರು(ಪಾಣಾರನಕುಲು) ಪನ್ಪಿ ಆಶುಕವಿ ಗಾಯಕೆರ್ ನನ್ನನ್ ರಾಜ್ 'ಪಿಂಡನ್' ಪನ್ಪಿ ರಾಜನ್ ಕೆರ್ಯೆ. ಆಯಡ ಬಾರಿ ಕರ್ಬೊದ ಲಡಾಯಿ ಹತ್ಯಾರ್ ಇತ್ತ್. ಕುದುರೆ ಸೈನ್ಯ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಯೆ ಗೆಂದಿನ ರಾಜೆರೆನ ಪರಿವಾರದ ಪೊಂಜೆನಕುಲೆನ ತರೆ ಬೊಳ್ಳಾದ್ ಬುಡ್ಪೆದೆ. ಬಂಗಾರ್ದ ಮಾಲೆ ಪಾಡೊಂದು ಆಯೆ ಕೊಳಲ ಕಳಕ್ ಪೋಪೆದೆ. ದಾನ ಧರ್ಮೊಡು ಆಯೆ ಬಾರಿ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನಾಯೆ. ಆಂಡ ಒಂಜಿ ಸ್ತ್ರೀ ಹತ್ಯಾ ದೋಷೊಡ್ದಾವರ ಆಯೆ ಅಪಕೀರ್ತಿಗ್ ಒಳಗಾಯೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪದಕಟ್ಟ್‌ದ್ (ತಮಿಳು ಪಾರ್ದನ) ಪನ್ತೆರ್. ಸ್ತ್ರೀ ಹತ್ಯಾ ದೋಷಗಾದ್ ನನ್ನನ ಕಾವೆಲದ ಕುಕ್ಕುದ ಮರನ್ ಆಯನ ದಂಡ್‌ದ ಕೋಶರ್ ಜನೊಕುಲೇ ಕಡ್ತ್ ಬುಡಿಯೆರ್. ಅಯನ ದಂಡನಾಯಕೆ ಕುರುಂಬ ಪನ್ಪಿನಾಯನ ಪಡೆ ಕಡಲ್ಗಾವೊಲಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಚೇರ್‌ನಾಡ್‌ದ

ರಾಜೆ ಇಮಯ ವರುಂಜನ್ ನೆಡುಂ ಚೇಗಲಾದನ್ ಪನ್ಪಿ ರಾಜೆ ಕಡಲ ಕುದುರು ಕಾಪಿ ಕುರುಂಬನೊಟ್ಟು ಲಡಾಯಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆಯನ್ ಸೋಲ್ಪಾಯೆ. ಕಾಪುದ ಮರ ಕದಂಬ ವೃಕ್ಷೊನು ನಾಶ ಮಲ್ತೆ, ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಸುರುತ ನನ್ನಲಾ ನಾಶ ಆಯೆ. ಆಯನ ಆಡಳಿತದ ಕಾಲ ಸುಮಾರ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 100–125 ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಂದಾಜಿ ಮಲ್ಪೊಲಿ.

ಒಂಜನೇ ನನ್ನನ್ ಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಆಯನ ಮಗೆ ರಡ್ಡನೇ ನನ್ನನ್ ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ಆಳಿಯೆ. ಆಯನ ಆಡಳ್ತೆ ಕಾಲ ಸುಮರ್ ಕ್ರಿ.ಶ 125 ಡ್ದ್ 150 ಮುಟ್ಟ. ಆಯೆ ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತಾರ ಮಲ್ತೆ. ಚೇರನಾಡ್‌ದ ಬಡೆಕಾಯಿ ಪುಡೆತ ಪೂಳಿನಾಡ್‌ನ್ ಗೆಲ್ತೆ. ಕೊಂಗುನಾಡ್ (ಕನ್ನಡ ನಾಡು) ದಕ್ಲೆನ ಮಿತ್ತ್ ದಾಳಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಗೆಲ್ಪೆರೆ ತೂಯೆ. ಮಿಞುಲಿ ಆಯನ ಸೇನಾಧಿಪತಿ. ಪಾರಂ ಪನ್ಪಿ ಊರು ಅಪಗ ರಾಜಧಾನಿಯಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಚೇರನ್ ರಾಜೆ ಕಳಂದಾಯಿ ಕಣ್ಣುನರ್ಮುಡಿ ಚೇರನ್ ನನ್ನನ್ ನಮಿತ್ತ್‌ನ ಮಿತ್ತ್ ಲಡಾಯಿಗ್ ಬತ್ತೆ. ಪಾಲಿ ಪನ್ಪಿ ಊರುಡು ಲಡಾಯಿ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಅಯಿಟ್ ಮಿಞುಲಿ ಸೈತೆ. ಈ ಕಾಳಗೊ ದಿಂಜ ಕಾಲ ಮುಟ್ಟ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಅಕೇರಿದ ಮಲ್ಲ ಕಾಳಗ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಕಡಂಬಿಲ್ ಪೆರುವಾಯಿಲ್ ಪನ್ಪಿನಲ್ಪ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಆ ಯುದ್ಧೊಡು ನನ್ನನ್ ಸೈತೆ. ತುಳುನಾಡ್ ಚೇರನಾಡ್‌ಗ್ ಸೇರ್ದ್ ಪೋಂಡು. ಈ ಪೊರ್ತುಗು ಕೊಂಕಣದ ನನ್ನನ್ ಆಳ್ವಿಕೆಡಿತ್ತೆ. ರಾಜ್ಯೊಗು ತುಳುನಾಡ್‌ಂದ್ ಪುದರಾದುಪ್ಪೊಡು. ತೂಳ್ ಪಂಡ ತಮಿಳುಡು ಪೊರ್‌ಂಬಾಟ (ಹೋರಾಟ) ಪಂಡ್‌ದರ್ಥ. ಈ ರಾಜ್ಯದ ಅರಸುಲು ಬೊಕ್ಕ ಬೀರೆರಾಯಿನ ಕೋಸರ್ ಜನಾಂಗೊದಕುಲು ರಾಜ್ಯ ಒರಿಪ್ಯೆರೆ ಮಲ್ತಿ ಪೊರ್‌ಂಬಾಟ ತೂದು ಈ ರಾಜ್ಯೊಗು ತುಳುನಾಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುದರ್ ದೀದಿಪ್ಪೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೆಲವೆರೆನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮೂಜನೇ ನನ್ನನ್ ರಾಜೆ ಪಟ್ಟೊಗು ಬತ್ತೆ. ಆಯೆ ಸುಮಾರ್ ಕ್ರಿ.ಶ.150ಡ್ದ್ 180 ಮುಟ್ಟ ಚೇರನಾಡ್‌ದ ಅರಸೆರೆನೊಟ್ಟಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದೊಡು ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ ಮಲ್ತ್‌ದುಪ್ಪೊಡು. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಪಾಂಡ್ಯ, ಚೋಳ ವಂಶೊದ ರಾಜೆರ್ನಕುಲು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಆಡಳ್ತೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್.

ಕಾಲ ಕ್ರಮೇಣ ಕೊಂಕಣ ರಾಜ್ಯೊಡಿತ್ತಿ ಒಂಜಿ ಜಾಗೊ 'ಅಲುಪ' 'ತುಲುವ' ಆದ್ ಬದಲಾವಣೆ ಆಂಡ್, ಮೂಲು ಆಳೊಂದಿತ್ತಿ ಅರಸೆರೆನ ವಂಶೊಗು 'ಅಲುಪ' ಅತ್ತಂಡ ' ಆಳುಪ' ವಂಶಂದ್ ಪುದರಾಂಡ್. ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ತಮಿಳು ಕವಿಕುಲು ಸುರುಟು 'ಕೊಣಕಾನ್' ಪಡೊಂದಿತ್ತಿನಕುಲು ಕಡೇಕ್ ತೂಳ್‌ನಾಡ್, ತುಳುನಾಡು ಪಂಡೆರ್. ತುಳು ಬಾಸೆನ್ ಸುರುಟು ತುಳುನಾಟ್ಟ ತಮಿಳ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಕಡೇಕ್ ತುಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಒಂಜಿ ಬಾಸೆಂದ್ ಒತ್ತೊಂಡೆರ್. ಅಲುಪ ವಂಶೊದ ರಾಜೆರ್ನಕುಲೆ ಅಡಳಿತೆ ಸುರು ಅಯಿನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ರಾಜ್ಯದ ಸರಿಯಾಯಿನ ಇತಿಹಾಸ ತಿಕ್ಕುಂಡು.

(ಆಧಾರ: ಡಾ.ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ ಅರ್ತಿಕಜೆ 2015 ತುಳುನಾಡ ಇತಿಹಾಸ, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.)

ಪ್ರಮೋದಾ ಕೆ. ಸುವರ್ಣ

ಒಂಜಿ ನೆಂಪು

■ ಸರಸ್ವತಿ

ಪೊರ್ಲುದ ಪ್ರಕೃತಿ, ಪೊರ್ಲುದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮೆರೆಪಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ನೆಂಪುಡು ಒರಿಯುನ ಒಂಜಿ ಪುದರ್, ಪ್ರಮೋದ ಕೆ ಸುವರ್ಣ... ಕುಡ್ಲದ 'ಕೊರಜಿ ಗುತ್ತು' ದಿಲ್ಲಡ್ 15-9-1935. ಈ ಇಸವಿಡ್ ಪುಟ್ಟ್‌ದಿನ. ಪ್ರಮೋದನ ಅಪ್ಪೆ ರಾಧಾಬಾಯಿ, ಅಮ್ಮೆರ್ ಕೆ.ನಾರಾಯಣ ಬಾಬು. ಹರಿಕತೆ, ಯಕ್ಷಗಾನ, ಚಿತ್ರಕಲೆ. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯೊಗು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿನ ಮನೆತನೊಡು ಪುಟ್ಟುದಿನ ಪ್ರಮೋದ ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ತೂದು ತೆರಿಯೊಂದೇ ಬುಳೆತಿನ ಪ್ರತಿಭಾವಂತೆದಿ. ಅರೆನ ಅಜ್ಜೆರ್ ಒರಿ ಚಿತ್ರ ಕಲಾವಿದೆ. ಅಪ್ಪೆ ಜನಪದ ಪದ, ಪಾಡ್ದನ ಪಣೊಂದಿತ್ತಿನಾರ್. ಸೋದರ್ಕೆದ ತಮ್ಮಲೆ ಕೆ.ಪುರುಷೋತ್ತಮೆ ಅಪಗನೇ ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆತಿನಾರ್. ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಸಂಗ್ರಾಮೊಡು ಸೇರೊಂದಿನಾರ್.

ಈ ಕುಟುಮೊದ ಪೊಣ್ಣು ಮಗಲ್ ಪ್ರಮೋದ ಕುಡ್ಲದ ಸರಕಾರಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಡ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯೆರ್. ಅಪಗ ದಿನನಿಚ್ಚ ಶಾಲೆ ಸುರು ಆಪಿನಿ, ಪ್ರಮೋದನ ಸಿರಿ ಕಂಠೊದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಡ್‌ಗೆ. ಭಾಷಣ ಸ್ಪರ್ಧೆಡ್ ಬಹುಮಾನ ಗೆಂದೊಂದೇ ಇಪ್ಪುನವು ಶಾಲಾ ಜೀವನೊಡು ಆರೆನ ಒಂಜಿ ಸಾದನೆನೇ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಆ ಕಾಲ ಪೊಣ್ಣು ದಿಂಜ ಬರವು ಕಲ್ಪುನೆಕ್ ಅನ್ಕೂಲ ಆದಿತ್ತ್‌ಜಿ. ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಮುಗಿತಿನ ಪ್ರಮೋದಗ್ 1954 ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಮದ್ಮೆ ಆಂಡ್. ಕಂಡನಿ ಎಡ್ಡೆ ಕುಟುಮೊದ

ಕಮಲಾಕ್ಷ ಜಿ. ಸುವರ್ಣ. ಮುಂಬಯಿಡ್ದ್ ದುಂಬರಿನ ಈ ಜೋಡಿದ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಸಾಗ್‌ಂಡ್. ನಾಲ್ವೆರ್ ಜೋಕ್ಲೆನ ಸಂಸಾರ. ಈ ನಡುಟು ಕಮಲಾಕ್ಷೆರ್ ತನ ಬುಡೆದಿನ ಬರವು ಕಲ್ಪುನ ಆಸೆಗ್ಲಾ ಬೆಂಬಲ ಕೊರಿಯೆರ್. ಅಂಚ ಕಾಲೇಜಿಗ್ ಸೇರಿನ ಪ್ರಮೋದ, ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಸಂಗೀತೊಡು ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯೆರ್.

ಈತಾನಗ ಕಮಲಾಕ್ಷೆರ್ ಸೊಂತ ಉದ್ಯಮೊದ ಕನ ಕಟ್ಟೊಂದು ತನ ಸಂಸಾರದೊಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಂಗ್ಳೂರುಗು ಪೋಯೆರ್... ಆಂಡ ಕನ ನಡುಟೇ ಮುಗೀಂಡ್. ಕಮಲಾಕ್ಷೆರ್ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ತೀರ್ಯೆರ್. ಇರುವತ್ತ ನಾಲ್ ವರ್ಸೊದ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನೊಡು ವಿಧಿತ ಲೀಲೆ ಇಂಚ ಆದ್, ಪ್ರಮೋದ ನಾಲ್ವೆರ್ ಜೋಕುಲು ಕುಡ ಕುಡ್ಲಗೇ ಬತ್ತೆರ್. ತನ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲದ ಆಸರೆಡೇ ಪೊಸ ಬದ್ಕ್ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್.

ತನ ಸಂಸಾರೊನ್ ತಾನೇ ಬೆಂದ್‌ದ್ ತಾಂಕೊಡು ಪಣ್ಪಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಡ್, ಪ್ರಮೋದ ಕೆ.ಸುವರ್ಣ ಕುಡ್ಲದ ಎಂ.ವಿ. ಶೆಟ್ಟಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಡ್ 'ಮೇಟ್ರನ್' ಆದ್ ಬೇಲೆಗ್ ಸೇರ್ಯೆರ್. ಜತೆಟ್ ತನ ಪ್ರತಿಭೆದ ಬಲೊಟು, ಅಲ್ಪಲ್ಪ. ಭಾಷಣೊಡು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಣೆಡ್ ಪುದರ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಸಾಹಿತ್ಯ ಓದುನೆನ್ ಹವ್ಯಾಸ ಆದ್ ದುಂಬರಿತೆರ್. ಆತಾನಗ 'ತುಳು ಕೂಟ ಕುಡ್ಲ' ದಕಲ್ನ ಪರ್ಚಯ ಆಂಡ್. ತುಳುತ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಾಹಿತಿಲ್, ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ, ಡಾ.ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಎಸ್.ಆರ್.ಹೆಗ್ಡೆ, ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್, ಮೊಕಲ್ನ ಪರ್ಚಯಲಾ ಆಂಡ್. ತುಳುಟು ಎಲ್ಯೆಲ್ಯ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಬರೆದ್, ಬಾಷಣೊದ ಇಡೆ ಇಡೆಟ್ ಸೇರ್ಪಾವುನೆನ್ ರೂಡಿ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್. ಅಂಚೆನೇ ಸುರುತ ತುಳು ಕಬಿತೆ ಗೊಂಚಿಲ್. 'ಪೂ ಮಾಲೆ' ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್. ಕುಡ್ಲದ ಆಕಾಶವಾಣಿದಕುಲ್ಲಾ ಪ್ರಮೋದಾ ಸುವರ್ಣೆರ್ನ ಬರವುದ, ಭಾಷಣೊದ ಪ್ರತಿಭೆನ್ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತ್‌ದ್ 'ಕೆಂಚನ ಕುರ್ಲರಿ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಟು ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರೆ ಅವಕಾಸ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಆಕಾಶವಾಣಿಡ್ ಅರೆನ ಸೊರ ಕೇಣ್ದ್ ಅಭಿಮಾನಿಲೆನ ಸಂಕೆ ಎಚ್ಚಿಂಡ್. 'ಪೂಮಾಲೆ' ದ ಕಬಿತೆಲೆಗ್ ಆರೇ ರಾಗ ಸಂಯೋಜನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಧ್ವನಿ ಸುರುಳಿನ್ಲಾ ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಅರೆನ ರಡ್ಡನೇ ಕಬಿತೆ ಗೊಂಚಿಲ್ 'ಪದರಂಗಿತ' ಲಾ ಬಾರಿ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಪಡೆಂಡ್.

ಜೋಕ್ಲೆ ಪದ ಬರೆಪಿನೆಟ್ ಬಾರಿ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆದ ಪ್ರಮೋದ 'ತಾಟಿ ತೆಂಬರೆ' ಗೊಂಚಿಲ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್. ಉಂದು ತುಳುಟು ಪ್ರಕಟ ಆಯಿನ ಸುರುತ ಜೋಕ್ಲೆ ಪದೊಕುಲು. ಆಕಾಶವಾಣಿಡ್ಲಾ ಈ ಪದೊಕುಲು ಬಿತ್ತರ ಆಯ. "ಕಥೆ ಆಯೆರ್ ಪೊಣ್ಣುಲ್ಯೆವೆರ್' ಮೆರೆನ ನನೊಂಜಿ ಪ್ರಕಟಣೆ. 'ಕೊಂಬುದ ಮದಿಮಯೆ' ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆತ್ತಿ ನೃತ್ಯ ರೂಪಕ... ಉಂದು ಸುರೇಶ್ ಅತ್ತವರ ಮೆರೆನ ಚಕ್ರಪಾಣಿ ನೃತ್ಯ ತಂಡ ದಿಂಜ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕೊರ್ದು ಪ್ರಮೋದ ಸುವರ್ಣೆರೆನ ಪುದರ್ ಪರಡಾದ್‌ಂಡ್... ತುಳು ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಲೆಡ್ ಮೇರ್ ಓದುನ ಕಬಿತೆಲೆನ ತೂಕ ದಿಂಜನೆ... ಪೊಣ್ಣುಲೆಗ್ ದೈರ್ಯ ದಿಂಜಾವುನ ಅರೆನ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಆರ್ ಗೋಷ್ಠಿಲೆಡ್ ಓದಿನೆತ ಪರ್ಣಾಮ ಉಂಡೇ ಉಂಡು. ಕಬಿತೆಲೆಡ್ ಸಬ್ದೊಲೆನ ಬಳಕೆಲ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುದನೇ... ಬಾಮೊಗ್

ಸರಿಯಾಯಿನ ಬಾಸೆ! ರಾಗೊಗ್ ಒಂಬುನ ಪ್ರಾಸ, ಲಯ, ಛಂದಸ್ ನಿಜವಾದ್ಲಾ ಆರ್ 'ಪುಟ್ಟುನಗನೇ ಕವಿ' ಗಾಂಬಿರೊದ ಸಂಗತಿಲೆನ್ಲ ಪೊರ್ಲುದ ಲಯಗತಿಟ್ ಕಟ್ ದೀಪಿನ ಕಬಿತಾ ಸಗ್ತಿದಾರ್.

ಇಂಚ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಪಜ್ಜೆ ಊರೊಂದು ದುಂಬು ಪೋವೊಂದಿಪ್ಪುನಗನೇ ಅರೆನ ಆರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಹಾಳಾಂಡ್. ನೆನಪು ಸಗ್ತಿಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಆಂಡ್... ಆಂಡ ಆ ಸ್ಥಿತಿಟ್ಲಾ ತನನ್ ತಾನ್ ಸುದಾರ್ಕೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಮನಸ್‌ದ ಬಾಮೊಲೆಗ್ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಒಪ್ಪು ಕೊರ್ಪಿನ ಬೇಲೆನ್ ಆರ್ ಮಲ್ತೊಂದೇ ಇತ್ತೆರ್.

ಇಂಚಪ ಅರೆನ ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರ ಮಲ್ಪುನಗ ತನ್ಕ್ ನನೊಲ ಕಬಿತೆ ಬರೆವೊಡು ಒಂಜಿ ನಾಟಕ ಬರೆವೊಡು ಇಂಚ ತನ ಆಸೆನ್ ಪಣೊಂದೆರ್.. ಆಕಾಶವಾಣಿದಕುಲು ಅರೆನ ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಅರೆನ ಸೊರೊಟೇ ಮುದ್ರಣ ಮಲ್ತೊಂದು ಪ್ರಸಾರ ಮಲ್ತ್‌ದಿನವು ಅರೆಗ್ ಬಾರಿ ಕುಸಿ. ಅರೆನ ಮಗಲ್ ಕ್ಷಮಾ 'ಕತೆ ಆಯೆರು ಪೊಣ್ಣುಲ್ಯೆವೆರ್' ರೂಪಕೊನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗ್ ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಅವು 'ಇಂಟರ್ ನ್ಯಾಷನಲ್' ಪೋಯೆಟ್ರಿ ಫೆಸ್ಟಿವಲ್‌ಗ್ ಆಯ್ಕೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಅರೆನ ಮೂಜಿ ಕೃತಿಕ್ಲೆಗ್ ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ ಕೊರ್ತುಂಡು. ಉಜಿರೆಡ್ ನಡತಿನ ವಿಶ್ವ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು 'ಕಲಾಶ್ರೀ' ಗೌರವ ಅರೆಗ್ ತಿಕ್‌ದ್‌ಂಡ್.

ಇಂಚ ನನೊಲ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಮಹತ್ವೊದ ಕಾಣಿಕೆ ಕೊರೊಂದು, ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಬಲ್ಮನ, ಮಾನಾದಿಗೆ ಪಡೆವೆರೆಗಿತ್ತ್‌ನ ಪ್ರಮೋದ 24–5–2016 ನೇ ದಿನ ತೀರ್ದ್ ಪೋಯಿನವುಲಾ ವಿಧಿತ ಗೊಬ್ಬುಂದೇ ಪಣೊಡಾಪುಂಡು. ಆಂಡ ಆರ್ ಬರೆತಿನ ಬೂಕುಲು, ಆರ್ ರಾಗ ಸಂಯೋಜನೆ ಮಲ್ತ್‌ದಿನ ಪದೊಕುಲು, ಅರೆನ ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರ (ದೂರದರ್ಶನ ಚಂದನ ವಾಹಿನಿಡ್ ಪ್ರಸಾರ ಆತಿನವು) ಉಂದು ಮಾತ ಅರೆನ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮದಪ್ಪಿಯೆರಾವಂದಿನ ತುಳುವೆದಿ ಆದ್ ಏನಿಗ್ಲಾ ಒರಿಪಾವುಂಡು.

ಚಿಮಿಣಿ – ಸತ್ತ್ಯೊಲು

■ ರಾಜೇಂದ್ರ ಕೇದಿಗೆ

ಬೊಲ್ಪುಗು
ಸೂರ್ಯೆ ಸತ್ತ್ಯೊ
ರಾತ್ರೆಗ್ ನಮಕ್ ಚಿಮಿಣಿ ಸತ್ತ್ಯೊ !
ಚಿಮಿಣಿ ಪೊತ್ತಿಜಿಂಡ
ನಮ್ಮ ಉಲಯಿದ ಸತ್ಯಗ್‌ಲಾ
ಪಿದಯಿ ಸಾದಿ ಇಜ್ಜಿ!
ಅಟಿಲ್‌ದ ಕೋಣೆಗ್ ಅಮ್ಮ ಅಕ್ಕ ಸತ್ತ್ಯೊ
ಅಂಚೆನೆ ಉನ್ಪಿ ತಿನ್ಪಿ ನಮೋಲಾ
ಅಲ್ತ ಸತ್ಯ ತೋಜರೆ
ಚಿಮಿಣಿ ನಿತ್ಯ ಪೊತ್ತೊಡೆ....
ತಾಮ್ರೊ ಡಬ್ಬಿದ ಕರಿಪತ್ತಿ
ಗೂಟದ ಎಣ್ಣೆದ ಚಿಮಿಣಿಡೇ,
ಅಮ್ಮ ಅಕ್ಕನ ಅಟಿಲ್, ಇಡೀಕ ಬದುಕ್...
ಎಲ್ಯ ಒಂಜಿ ಕಂಡಿದ ಕೋಣೆ
ಪುಗೆ ಪತ್ತಿ ಗೋಡೆ, ಡಬ್ಬಿಲ್, ದಿಕ್ಕೆಲ್ದ್‌ಟ್ಟೆ
ಜಂಗೋ, ಕುತ್ತಟ್ಟ, ಬರಿಟ್ಟ್ ಕಣಕ್‌ದಟ್ಟೆ
ಪುಚ್ಚೆಲ್, ಕಿನ್ನಿಲೆನೊ ಜಾಗೋ...
ಕುಂಟು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಮುಚ್ಚುದ್ ದೀತಿನ
ಕುಕ್ಕುದ ಉಪ್ಪಡ್, ಉಪ್ಪಡಚ್ಚಿರ್‌ದ
ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಭರಣಿ, ಕಡಾಯಿಲು
ಅಲೆ, ಬೊಣ್ಯೆ, ಕೊಜಪ್ಪುಗ್
ಕೊಂಟುಡ್ ನೇಲಾಯಿ ಬಳ್ಳಲ...
ಬೆಲ್ಲ, ಸೆಕ್ಕರೆ, ಬಟರ್, ರಸ್ಕ್‌ದ ಡಬ್ಬಿ
ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಗೊತ್ತುಪ್ಪುಜಿ ಸತ್ತ್ಯೊ...
ಬರಿಟ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ದೀತಿನ
ಸಾಂತಾಣಿ ಬಿತ್ತ್‌ಲಾ...

ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ದ ಕೈತಲ್ ಕೊಕ್ಕರ್ ಕುಲ್ಲೊಂದು
ಅಮ್ಮ ತೆಮ್ಮೊಂದು, ಓಂಟೆಡ್, ಉರಿತೊಂದು
ನುಪ್ಪು, ಕಜಿಪು ಮಲ್ಪುನ ನೆಂಪು
ನಂಕ್ ಚಿಮಿಣಿ ಬೊಲ್ಪುಡ್, ಅತ್ತಂಡ
ಒಂಜಿ ಕಂಡಿದ ಬೊಲ್ಪುಡ್
ತೋಜೊಂದು ಇತ್ತಿ, ಅಮ್ಮ ಅಕ್ಕನ
ನಿತ್ಯ ಸತ್ಯೊಲು...

ಮರಿಯಾಲೊಡ್ ನಮಲ
ಅಟ್ಟಿಲ್ದ ಕೋಣೆಗ್ ಸೇರ್ದ್
ದಿಕ್ಕೆಲ್ದ ಎದುರ್‌ಡ್ ಕುಲ್ದು
ಕಣಕ್ ನೂರಾವೊಂದು ಗೆಂಡ ಉರಿತೊಂದು
ಮೈಕೈ ಇಡೀಕ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ಪನೊ
ಬೊಲ್ಲುಲ್ಲಿ, ನೀರುಲ್ಲಿ, ಸಾಂತಾಣಿ
ಗೆಂಡಡ್ ಪೊತ್ತಾವೊಂದು ತಿನ್ಪಿಂಲಾ
ಅಮ್ಮ ಅಕ್ಕನಕುಲೆಡ ಪಟ್ಟಾಂಗಲಾ ನೆರಡೆ ತಿನ್ಪಿಂಲಾ...

ಪುಲ್ಯಗ್ ಗಂಜಿ ಉಣ್ಬು ಸಾಲೆಗ್ ಪೋಂಡಾ
ಬೈಯಾ ಬತ್ತದ್ ಬಚ್ಚೆಲ್‌ಗ್
ಬೆಚ್ಚ ಬೆಚ್ಚ ಬೆಂದ್ರ ಮೀಪಟಿಕೆ...

ಸಾಲೆಡ್ ಕೊರ್ತಿ ಸಾಪಲೆಕ್ಕಾ
ಓದೆರೆ, ಬರೆಯೆರೆ, ಆಂಡ ಎಡ್ಡೆಗೇ,
ಅವುಲ ಬುರುಡೆ ಚಿಮಿಣಿಡೇ
ಅಕ್ಷರ ಅರೆಲೆಡು, ಮಂಡೆಡ್ ಒರಿಯೊಡ್
ಸುತ್ತ ಕತ್ತಲೆ, ಚಿಮಿಣಿಡ್ ತೋಜಿನಾತೇ
ನಮ್ಮ ಪ್ರಪಂಚೋ...

ಏತೋ ಪಾಂತೆಲು ಬೊಲ್ಪುಗು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬೂರ್ಯೆರೆ, ಸೈಯೆರೆ, ಒರೋರಾ ಆಯ್ತು ರೆಂಕೆ ಬಗ್ಗೊ ಪೊತ್ತ್ಯೆರೆ

ಕೊಂಟುಡ್ ಇತ್ತಿನ ಮಲ್ಲೊ ದೀಪೊಗ್
ಕಣ್ ಮಗ್‌ರಂದ್ ತೂಪಿನೋ,
ನಂಕ್ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಂದಿ ಸೆಳೆತೊ ದಾನ್ನೋ...
ಪಿದಯಿದ ಬೊಲ್ಪುಡ್, ಉಲಯಿದ ಬೆಂಗ್‌ಗ್
ಸಾದಿ ನಾಡ್ನೊ ದಾನ್ಯೋ...

ಸ್ವತಂತ್ರ

■ ಅತ್ತಾವರ ಶಿವಾನಂದ ಕರ್ಕೇರ

ದಾಯೆ ಗರ್ವದ ಗಗ್ಗರ ದುರ್ಸುದ ಪಿಸ್‌ರ್
ದಾಯೆ ಪಗ್‌ರ್ ಮಕ್ಕರ್ ದುನಿಂಪು ಬೆಗರ್
ದಾಯೆ ಜಂಜಾಟ ಕಚ್ಚಾಟ ಆ ಬಾಷೆ ಈ ಬಾಷೆ ನಿಟ್ಟುರ ಲಡಾಯಿ
ಈ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬಾಲೆಲು ನಮ ಕೊರೆರುಂಡಾ ಬಾಡಾಯಿ

ಓಲು ಅಡಂಗ್‌ಂಡ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪಿರಪುದ ದೇಶಭಕ್ತಿ
ಒಂಜಾಲೆ- ಒಂಜಾಲೆ ಆನಿ-ಇನಿ ದಾಯೆ ಉಸ್ಕುಂಡು ಆ ಧನಿ
ಒಲ್ಪ ತೂಂಡಲ ಅತಂತ್ರ- ಕುತಂತ್ರ ರಂಬಾರೂಟಿ
ಒರಿಯಗೊರಿ ಉರ್ದುವೆರ್ - ಉರ್ದುವೆರ್ ಕಟ್ಟುವೆರ್ ಗೋರಿ

ಜನ ಜನ ಒಂಜಾಕ ಮಣಮಣ ಪನ್ಕ ಒಕ್ಕಟ್ಟ್‌ದ ಮಂತ್ರ
ಕನಮನಟು ಜಪಿಸುಗ ಭಾರತ-ಭಾರತದ ಬಂಗ್ರ
ಭದ್ರಕಾಳಿ ಅಬತರ ಬುಡ್ದು ನೆಯ್ಕ ಭದ್ರ ಭಾರತದ ತಂತ್ರ
ಕೋಟಿ-ಕೋಟಿ ಜನಮನಕ್ ಬೆಪ್ಪು ಪುಟ್ಟಡ್ ಡೈ ಡೈ ಗಂಟೆ ಬಾಂಗ್‌ದ ಸೊರ

ಕಾಲೆ ಬೊಲ್ಲೆ ಜಾತಿ ರೀತಿ ದಾಯೆ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಮೂಲು ನಮ್ಮಲಾಯಿ
ಅಲ್ಪ ಆಯಿಸ, ಕೊಂಡಾಟೊಡು ಬದ್ಕ್‌ಂಡ ಏತ್ ಪೊರ್ಲು
ಅಚಾರ-ಇಚಾರ ತರತರಾಂಡಲ ಬುದ್ಧಿ ತೆರಿ ನರಮಾನಿ ನಮ

ಸರ್‍ರದ ಪರಪು ನೆತ್ತೆರ್-ಪಂದು ನರನಾಡಿಗ್ ಉಂಡೆ ಭೇದ ಭಾವ
ಮುರ್ದಾಬಾದ್ ಮುರ್ದಾಬಾದ್ ಬುಡ್ಕ
ಜಿಂದಾಬಾದ್ - ಜಿಂದಾಬಾದ್ ಪನ್ಕ
ಜಿಂಜ ಜಿಂಜ ಬೆನ್ಕ ಜಪಾನ್ ಚೈನದಂಚ ಆಕ
ಭಗೀರಥ ಸಾಧನೆ, ಮಲ್ಪುಗ ಸಂಜೀವಿನಿ ಕನಕ
ಪೈಗಂಬರ್, ಅಲ್ಲಾಹು, ರಾಮೆ-ಕೃಷ್ಣೆ,
ಏಸುಕ್ರಿಸ್ತೆ ಬುದ್ದೆ, ಜಿನ ನಾನಕೆರೆನ್
ನೆನೆತೊಂದು ಶಾಂತಿಡ್ ಬದ್ಕ್‌ಗ ಮಾತೆರ್ಲಾ

ಕಬಿತೆ ಜಿಂಜಿನ ಉಡಲ್

■ ವಸಂತ ಮರೋಳಿ

ಬಾನಂಗನೊಡು ಇರ್ಲಿಡೀ ಮಿರಿ ಮಿರಿ ಮಿಂಚುನ ಬೊಲ್ಲಿ ಪುಂಡು
ಮರ್ಗಿಲ್ಡೇ ಪೇರ ಬೊಲ್ದಿಗೊಂಲ್ದ ದೇವೆರೆ ಸಿರಿದಂಡ್
ಮುಡಾಯಿ ಕಡೆರ್ದ್ ಅಕ್ಕಸೊಗು ನೆಗತ್ತ್ ಬರ್ಪಿನ ಪಗೆಲ್ ದೇವೆರೆ ಉರಿಚೆಂಡ್
ಲೋಕೋ ಮುರ್ಕಾಪಿ, ಉಡಲ್ ಅರ್ಕಾಪಿ ಮೆಂಚಿದ ಕಬರ್ ಬಲ್ಲಿದ ದುಡಿ ದುನಿತು
ಉಂದು ಪದ ಪಾಡುನು ವಾ ಕಬಿತೆನ್?
ವಾ ಮಾಯಕನಾ... ಉಂದು ವಾ ಕಾಯಕನಾ
ಅಯಿತ ಬೊಲ್ಪುವೇ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಲ್ದ ಸಾವು-ಬದ್ಕ್
ಬಾನ ಕುಬಲ್ಡ್ ತೆಡಿಲ್ ದಡಿ ಮುಟ್ಟುದು ಪುಟ್ಟಿನ ಅಮುರ್ತ ರೂಪ
ಭೂಮಿಗ್ ದೊರಿದ್ ಬೂರುಂಡು ನೀರ ಕಂದೆಲ್ದ ಬರ್ಸಾದ್
ಕಾಡ ತರೆನ್ ನನೆತ್ದ್, ನಾಡ ಮೆಯಿನ್ ಬೊದುಲ್ತುದು
ಒಸರಾದ್ ಮನಿಮಂಬು ದಾಂತೆ ಪರತ್ಂಡ್ ತುದೆಯಾದ್
ಉಂದು ಪದ ಪಾಡುನು ವಾ ಕಬಿತೆನ್?
ವಾ ಯಾತ್ರೆನಾ... ಉಂದು ವಾ ಸೂತ್ರನಾ...
ಅಯಿತ ಗುಪಿತದ ಬೆನಿಕೆನೇ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಲ್ದ ದನಿಕೆ
ಬಾನ ಬಯಲ್ನ್ ಪರಾಡಿನವು ಮದಿಮಲೆ ಮೇದಲೆ ಸೆರಂಗ್
ಮರೊಕ್ಲೆ ಪೂ-ಇರೆ ಪೂರ ಸಿರಿ ಸಿಂಗಾರ ದೇಸೆ
ಸುಗ್ಗಿದ ಕರಿಯ ಕೋಗಿಲೆ ಎನ್ಗೆ ಅಜತ್ದ್ ನೆಲೆ ಕಟ್ಟ್‌ನ್ ತೂಂಕೊಂದು
ದನಿ ಕೊರ್ದು ಪದ ಉಲಪುಂಡು ಮದಿಮಲೆ ಸೋಬಾನದ ಒರು ಪಾಡ್ದ್
ಉಂದು ಪದ ಪಾಡುನು ವಾ ಕಬಿತೆನ್?
ಪಾತಾಳನಾ...ಉಂದು ವಾ ರಾಗನಾ...
ಅಯಿತ ಇಂಪು ದನಿಯೇ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಲ್ದ ನಡಕೆ
ಬಾನಾಡಿಟ್ ಪಗೆಲಿಡೀ ಒಲಸರಿ ಪೋದು, ಇರ್ಲಿಡೀ ಕರಕರಿ ಕೊಪನ
ತೂಂಕು ತೂಂಕುದು ಜೆತ್ತಿನ ಹಾಳ್ ಅರಟ್ದ ಬಾಲೆ
ಕಣ್ಣ್ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ನಿದ್ರೆ, ಬಾಯಿ ಬಿಂಬೊಡು ತೆಲಿಕೆ
ಜಿಂಜಿಂಡ್ ಈ ದೇವೆರೆ ಉಡಲ್ ಕಬಿತೆಯಾದ್
ಉಂದು ಪದ ಪಾಡುನು ವಾ ಕಬಿತೆನ್?
ವಾ ಕನೊನ... ಉಂದು ವಾ ಕಲ್ಪನಾ
ಅಯಿತ ಪೊರ್ಲ ತೆಲಿಕೆನೇ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಲ್ದ ನಲಿಕೆ

ಸೊಲ್ಲುದ ಬೊಲ್ಪು

■ ಎಸ್. ದೇವೇಂದ್ರ ಪೆಜತ್ತಾಯ

ಆಕಾಸೊ ಬಾನೊ ಪನ್ಪಿನವು ನೀಲಕಡಲ್‌ಗ್ ಮೇಲ್ಕ್ಯಾಪು
ತರೆ ತಿರ್ತ್ ನೇಲೊಂದಿ ಲಿಲ್ಲಿ ತಾಮರೆ ಪುರ್ಪೊಲು ನಚ್ಚತ್ರ ಬೊಲ್ಪು

ತಲ್ಮನೆ ತಿಂಗೊಲುದ ಕಾವ್ಯೊಗು ಕಡೇತ ಪುಟೊ
ಅಮಾಸೆ ಕತ್ತಲೆಡ್ ಮೆನ್ಕುನ ದಾರಾಯಿ ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಬೊಲ್ಪು

ಮಾತಾ ನ್ಯಾಯೊಡು ಬಿಗಾಡ್ದ್ ಪಂಚಾತಿಕೆಡ್ ಗೆಂದಿನಾಯೆ
ತನ್ನ ಬುಡೆದಿ ಕೊಡಿಕಣ್ಣ್ ಆಸೆದ ನೋಟೊಗು
ಪಾತೆರನೇ ಇಜ್ಜಾಂದೆ ಸೋತು ಪೋಪಿನೆಕ್ ಮವುನದ ಬೊಲ್ಪು

ನೀರ್ ದಿಂಜಿದಿ ಮದಗದೊ ಮಿತ್ತ್ ಮಾಲೊಂದುಪ್ಪುನ
ಮರೊಟು ರಡ್ಡ್‌ಪಟ್ಟ್ ಹೆಚ್ಚ ಅರ್ಲ್ ಪೂ ಪೊರ್ಲು ಬೊಲ್ಪು

ಪಾತೆರುನ ಪಕ್ಕಿ ಬಲ್ಮ್ಯಾನೊ ರೆಂಜಿಪುನ ರೆಂಕೆಲು
ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆದ ನಲಿಕೆ ಮನಸ್ಸ್ ಗುಟ್ಟುದ ಬೊಲ್ಪು

ಎನ್ನ ಪಿರಿತಿ ಮೋಕೆದ ಸಿಂಗಾರ ಪೊಣ್ಣೇ!
ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸ್ ಮೀಟುನ ಸಾರ ಸರಿಯೊದ ಬೀಣೆ ನುಡಿಯುಂಡು
ಕೆಬಿ ಕೊರ್ದು ಕೇಂಡೆ ಮಯಕೊ ಅಲಾಪನೆದ ದುನಿಪು ಸೊಲ್ಲುದ ಬೊಲ್ಪು.

ಕರಿಯಜ್ಜನ ಕಾಲ ಕರಿನಗ

■ ಭಾಸ್ಕರ ಕೆ. ಕುಂಟಪದವು

ಅಂದಂಬೆ ಏದವಾ, ಕಟ್ಟ ಪುಣಿತ ತಾರೆಲೆಡ್ದ್ ತಾರಾಯಿ ಕಂಡ್‌ದ್ ಅದ್ರಾಮನ ಅಂಗಡಿಗ್ ಈ ಮಾರ್ದ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮೊಕ್ಲು ದೂರು ಪನೊಂದುಲ್ಲೆರತ್ತಾ? ಉಂದು ನಿಜನಾ?

ಕರಿಯಜ್ಜನ ಸೊರ ಯಾದವನ ಕೆಬಿಕ್ ತೆಡಿಲ್‌ದಲೆಕ ಆಕ್‌ಂಡ್. ಆಯೆ ಒರೋನೆ ಅಲ್ಕ್‌ದ್ ಬೂರ್ಯೆ. ಜವಾಬುದಾಂತೆ ಮನಿಪಂದೆ ಉಂತ್ಯೆ. ಮೈ ಮೋನೆಡ್ ಬೆಗರ್ ಜತ್ತೊಂದುಂಡು.

"ನಿನಡನೇ ಕೇನೊಂದುಲ್ಲೆ, ತಾರಾಯಿ ಕಂಡಿನೆ ಅಂದಾ?"

" ಅವು... ಅವು... ಅ... ಅಂದಜ್ಜೆರೆ... ತಪ್ಪಾದ್ ಪೋಂಡು"

ಯಾದವೆ ಅಜ್ಜೆರೆನ ಕಾರ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಉದ್ದೊಗು ಬೂರ್ಯೆ.

"ಲಕ್ಕೊನುಂಬೆ ಲಕ್ಕೊನು. ಬೆಂದ್‌ದ್ ತಿನ್ಪುನೆ ಬುಡ್ದು ಕಂಡ್‌ದ್ ತಿನ್ಯೆರೆ ನಾಚಿಕೆ ಆಪುಜಾ ನಿಕ್ಕ್?

"ದಾಯ್ತ ಮನ್ಪುನೆ ಅಜ್ಜೆರೆ? ಯಾನ್ ಕಳುವೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಏರ್ಲಾ ಎಂಕ್ ಬೇಲೆ ಕೊರ್ಪುಜೆರ್. ಯಾನ್ ಕಂಡ್‌ಜಿಂಡಲಾ ಕಳುವೆ ಪನ್ಪಿ ಆರೋಪ ಪತ್ತ್‌ರ್ದ್ ಎನನ್ ಆಯೆರೆ ಬೈಲ್‌ದಕ್ಲು ತೋಡುದ ಈಯೆರೆಗ್ ದಾಂಟಯೆರ್. ಈಯೆರೆಡ್ಲಾ ಬೇಲೆ ತಿಕ್ಕ್‌ಜಿ. ಬಂಜಿದ ಬಡವು ತಡೆವಂದೆ ಕಂಡ್ಯೆ ಅಜ್ಜೆರೆ" ಕಣ್ಣನೀರ್ ಪಾಡೊಂದು ಯಾದವೆ ಪಂಡೆ.

"ಯಾದವ ಕಂಡುನೆ ಉಂದು ಸುರು ಅತ್ತಜ್ಜೆರೆ. ಕೈಕ್ ತಿಕ್ಕ್‌ನಯಿನ್ ಪೂರಾ ಕಂಡ್‌ದ್ ತಿನ್ಪುನ ಚಲ್ಲ್ ಗುಣ ಇಂಬ್ಯನವು. ಪಣವು ಪದ್ದೊಯಿ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಜ್ಜ, ಕಂಗ್ ತಾರೆದ ಬಜ್ಜೆಯಿ ತಾರಾಯಿ, ಮರತ ಕುಕ್ಕುನ್ಲಾ ಕಂಡುವೆ. ಗೂಡುದ ಕೋರಿನ್ಲಾ ಕಂಡುವೆ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಬೂರ್‌ನಗಲಾ ದಮ್ಮಯ ದಕ್ಕಯ ಪಾಡ್ನೆಕ್ ಬುಡ್ಯೊ. ನಾಯಿದ ಬೀಲೊನು ಓಂಟೆಡ್ ಪಾಡಿಲೆಕ್ಕ ಆಯನ ಬುದ್ದಿ. ಅಂಚ ಈ ಸರ್ತಿ ಇಡೆಗೇ ಒಯ್ತೊಂದು ಬತ್ತೊ. ಈರೇ ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಲ್ಪೊಡು ಅಜ್ಜೆರೆ". ಯಾದವನ್ ರೆಟ್ಟೆಡ್ ಪತೊಂದ್‌ನ ಈರೆಲಾ ಬಿರ್ಮೆಲಾ ಪಂಡೆರ್.

ಕರಿಯಜ್ಜೆ ಯಾದವನ್ ಮಲೆದೊರ ತೂಯೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಮೀಸೆದಡಿಟ್ ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆ ತೆಲಿತೆರ್.

"ಏದವಾ ಪನೊಂದುಲ್ಲೆ, ಆಯಗ್ ಏರ್ಲಾ ಬೇಲೆ ಕೊರ್ಪುಜೆರೆಗೆ. ಅವು ದಾಯೆಗ್ ಅಂಚ?" ಅಜ್ಜೆರೆನ ಪ್ರಶ್ನೆಗ್ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೊರ್ನಾಯೆ ಬಿರ್ಮೆ.

"ಕಳುವಗ್ ಏರ್ ಬೇಲೆ ಕೊರ್ಪೆರಜ್ಜಾ? ವಾ ದೈರೊಡು ಕೊರ್ಪುನೆ ಪನ್ಲೆ?"

"ಅಜ್ಜೆರೆ, ಕಂಡಂದೆ ಕಳುವೆ ಪನ್ಪುನ ಪುದರ್ ಪಡೆದ್ ಕಡೆಕ್ಕ್ ಕಂಡ್‌ದೇ ದಿನ ನೂಕೊಡಾಯಿನಾತ್ ಕುರ್ತೆಲಾದ್ ಪೋಂಡ್ ಎನ್ನ ಬದ್ಕ್!" ಯಾದವನ ಕಣ್ಣೀರ್ ನೆಲ ಚಂಡಿ ಮಲ್ತ್ಂಡ್.

"ಏದವಾ, ಇತ್ತೆ ಈ ಉಂತುದಿನ ನೆಲ ಸತ್ಯೊದ ಚಾವಡಿ ನಿನ್ನೆದ್‌ರ್‌ದ ಪಟ ಸತ್ಯದಪ್ಪೆನವು. ಯಾನಿತ್ತೆ ಸತ್ಯದ ಮಣೆಟ್ ಕುಲ್ಲುದು ಈ ಮಲ್ತ್‌ನ ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪುನು ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಲ್ಪೊಡು. ಸತ್ಯದಪ್ಪೆನೆದುರು ಈ ಸತ್ಯೊನೇ ಪನೊಡು. ನಿಕ್ಕ್ ದಾಯ್ತ ಮಾತ ಪನ್ಯೆರೆ ಉಂಡು, ಐನ್ ಮಾತಾ ಪನ್ಲ" ಕರಿಯಜ್ಜೆ ಸತ್ಯದ ಮಣೆಟ್ ಕುಲ್ಲ್ಯೆರ್.

ಸತ್ಯಪ್ಪೆನ ಎದ್‌ರ್ ಉದ್ದೊಗೊರ ಬೂರ್ದು ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಯಿನ ಯಾದವೆ ಕರಿಯಜ್ಜನ ಕಾರ್‌ದ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲುದು ತನ್ನ ಕಥೆ ಪನ್ಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆ.

"ಅಜ್ಜೆರೆ, ಆಯೆರೆ ಬೈಲ್‌ದ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಅಜಿಲೆರೆನ ಒಕ್ಕೆಲ್ದಾಯೆ ಯಾನ್. ಮೂಜಿ ಕಳಸೆ ಕಂಡೊಗಾತ್ರ ಅಜಿಲೆರ್ನ ಇಲ್ಲಲ್‌ದ ಬೇಲೆನ್ಲಾ ಮಲ್ತೊಂದು ಕಂಡ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಗೇಣಿನ್ಲಾ ಕೊರೊಂದು ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟ್‌ಡ್ ಇತ್ತೆ. ಅಜಿಲೆರ್ ದೇವೆರ್ಲೆಕ ಇತ್ತಿನ ನರಮಾಣಿ ಆಂಡ ಆರೆನ ಯಜಮಾನ್ತಿ ಬಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಮೆಗ್ಯೆ ತ್ಯಾಂಪಣ್ಣ ಅಜಿಲೆರ್ ಬಜಿ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಬೆನ್ಪಿನ ಪಾಪದಾಯನ ಬಂಜಿಗ್ ಆಕ್‌ಂಡನೇ ತಾನ್ ತಿಂದ್‌ನ ಕರವುನೆ ಪನ್ಪಿನಂಚಿನ ನರಮಾಣ್ಯೆರ್. ತ್ಯಾಂಪಣ್ಣ ಅಜಿಲೆರ್‌ಗ್ ಪೊಣ್ಣ ಮರ್ಲ್‌ಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್.

ಒಂಜಿ ದಿನ ಮಲ್ಲ ಅಜಿಲೆರ್ ಅಕ್ಕೆಗ್ ಮುತ್ತುತ ಸರ ಮಲ್ಪುದ್ ಕೊಂಡತೆರ್. ತ್ಯಾಂಪಣ್ಣಗ್ ಆ ಸರತ ಮಿತ್ತ್ ಕಣ್ಣ್ ಬೂರ್ದ್ ಏರೆಗೋ ದೀಪವೊನಾಲೆಗ್ ಐನ್ ಕೊರ್ಯೆರೆಂದ್ ಅಂದಾಜಿ ಮಲ್ತೆರ್. ಏರ್ಲಾ ಇಜ್ಜಾಂದಿನ ಪೊರ್ತು ತೂದು ಸರೊಕು ಕೈ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಉಂದು ಅಡಿಪ್ಯೆರ್‌ಂದ್ ಮಿತ್ತ್ ಅಟ್ಟೊಗು ಬಡತ್ತ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲ್‌ನ ಯಾನ್ ತೂವೊಂಡೆ! ಅವೆನ್ ತೂಯೆಂದ್ ತ್ಯಾಂಪಣ್ಣಗ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಂಡ್. ಕಜ್ಜೊ ಕೆಟ್ಟ್ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ತ್ಯಾಂಪಣ್ಣೆ ಸರೊನು ಬಸೊರ್ಗು ತರೆಮದೆ ಮಲ್ಪುನ ಎನ್ನ ಕೆಳೆಂಜೊಲುದ ಇಡೆಟ್ ತುರಿದ್ ಕಂಡ್‌ನ ಅಪರಾಧೊನು ಎನ್ನ ತರೆಕ್ ಪತ್ತುನ ಕೆಣಿ ಮಲ್ತೆ. ಕಂಡಿನ ಆಯೆ ಸುಬಗೆ ಆದ್ ಗೆಂದ್ಯೆ. ಯಾನ್ ಕಂಡಂದೆ ಕಳುವೆ ಆದ್ ಸೋತೆ. ಇಂಚ ಸೋತ್‌ನ ಎಂಕ್ ಕುಡ ಗೆಲ್ತ್‌ದ್ ಬರಿಯೆರೆನೇ ಆಯಿಜಿ, ಅಜ್ಜೆರೆ, ಬೆನ್ಯೆರೆ ಬೇಲೆ ತಿಕ್ಕ್‌ಜಿ. ನಟ್ಟ್ಂಡ ಪುಂಡಿ ಅರಿಲಾ ತಿಕ್ಕ್‌ಜಿ. ಯಾನ್ ಎಂಚ ಬದ್ಕೊಡು ಪನ್ಲೆ ಅಜ್ಜೆರೇ..."

ಯಾದವೆ ಬುಕ್ಕು ಬುಕ್ಕುದ್ ಬುಲ್ತೆ. ಆಯೆ ಪಂಡಿನ ಕತೆ ಸತ್ಯಂದ್ ಪನ್ಪಿನಯಿಕ್ ಆಯನ ಎತೆದಿಂಜಿನ ಮೋನೆನೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದಿತ್ತ್ಂಡ್.

ಏದವಾ, ಅಪಗಂಡ ಬೇಲೆ ತಿಕ್ಕ್ಂಡ ಈ ಕಂಡುನಯಿನ್ ಬುಡ್ಪ ಅತ್ತಾ? ಕರಿಯಜ್ಜೆ ಬಚ್ಚಿರೆದ ಅರಿವಾಣೊನು ಒಯ್ತ್‌ದ್ ಪೂಲು ಬಾಯಿಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ಬಚ್ಚಿರೆನ್ ಮುಂಗೈಗ್ ಪೂಜೊಂದು ಕೇಂಡೆರ್.

"ಅಂದಜ್ಜ"

"ಅವು. ಈ ಬೇಲೆ ನಾಡೊಂದು ಊರುಗು ಬಲಿ ಬರೊಡ್ಚಿ. ಎನ್ನ ಕಿದೆಟ್ ಎರುಕ್ಲೆನ ಚಾಕ್ರಿದ ಬೇಲೆ ನಿಕ್ಕ್ ಕೊರೊಂದುಲ್ಲೆ ಎಂಚ ಮಲ್ಪುವನಾ?"

ಯಾದವೆ ಅಜ್ಜೆರೆನ ಕಾರ್‌ನ್ ಗಟ್ಟಿ ಪತೊಂಡೆ. "ಈರ್ ಎನ್ನ ಪಾಲ್ದ ದೇವೆರ್ ಅಜ್ಜಾ" ಕಣ್ಣ್ ನಿಲ್ಕೆ ನೀರ್ ದಿಂಜವೊಂದು ಪಂಡೆ. ತೂವಂದಿನ ಆಚಿರೊನು ತೂಯಿಲೆಕ್ಕ ಮೋನೆ ಮೋನೆ ತೂವೊಂದು ಈರೆಲಾ ಬಿರ್ಮೆಲಾ ಪಿದಡ್ದ್ ಪೋಯೆರ್.

ಸತ್ಯದ ಚಾವಡಿಡ್ ಸತ್ಯದಪ್ಪೆನ್ ದುಂಬುದೀದ್ ಸತ್ಯದ ಮಣೆಟ್ ಕುಲ್ಲುದು ಕರಿಯಜ್ಜೆ ಕೊರ್ಪುನ ನ್ಯಾಯೊಗು ಉಂದೊಂಜಿ ಉದಾರ್ಮೆ ಆತೆ.

ಇಂಚ ನ್ಯಾಯೊ ಕೊರ್ಪುನ ಕಜ್ಜ ತಲೆ ತಲಾಂತರದ ಪಿರಾಕಿಡ್ದ್ ನಡತೊಂದು ಬತ್ತಿನವು ದಾಲಾ ಅತ್ತ್. ಇಂಚಗ್ ಪಂಡ ಸುಮಾರ್ ಇರ್ವತ್ತೈನ್ ಒರ್ಸೊಗು ದುಂಬು ತೋಡುವ ಸೀರ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟ ಕಟ್ಟುನ ಇಚಾರೊಡು ಮಜಲ್‌ದ ಕಂತಪ್ಪಗ್ಲಾ ನಡು ಇಲ್ಲ್‌ದ ಸುಬ್ಬಯಗ್ಲಾ ಕಚ್ಚಾಟ ಸುರುವಾನಗ ಕರಿಯಜ್ಜನ ಕನೊಟು ಸತ್ಯದಪ್ಪೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನ ಮಲ್ಪೆರೆ ಅಭಯ ಕೊರ್ಯೆರ್‌ಗೆ. ಗೋಡೆಗ್ ಪಟೊನು ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಚಾವಡಿದ ಮಣೆಮಂಚೊಡು ದೀಲ. ಸತ್ಯೊದ ಮಣೆ ಕಟ್ಪಾಲ. ಪಟೊಟು ಯಾನೇ ನಿಲೆ ಉಂತುದು ನ್ಯಾಯ ಕೊರ್ಪೆ" ಇಂಚ ಪಂಡಿನ ಸತ್ಯದಪ್ಪೆನ ಪಾತೆರದೆಲಕ ಕರಿಯಜ್ಜೆ ನ್ಯಾಯ ಕಚ್ಚಾಟದ ಇರ್ವೆರೆನ್ಲಾ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಕಟ್ಟದ ನೀರ್ನ್ ವಾರದ ಮೂಜಿ ಮೂಜಿ ದಿನ ಪಟ್ಯೊನುನ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊರ್ಯೆರ್‌ಗೆ. ಈ ತೀರ್ಮಾನೊನು ಬೈಲ್‌ದ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ ಕೋಲೊಡು ಅಪ್ಪೆಲಾ ಸರಿಂದ್ ಪನ್ನಗ ಕರಿಯಜ್ಜನ ಚಾವಡಿಗೊಂಜಿ ಪುದರ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ದುಂಬುಗು ಸತ್ಯದರ್ಶನೊಗ್ಲಾ ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನೊಗ್ಲಾ ಪರಿಸುದ್ದ ಚಾವಡಿ ಆದ್ ಪೋಂಡ್. ಆನಿದ ದಿನ ಕರಿಯಜ್ಜೆ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊರ್ತೆಜೆರ್‌ಂಡ ಕಚ್ಚಾಟದ ಇರುವೆರ್ನಯಿಟ್ ಒರಿಯನ ಪುಣ ತೂವೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಚಾವಡಿಡ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ಮಲ್ತ್‌ನ ಅಪ್ಪೆನ ಪಟ ದುಂಬುದಕ್ಲ್ ಏರೋ ಗೋಡೆಡ್ ನೇಲ್ಪಾಯಿನ ಕಪ್ಪಾಯಿನ ಒಂಜಿ ಪಟ. ಅಚಿರದ ಇಚಾರ ಪಂಡ ಅಯಿನ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ಮಲ್ಪುನಗ ಒರೆಸುನ ಕೆಲಸ ಕೂಡಾ ಮಲ್ತಿಯಿಜೆರ್. ಒರ್ಸೊಡು ಒರ ಅಜ್ಜೆರೆನ ಮಗೆ ಪೂವಪ್ಪೆ ಬೆಂಗ್ಳೂರುಡ್ದು ಬತ್ತ್‌ನಪಗ ಇಲ್ಲಲ್ ಒಂಜಿ ಗಣ ಹೋಮ ಮಲ್ಪುನ ಕೆರಮ ಉಂಡು. ಅಪಗ ಇಡೀ ಇಲ್ಲಲ್‌ದ ವಸ್ತ್ ವಡವೆನ್ ಸುದ್ದ ಮಲ್ಪೆರ್. ಆಂಡ ಈ ಪಟೊನು ಒರೆಸುನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇಜ್ಜಿ. ಗೋಡೆಡಿತ್ತ್‌ನ ಪಟತ, ಮಾತಾ ದೇವೆರ್ನಕ್ಲುಲಾ ಒರ್ಸೊಡೊರ ಸುದ್ದ ಆದ್ 'ಲಕಲಕ' ಪನ್ಪೆರ್. ಆಂಡ ಸತ್ಯದಪ್ಪೆಗ್ ಈ ಬಾಗ್ಯೊ ಇಜ್ಜಿ. ಅರೆನ್ಲಾ ದಾಯೆ ಸುದ್ದ ಮಲ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ? ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆನ್ ಇಲ್ಲಲ್ ಇತ್ತಿನ ಮಲ್ಲಕ್ಲೆಗ್ ಏರೆಗ್ಲಾ ಅಜ್ಜೆರೆಡ ಕೇನುನ ದೈರ ಇಜ್ಜಿ. ಪುಳ್ಯಲ್ಲು ಒರೊರ ಕೇನ್ದ್ ಹಟ ಮಲ್ಪೆರೆ. "ಅಜ್ಜಾ ಸತ್ಯದಪ್ಪೆನ ಪಟೊನ್ಲಾ ಒರೆಸ್‌ದ್ ಸುದ್ದ ಮಲ್ಪುಗ ಆರ್ಲಾ ಸುದ್ದ ಆವಡ್" ಪಂಡ್‌ದ್ . ಅಪಗ ಅಜ್ಜೆರ್ ಖಡಾಖಡಿ ಪನ್ಪೆರ್. " ತೂಲೆ ಮಗ, ಸತ್ಯದಪ್ಪೆ ಏಪಲಾ ಅಸುದ್ದ ಆಪುಜೆರ್. ದಾಯೆಗ್ ಪಂಡ ಆರೆನ್ ಅನ್ಯಾಯ ಮಲುನ ಏರ್ ನರಮಾನಿಲಾ ಮುಟ್ಟುಜೆರತ್ತಾ? ಬಾಕಿದ ಪಟೊನು ನಮೊ ಮುಟ್ಯೊಂದುಪ್ಪ ಅಂಚ ಸುದ್ದಲಾ ಮಲ್ಪೊಡಾಪುಂಡು. ಈ

ಸುದ್ದಾಚಾರ ಒರೆಸುನ ಕರ್ಮೊಡ್ದು ಬರ್ಪುಜಿ ಜೋಕ್ಲೆ. ಅವು ಮಾತಾ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಅರ್ಥ ಆವಂದ್" ಸತ್ಯ, ಅಜ್ಜೆರೆನ ಪಾತೆರ ಜೋಕ್ಲೆಗಂತೂ ಅರ್ಥನೇ ಆಯಿಜಿ.

ಯಾದವೆ ಕರಿಯಜ್ಜನ ಇಲ್ಲಲ್ ಬೇಲೆಗ್ ಸೇರ್ನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಪೊರ್ಲೇ ತಿರ್ಗ್‌ಂಡ್. "ಕರಿಯಜ್ಜಗ್ ಮರ್ಲ್, ಕಳುವನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಬೇಲೆ ಕೊರ್ಯೆರ್, ಆಯಗ್ ಇಲ್ಲ್‌ನ್ ಕಂಕಣೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಎಡ್ಡೆ ಆಂಡ್" ಪಂಡ್‌ದ್ ಬೈಕ್‌ದಕ್ಲು ಸುರು ಸುರುಕು ಪಾತೆರ್ಯೆರ್. ಆಂಡ ಜನೊಕ್ಲೆನ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರನೇ ಕಂಕಣೆ ಆಂಡ್. ಆತ್‌ನೇಟ ಮಾಯಿ ಸುಗ್ಗಿಗಾನಗ ತೋಟದ ಕೆದು ಉಣುಂಗುದು ಪೊವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಏತ್ ಸರ್ತಿ ಕೆಸರ್ ಪತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಉಂದುವೇ ಕತೆ. ಆಂಡ ಯಾದವೆ ಕೆಸರ್ ದೆಪ್ಪೊಡಾಂಡ ನೀರ್ದ್ ಒಸರ್ ಉರ್ಕುದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಇಂದೆತ ಪರಿಣಾಮ ಸುಗ್ಗಿ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಕೊಳಕೆದ ಕೆಯ್ಯಿಲಾ ಸೊರ್ಕ್‌ಂಡ್. ಬಜ್ಜೆಯಿ ತಾರಾಯಿ ಉಣ್‌ಂಗುರೆ ಜಾಲ್ ಯಾವಂದೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಕಿದೆಟ್ ಬೊರಿಯುನ ಪೇರ್ ದಿಂಜಯೆರೆ ಗುರಿಕೆ ನಾಡೊಡಾಂಡ್. ಉಂದು ಯಾದವನ ಕಾರ್ದ ಗುಣ ಅತ್ತಂದೆ ಬೇತೆ ದಾಯ್ತುಂದ್ ಪನೊಡು.

ಯಾದವೆ ಚಾವಡಿದ ಸತ್ಯದಪ್ಪೆನ ಮಿತ್ತ್ ಮಸ್ತ್ ನಂಬೊಲಿಗೆ ದೀತ್‌ನಾಯೆ. ಆಲೆನ ಕಾರ್ಣಿಕೊನು ಬಾಕಿದಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ತೆರಿಪಾವುನ ಕೆಲವು ಕೆಲಸ ಆಯಡ್ದ್ ಆತಿನವುಂಡು. ಬನೊತ ಬರಿತ ಸೀತಕ್ಕನ ಮಗೆ ಸಂಕರೆ ಮೂಂಕು ಮುಟ ಪರ್ದ್ ಲೇಲೆ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆ. ಬೆಂದ್‌ನ ದುಡ್ಡುನು ಪೂರಾ ಗಡಂಗ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಕಂಟಕ ಆದಿತ್ತೆ ಯಾದವೆ ಆಯನ್ ಚಾವಡಿಗ್ ಒಯ್ತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅಪ್ಪೆನೆದ್‌ರ್ ಆಣೆ ಪಾಡ್ಪಾಯಿನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಏತ್ ಎಡ್ಡೆ ನರಮಾಣಿ ಆದ್ ಪೋಯೆ! ಇತ್ತೆ ಸಂಕರೆ ಬೆಂದ್‌ನ ಪಡಿನ್ ಇಲ್ಲಡೆ ಕೊನತ್‌ದ್ ಅಪ್ಪೆ ಬೊಡೆದಿ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡೆ ತೂಪೆ ಅಂಚೆನೇ ಮಿತ್ತೋಟದ ಸುಂದರನ ಮಗೆ ಸೇಕರೆ ಎರುಗುಂಡಿದ ಬಟ್ಯನ ಮಗಳ್ ಕಲ್ಯಾಣಿನ್ ಪ್ರೀತಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಇರ್ವೆರ್ಲಾ ಓಡೆಗೋ ದೂರ ಬಲಿತ್‌ದ್ ಮದಿಮೆ ಆದ್ ಬತ್ತೆರ್. ಅಕ್ಲ್ ಬರ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಗು ಆ ರಡ್ಡ್ ಇಲ್ಲಲ್‌ದಕ್ಲು ಪರಸ್ಪರ ಉಚ್ಚು ಮುಂಗುಲಿದ ಪಗೆ ಬಗೆದಿತ್ತೆರ್. ಸೇಕರನ ಇಲ್ಲಲ್‌ದಕ್ಲು ಮದಿಮೆ ಆಯಿ ಜೋಕ್ಲೆನ ಪುಣ ಜೆಪುಡವುನ ಆಲೋಚನೆಡೇ ಇತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಆ ರಡ್ಡ್ ಇಲ್ಲಲ್‌ದಕ್ಲೆನ್ ಮಂಗಟದ್ ಸತ್ಯದ ಚಾವಡಿಗ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕರಿಯಜ್ಜನ ಮೂಲಕ ರಾಜಿ ಪಂಚಾತಿಕೆಡ್ ನ್ಯಾಯೊ ಮುಗಿತ್‌ದ್ ಸಮಧಾನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೀರ್ತಿ ಯಾದವನವು. ಕಾರ್ಣಿಕ ಸತ್ಯದಪ್ಪೆನವು.

ತುಡರ್ ಲೋಕೊಗು ಬೊಳ್ಪು ಕೊರ್‌ಂಡಲಾ ಅಯಿತ ಅಡಿಟುಪ್ಪುನೆ ಕತ್ತಲೆ. ಈ ಪಾತೆರ ಕರಿಯಜ್ಜನ ಬದ್ಕ್‌ಗ್ ಸರಿ ಸಮ ಆಪುಂಡು. ಆರ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಸರ್ತಿ ಯಾದವಡ 'ಎನ್ನ ಸತ್ಯದಪ್ಪೆ ಊರೊರ್ಮೆದ ಸಂಸಾರೊಗು ಇಂಬು ಕೊರ್ಪಳ್ ಆಂಡ, ಎನ್ನ ಸಂಸಾರೊಗು ನನಲಾ ಕೊರ್ತ್‌ಜಳ್' ಪಂಡ್‌ದ್ ಬೇಜಾರ್ ಪಾತೆರುವರ್ ಮೇಲ್‌ಗ್ ತೂಪುನಕ್ಲೆಗ್ ಅಜ್ಜಗ್ ದಾಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಇಜ್ಜಿ. ಮೂಜಿ ಬುಳೆ ಕೊರ್ಪುನ ಎಣ್ಮ ಮುಡಿ ಕಂಡ, ಒಂಜೆಕೆರೆ ಕಂಗ್‌ದ ತೋಟ. ಒಂಜೆಕೆರೆ ತಾರೆ ಬಾರೆ, ಕಿದೆ ನಿಲ್ಕೆ ಕಂಜಿ ಕೈಕಂಜಿ... ಅರೆಗ್ ಉಣ್ಪೆರೆ ತಿನ್ಪೆರೆ ಕೊರತೆದಾಂತೆ ಎಂಚಲಾ ಬದ್ಕೊಲಿ. ಬೊಡೆದಿ

ಸುಬ್ಬಜ್ಜಿ ನನಲಾ ಬಾರ್ ಎಡ್ಪುನ ತಂಕದಾರ್ ದೇವಕಿ, ವಿಮಲ ಬೊಕ್ಕ ಕಮಲ ಪನ್ಪುನ ಮೂಜಿ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಎಡ್ಡೆ ಕುಲವರ್ ತೂದು ಮದಿಮೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ತೆರ್.ಎಲ್ಯ ಮಗಳ್ ಕಮಲನ ಕಂಡನಿ ನಾಗಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲ್ ಮರ್ಮಯೆ ಆದ್ ಇಲ್ಲ್‌ದ ವೈವಾಟ್ ತೂವೊಂದುಲ್ಲೆ. ಅಜ್ಜೆರ್ ಒಂತೆ ಸೋತ್‌ನೆ ಮಗೆ ಪೂವಪ್ಪನ ಇಸಯೊಡು ಆಯೆ ಬೆಂಗ್ಳೂರುಡು, ಇಜ್ಜಾಂದಿನ ಬೆರಟ್ ಬುದ್ದಿ ತೋಜಾವೊಂದು ಚಾಲಿ ಪೋಲಿಲೆನ ಒಟ್ಟು ತಿರ್ಗೊಂದುಲ್ಲೆ. ಒರ್ಸೊಡು ಒರ ಇಲ್ಲಡೆ ಬರ್ಪೆ. ಮದಿಮೆದ ಪ್ರಾಯ ಕರಿಯೊಂದುಂಡು. ' ಮದಿಮೆ ಅಲಂಬೆ' ಪಂಡ ಅಯನವು ಒಂಜೇ ಜವಾಬು. "ಈ ಸರ್ತಿ ಬೊಡ್ಚಿ" ಪಂಡ್‌ದ್. ಈ ಒರ್ಸ ಕೆಡ್ಡಸ್ಸೊಗು ಪೂವಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಡೆ ಬರ್ಪೆ. ಅಪಗ ಎಂಚಾಂಡಲಾ ಆಯನ್ ಒಪ್ಪದ್ ಮದಿಮೆ ಮಲ್ಪೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಗಟ್ಟಿ ನಿರ್ಧಾರ ಮಲ್ತೆರ್ ಕರಿಯಜ್ಜೆ.

ಕೆಡ್ಡಸ್ಸೊಗು ಪೂವಪ್ಪ ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತೆ ನಡು ಕೆಡ್ಡಸದಾನಿ ರಾತ್ರೆ ಚಾವಡಿಡ್ ಸತ್ಯದಪ್ಪೆನ ಎದ್‌ರ್ ಸತ್ಯದ ಮಣೆಟ್ ಕುಲ್ಲೊಂದು ಕರಿಯಜ್ಜೆ ಪೂವಪ್ಪಡ ಮದಿಮೆದ ಪಾತೆರಕತೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಏತೇ ಕಸ್ಟ ಅಂಡಲಾ ಈ ಒರ್ಸ ಮದ್ಮೆ ಆವೊಡೇ ಪಂಡ್‌ದ್ ಒತ್ತಾಯ ಮಲ್ತೆರ್. "ಅಪ್ಪಾ ಎನನ್ ಮದ್ಮೆಗ್ ಒತ್ತಾಯ ಮಲ್ಪಡೆ, ಈ ಒರ್ಸ ಮದ್ಮೆ ಆಯೆರೆ ಇಜ್ಜಿ" ಪುವಪ್ಪನವು ನಿತ್ಯರಾಗ ಕರಿಯಜ್ಜಗ್ ಒರೋನೆ ಪಿಸ್‌ರ್ ಏರ್‌ಂಡ್.

"ಅಂದಂಬೆ ಈ ಒರ್ಸ ಅತ್ತಂದೆ ಬೊಕ ಏಪ, ಪರಬೆ ಆಯಿನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಆಪನ? ಇಂದಾ, ಉಂದು ನಾಲ್ ಜನೊಕು ನ್ಯಾಯ ಕೊರ್ಪುನ ಸತ್ಯದ ಚಾವಡಿ, ಈ ಚಾವಡಿಡ್ ಸತ್ಯದಪ್ಪೆನ ಎದ್‌ರ್". ಸತ್ಯೊನೇ ಪನೊಡು ಈ ಮದ್ಮೆ ಆಯೆರೆ ದಾಯೆ ಪಿರ ಜಾರೊಂದುಲ್ಲ?" ಅಜ್ಜೆರ್ ದಟ್ಟ್‌ತ್‌ದ್ ಕೇನ್ಯೆರ್.

"ಯಾನ್ ಬೆಂಗ್ಳೂರ್‌ಡೇ ಮದ್ಮೆ ಆತೆ, ರಡ್ಡ್ ಜೋಕ್ಲುಲಾ ಉಲ್ಲೊ" ಪೂವಪ್ಪೆ ಅಲ್ಕ್ ಉಲ್ಲುದಾಂತೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಿದಯಿ ಪಿದಡ್ದ್ ಪೋಯಿದ್ರ್ಯೆ. ತೆಡಿಲ್ ಆಕ್‌ಲೆಕ್ಕ ಕರಿಯಜ್ಜೆ ಕುಲ್ಲ್‌ನಲ್ಪನೇ ಕುಲ್ಲುದಿತ್ತೆರ್. ಅನಿ ಉಣ್ಪು ನೀರ್ ದೆತೊನಂದೆ ಪಜೆ ಸೇರ್ಯೆರ್.

ಏಪಲಾ ಏಳ್ ಗಂಟೆದ ಪೊರ್ತುಗಾನಗ ಕಂಡ ತೋಟೊಗು ಕರಿಯಜ್ಜನ ಒಂಜಿ ಬಲಿ ಆಪುಂಡು ರಾತ್ರೆ ಬೂರ್ನ ಬಜ್ಜೆಯಿ ತಾರಾಯಿ ಪೂರಾ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರುಂಡು ಆ ಪೊರ್ತುಗು ಕಮಲನ ಒಂಜಿ ಬಟ್ಟಲ್ ಕಣ್ಣ ಚಾಯ ರೆಡಿ ಅವೊಡು. ಆಂಡ ಇನಿ ಏಳ್ ಗಂಟೆ ಕರಿದ್ ಎಣ್ಮ ಆಂಡಲಾ ಅಜ್ಜೆರೆನ ಸುದ್ದಿ ಇಜ್ಜಿ. ಕಮಲ ಆರೆನ ಕೋಣೆಗ್ ನಿಲ್ಕ್‌ದ್ " ಅಪ್ಪಾ...ಅಪ್ಪಾ... ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆತ್ತಳ್. ಮಂದ್ರಿದ ಗುಡಿ ಪಂದ್‌ಜಿ. ಕೈತಲು ಪೋದು ಮೆನಿಪ್ಯೆರೆಂದ್ ಮೈ ಪತ್ತ್‌ನಗ ಚೌಳಿ ಕೊಕ್ಕರೆದ್‌ಂಡ್!

"ಅಪ್ಪಾ..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಮಲ ಒರೊನೆ ಕಳ್ಳ್ಯಳ್. ಕಂಡನಿ, ಜೋಕ್ಲು, ಬೇಲೆದ ಯಾದವೆ ಪಾರ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡ್ಯೆರ್. ಮೊಕ್ಲೆನ ಬೊಬ್ಬೆಗ್ ಬೈಲ್‌ದಕ್ಲು ಪೂರಾ ಪಾರೊಂದು ಬತ್ತೆರ್. ಕರಿಯಜ್ಜೆ ಮಾತ್ರ ಏರ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಲೆತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಲಕ್ಕ್‌ಜೆರ್. ಲೆಪ್ಪುಗು ಓಕೊನ್ಯೆರೆ ಆವಂದಿನ ಲೋಕೊಗು ಆರ್ ಪೋದಿತ್ತೆರ್!

ಇಂಚ ಕರಿಯಜ್ಜನ ಕಾಲ ಕರಿಂಡ್. ಉತ್ತರಾಯಣೊದ ಪುಣ್ಯಕಾಲೊಡು ಆರ್ ಕಾಲೊಗು ಸಂದ್ಯೆರ್. ಪುಣ ದೆತ್ತ್‌ನಾನಿ ಇಲ್ಲ್ ಸುದ್ದ ಆವೊಡುಂದು ಮಾತೆರ್ಲಾ ಸೇರೊಂದು

ಸುದ್ದ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ನೆಲನ್ ಒರೆಸ್‌ದ್ ಅಂಬಿ ನೀರ್ ತಲಿತೆರ್. ಕುಂಟುಲೆನ್ ಪೂರಾ ಅರ್ದ್ಯೆರ್. ಬಾಜನ ದೆಕ್ಕೆರ್. ಇಲ್ಲ್‌ದ ಪಟೊನು ಪೂರಾ ಒರೆಸ್ಯೆರ್. ಜಾವಡಿದ ಮಣೆಮಂಚೊಡಿತ್ತ್‌ನ ಸತ್ಯದಪ್ಪೆನ ಪಟೊನ್ಲಾ ಒರೆಸ್ಯೆರೆ ದೆತ್ತೆರ್. ಏಪಲಾ ಈ ಕೆಲಸೊನು ಕರಿಯಜ್ಜೆ ತಡೆವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇನಿ ಆರ್ ಇಜ್ಜೆರತ್ತ? ಪೂವಪ್ಪೆನೇ ಐನ್ ಒರೆಸ್ಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆ. ಸುಮಾರ್ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆದ ಗಂಟೆದ ಒರೆಸ್‌ನಗ ಆ ಪಟೊತ ನಿಜ ರೂಪ ತೋಜಿಂಡ್. ಅವು ದೇವೆರೆನ ಪಟ ಅತ್ತ್, ಒಂಜಿ ಕನ್ನಡಿ! ಓ ದೇವೆರೇ , ಸತ್ಯದಪ್ಪೆನೇ ಕರಿಯಜ್ಜನೊಟ್ಟುಗು ಮಯಕ ಆದ್ ಕನ್ನಡಿ ಮಾತ್ರ ಒರಿಂಡ? ಅತ್ತ್ ಆನಿಡ್ದ್ ಇನಿ ಮುಟ್ಟ ಸತ್ಯದಪ್ಪೆಂದ್ ನಂಬ್‌ನೆ ಈ ಕನ್ನಡಿನಾ? ಜವಾಬು ತೆರಿಯಂದೆ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಮೋನೆ ಮೋನೆ ತೂವೊಂದಿಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಗು ಆ ಕನ್ನಡಿ ಪೂವಪ್ಪನ ಕೈಡ್ದ್ ಜಾರ್ದ್ ಬೂರ್ದು ಪೊಡಿ ಪೊಡಿ ಆಂಡ್!

ದಾಯ್ತನೇ ಆವಡ್, ಕನ್ನಡಿ ಪೊಡಿಯಾಯಿನಯಿನ್ ಆಲೆತೊಂದು ಕುಲ್ಲುದು ನನ ದುಂಬುದ ಕಜ್ಜೊಲೆನ್ ಮರಪ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲ್ಯತ್ತ? ಇಲ್ಲಲ್‌ದಕ್ಲು ಕರಿಯಜ್ಜನ ಬೊಜ್ಜೊನು ಗೌಜಿಡ್ ಮಲ್ಪೆರೆ ಅಂದಾಜಿ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಯಿಕಾದ್ ಸುಮಾರ್ ಐನ್ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಿ ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡ್ಯೆರ್. ಪೂವಪ್ಪೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿದಾಂತೆ ತಿರ್ಗೊಂದಿತ್ತೆ. ಕಮಲಲಾ ನಾಗಪ್ಪೆಲಾ ಬೇಲೆದ ಯಾದವನ್ ಸೇರ್ತೊಂದು ಅಟ್ಟೊಡಿತ್ತ್‌ನ ಬಜ್ಜೆಯಿ ಕಳೆದ್ ಮಾರ್ದ್ ಐನ್ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಕೊನತ್‌ದ್ ಕಪಾಟ್‌ಡ್ ದೀಯೆರ್. ಆನಿ ರಾತ್ರಿ ದಾಯ್ತನೋ ಬೇಲೆದ ಮಿತ್ತ್ ಪಣವು ದೀನ ಕಪಾಟ್‌ದ ಕೋಣೆಗ್ ಯಾದವೆ ಪೊಗ್ಯೆ. ಆ ಪೊರ್ತುಗು ಅಲ್ಪ ಪೂವಪ್ಪೆ ಕಪಾಟ್‌ಡಿತ್ತ್‌ನ ದುಡ್ಡುನು ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಗೆನ್ತ್‌ದ್ ಕಿಸೆಕ್ ದಿಂಜಾವೊಂದುಲ್ಲೆ! ಯಾದವನ್ ತೂಪುನೆನೆ ಕಿಸೆಡ್ದ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕುಡ ಕಪಾಟ್‌ಡ್ ದೀನ ಪೂವಪ್ಪೆ "ದುಡ್ಡು ಸರಿ ಉಂಡಾ ತೂಯಿನೆ" ಪನೊಂದು ಬಿರುಗಾಳಿದಲಕ್ಕ ಪಿದಯಿ ಪೋಯೆ.

ಮನದಾನಿ ಯಾದವೆ ಲಕ್ಕ್‌ನಗನೇ ಬೊಬ್ಬೆ ಆವೊಂದುಂಡು, ಕಪಾಟ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್‌ನ ಪಣವು ಇಜ್ಜಿಂದ್! ಮಾತೆರ್ಲಾ ನಾಡೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಯಾದವೆ ಪಜೆನ್ಲಾ ಮಡಿಪಂದೆ ಪೋದು ಅಕ್ಲೆನೊಟ್ಟು ನಾಡ್ಯೆರೆ ಸೇರ್ಯೆ. ಅಪಗ ಪೂವಪ್ಪೆ ಆಯನ ರೆಟ್ಟೆಡ್ ಪತ್ತ್ಯೆ. "ಅತ್ತ್ಂಬೆ ಈ ದುಂಬು ಮಸ್ತ್ ಕಂಡ್‌ನಾಯೆ, ಈ ದೆತ್ತನಾ? ಸತ್ಯ ಪನ್ಲ, ಈ ದುಡ್ಡು ಕಂಡ್‌ದನಾ?"

"ಅಯ್ಯೋ ಇಜ್ಜಣ್ಣ, ದೇಬೆರ್ನಾಜ... ಸತ್ಯದಪ್ಪೆನಾಜೆ" ಕೈ ಜೋಡಿತ್‌ದ್ ನಟ್ಯೆ ಯಾದವೆ. ಆಯನ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಉಂದು ಕನೊ ಮನೊಟು ನೆನೆಪಂದಿನ ಇಚಾರ. "ಸತ್ಯದಪ್ಪೆನ ಕನ್ನಡಿ ಪುಡದ್‌ಂಡ್‌ಂಬೆ. ಬಲ ಪೋಯಿ. ಈ ಜೆತ್ತ್‌ನವುಲು ತೂಕ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಯಾದವನ್ ಜೆತ್ತ್‌ನಾಡೆ ಒಯಿತೊಂದು ಬತ್ತೆ, ಪೂವಪ್ಪೆ, ಆಯೆ ಜೆತ್ತ್‌ನ ಪಜೆ ಕುಡ್ಪುನಗ ಅಯಿತ ಅಡಿಟಿತ್ತ್‌ನ ನೋಟುದ ಅಟ್ಟಿ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ ಆದ್ ಬೂರ್‌ಂಡ್. ಇಂದೆನ್ ತೂದು,

" ಕಳುವೆ... ಕಳುವೆ... ಪತ್ತ್‌ಲೆ... ಪಾಡ್ಲೆ ಇಂಬ್ಯಗ್" ಪಂಡ್‌ದ್ ಇಲ್ಲಲ್ ಸೇರ್ನ ಜವನ್ಯೆರ್ ಯಾದವನ್ ಪತೊನ್ಯೆರೆ ಪಾರೊಂದು ಬತ್ತೆರ್. ಅಕ್ಲೆಗ್ ತಿಕ್ಕಂದೆ "ಅಯ್ಯೋ... ಯಾನ್ ಕಂಡಿಯಿಜಿ... ದೇವೆರೆ... ಕರಿಯಜ್ಜಾ ... ಅಪ್ಪೇ..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡೊಂದು ಯಾದವೆ ಜಾಲ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಕಂಡಡ ಪುನಿಯೆ ಬಲಿಪ್ಯೆರೆ ಸುರುಮಲ್ತೆ. ಜನ ಬೆರಿಪತ್ತ್ಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್.

ಉರ್ಕುರ್ದ ಮಹಿಮೆ

■ ಚಂದ್ರಹಾಸ ಕಣಂತೂರು

ಮಂಜಿಡ್ದ್ ಜತ್ತ್‌ನ ಆಲಿಬ್ಯಾರಿ ಪಡ್ಡಾಯಿ ಕಡಲ ಬರಿಟ್ಟೆ ಪೊಯ್ಯೆಡ್ ಒಂತೆ ದೂರ ನಡತೊಂದು ಬತ್ತೆ. ಪೊಲಬು ಇಜ್ಜಂದಿನ ಊರು. ತೆನ್ಕಾಯಿ ಬಡಕ್ಕಾಯಡೆ ಕಣ್ಣಿತ್ತಂದಿನಾತ್ ದೂರ ಮುಟ್ಟಲಾ ಆಕಾಸೊದೆತ್ತರಗ್ ಲಕ್ಕ್‌ದುಂತುನ ತಾರೆಲು ಅವುಲವುಲು ಚಬುಕುದ ಮರೊಕ್ಕುಲು. ನಾಲೈನ್ ಮುಳಿತ ಗುಡಿಚಿಲುಲು. ನಾಲ್ ಜವನೆರ್ ಮರತ ನಿರೆಲ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲುದು ಮೀನ್‌ದ ಬಲೆನ್ ರಾಸಿ ಪಾಡ್ದ್ ಸಜ್ಜಿ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಆಲಿಬ್ಯಾರಿ ನಡತೊಂದು ಜವನೆರ್ನ ಕೈತಡೆ ಪೋಯೆ.

"ಸೊಲ್ಮೆಲು ಅಣ್ಣನಕ್ಲೆಗ್" ಬ್ಯಾರಿ ಜವನೆರೆಗ್ ಕೈ ಮುಗಿಯೆ.

ಜವನೆರ್ ತರೆ ದೆರ್ತ್‌ದ್ ಬ್ಯಾರಿನ್ ತೂಯೆರ್. ಊರುಗು ಪೊಸಬ್ಬೆ ಆದುಪ್ಪೊಡುಂದು ಎನ್ನಿಯೆರ್.

"ದೂರ ಪೋವೊಡು ಈರೆಗ್" ಜವನೆರ್ ಕೇಂಡೆರ್.

" ಆಲಿ ಬ್ಯಾರಿಂದ್ ಎನ್ನ ಪುದರ್, ತೆನ್ಕಾಯಿಡ್ದ್ ಬತ್ತೆ. ಊರಿಯಾಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಬತ್ತ್‌ನ ಮಂತ್ರವಾದ, ಪುಲಿ ಮರ್ದ್‌ದ ಒಂತೆ ಪೊಲಬು ಉಂಡು. ಊರುರು ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಎನ್ನ ಬಂಜಿದ ಪಡಿ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ. ಒಂಜಿ ನಾಲ್ ದಿನ ಈ ಊರುಡು ಎನ್ನ ಕಸುಬು ಮಲ್ಪುಗಾಂದ್ ಬತ್ತೆ. ಒಂತೆ ದಿನತ ಮಟ್ಟ್‌ಗ್ ಮೂಲು ಉಂತೆರೆಗೊಂಜಿ ನಿಲೆ ಆವೊಡು". ಆಲಿಬ್ಯಾರಿ ಪಂಡೆ.

ಜವನೆರ್ ಮೋನೆ ಮೋನೆ ತೂಯೆರ್. ಓಡೆ ಕಡಪುಡುನುಂದು ಅಕ್ಲೆಕ್ಲೆ ಪಾತೆರೊಂಡೆರ್.

"ಆರಿಕ್ಕಾಡಿದ ಗುಡ್ಡೆದಿಲ್ಲಲ್ ನಾಗ ಬೆಳ್ಚಪ್ಪಾಡೆರ್ಂದ್ ಉಲ್ಲೆರ್. ಆಡೆ ಪೋಯರ್‌ಡ ಈರೆಗ್ ದಾಲಾ ಎವಸ್ತೆ ಆವು." ಜವನೆರ್ ಪಂಡೆರ್. ಗುಡ್ಡೆದಿಲ್ಲಗ್ ಪೋಪುನ ಸಾದಿಲ ತೋಜಾಯೆರ್. ಅಲಿಬ್ಯಾರಿ ಗುಡ್ಡೆದಿಲ್ಲದ ಸಾದಿ ಪತಿಯೆ.

ಕುಂಬ್ಳೆ ಸೀಮೆಡ್ ಆರಿಕ್ಕಾಡಿದ ಗುಡ್ಡೆದಿಲ್ಲ್ ತೀಯೆರ್ನ ಒಂಜಿನೇ ಮರ್ಯಾದಿದ ಇಲ್ಲ್. ಆ ಇಲ್ಲದ ನಾಣಿ ಬೆಳ್ಚಪ್ಪಾಡೆರ್ ತರವಾಡ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರೆರ್ಲ ಅಂದ್. ಧರ್ಮ ದೈವ ಲೆಕ್ಕೆಸಿರಿ ತರವಾಡ್‌ದ ಕುಲದೇವೆರ್ ನಂಬುನಕ್ಲೆಗ್ ಇಂಬು ಕೊರ್ಪುನ ಲೆಕ್ಕೆಸಿರಿ ಗುಡ್ಡೆದಿಲ್ಲನ್ ದಿನೊಡ್ದು ನಿನ ಬೆಳಗಾವೊಂದುಂಡು.

ಇಲ್ಲ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಕಟ್ಟ್ ಪಾಡ್‌ನ ಕಟ್ಟದ ಕೋರ್ಲೆಗ್ ಬಾರ್ ಪಾಡ್ದ್, ತಿಪ್ಪಿಗ್ ನೀರ್ ಮೈತೊಂದುಪ್ಪುನ ನಾಣಿ ಬೆಳ್ಚಪ್ಪಾಡೆರೆಗ್ ಕಟ್ಟಪುಣಿಯೆ ಏರಾ ನಡತೊಂದು

ಬರ್ಪುನ ತೋಜಿಂಡ್. ದಾಸುಲ ಕಾಳುಲ ಕೊರೆತೊಂದು ಎದುರು ಬಲಿತ ಬೆಳ್ಚಪ್ಪಾಡೆರ್ ನಾಯಿಲೆನ್ ದಟ್ಟಿದ್ ಲೆತ್ತೆರ್. ಕುಂಯಿ ಕುಂಯಿ ಮಲ್ತೊಂದು ನಾಯಿಲು ಪಿರ ಬತ್ತ್.

ಆಯೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಜಾಲ್‌ಡುಂತಿಯೆ. ಬೊಲ್ದು ಮುಂಡು, ಬೊಲ್ದು ಟೊಪ್ಪಿ, ಸೊಂಟೊಡು ಅಂಗೈದಾತ್ ಅಗೆಲದ ಪಚ್ಚೆ ರಂಗ್‌ದ ಸೊಂಟ ಪಟ್ಟಿ, ಕೈಟೊಂಜಿ ಗಂಟ್, ಪುಗೆಲ್ಡೊಂಜಿ ಜೋಳಿಗೆ, ತೂನಗನೇ ಬ್ಯಾರಿಂದ್ ಏರೆಗ್‌ಲ ತೆರಿವು.

"ಅಣ್ಣಾ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಯೆ... ಬ್ಯಾರಿ ಪಂಡೆ.

"ಸೊಲ್ಮೆಲು... ಬಲೆ ಬಲೆ... ಒಲ್ತು ಬತ್ತರ್...? ಸಾಣಿ ಬೆಳ್ಚಪ್ಪಾಡೆರ್ ಕೇಂಡೆರ್. ಬ್ಯಾರಿ ತನ್ನ ಕತೆನ್ ಪೂರಾ ಪಂಡೆ.

"ಎಂಕ್ ಒಂತೆ ದಿನೊಕ್ಕು ಉಂತೆರೆಗೊಂಜಿ ನಿಲೆ ಆವೊಡು. ಊರ್ದಕ್ಲು ಈ ಇಲ್ಲದಂಚಿ ಬಿರೆಲ್ ತೋಜಾಯೆರ್. ಅಂಚ ಇಡೆ ಬತ್ತೆ..." ಆಲಿ ಪಂಡೆ.

"ಇಂದಯ ಏರುಲ್ಲರ್ ಉಲಯಿ...ಬ್ಯಾರಿಗೊಂಜಿ ತಕ್ಕನ ಅಸರ್ ಕನ್ಲೆ... ಬೆಳ್ಚಪ್ಪಾಡೆರ್ ಲೆತ್ತ್ ಪಂಡೆರ್.

"ಆಯೆರೆಡೊಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಇಲ್ಲ್ ಉಂಡು, ದೈವದ ನೇಮದಪಗ ದೂರದ ಬಿನ್ನೆರ್ ಬತ್ತೆರ್ಡ ಉಂತರೆಂದ್ ಕಟ್ಟ್‌ನವು. ಇತ್ತೆ ಕಾಲಿ ಉಂಡು. ಆಪುಂಡ ಒಂತೆ ದಿನತ ಮಟ್ಟ್‌ಗ್ ಅವುಲು ಉಂತುಲೆ" ಬೆಳ್ಚಪ್ಪಾಡೆರ್ ಪನ್ನಗ ಬ್ಯಾರಿಗ್ ಸುಲಬೊಡೇ ಕೆಲಸ ಆಂಡ್‌ಂದ್ ಸಂತೋಸಾಂಡ್.

ಕುಂಬ್ಳೆ ಸೀಮೆಗ್ ಆಲಿಬ್ಯಾರಿ ಬತ್ತ್‌ದ್ ತಿಂಗೊಲು ಕರಿಂಡ್, ಇತ್ತೆ ಊರುಡು ಮಾತೆರೆ ಬಾಯಿಡ್ಲ ಆಯನನೇ ಸುದ್ದಿ. ನಟ್ಟಿಗ್ ಪೋಪುನ ಪೊಂಜಿಲೆಗ್, ಅಪ್ಪು ಕುಟ್ಟಿಗ್ ಗುತ್ತಿಗೆಡ್ ಕುಲೊಂದು ಕಲಿ ಪರ್ಪುನಕ್ಲೆಗ್, ಅದಂ ಕಾಕನ ಚಾತಂಗಡಿಡ್ ಚಾ ಪರ್ಪುನಕ್ಲೆಗ್ ಆಲಿನತ್ತಂದೆ ಬೇತೆ ಸುದ್ದಿಯೇ ಇಜ್ಜಿ.

"ತೆನ್ಕಾಯಿಡ್ದ್ ಬತ್ತ್‌ನಾಯೆಗೆ ... ಮಾಮಲ್ಲ ಮಂತ್ರವಾದಿಗೆ... ಬಂಜಿ ಬೇನೆ, ಮಂಡೆ ಮಾರಿ, ಪೊಂಜೊಲೆ ಸೀಕ್ ಮಾತೆಕ್ಲ ಆಯಡ ಬೇರ್ ಮರ್ದ್ ಉಂಡುಗೆ"

ಗೆ... ಸುದ್ದಿ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಬಾಯಿ ಪೋದು ಇತ್ತೆ ಆಲಿಗ್ ಪುರ್ಸೊತೇ ಇಜ್ಜಿ, ಕಾಂಡೆಡ್ದ್ ಬಯ್ಯ ಮುಟ್ಟ ಬತ್ತ್‌ನಕ್ಲಗ ಬೇರ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪೆ. ಕತ್ತಲೆ ಆಯಿನೇ ನಡಿರ್ಲ್ ಮುಟ್ಟಲ ಮಾಟ ಮಂತ್ರಂದ್ ಲೆತ್ತ್‌ನಡೆ ಪೋಪೆ.

ಕೆಲವು ತಿಂಗೊಲು ಕರಿಂಡ್, ಊರುಡು ಗುಸು ಗುಸು ಸುದ್ದಿ ಲಕ್ಕ್ಂಡ್. 'ಆಲಿ ಊರ್ದ ಕೆಲವು ಪೊಣ್ಣುಲೆನ್ ಮುಂಕ್ ಮರ್ಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಡಬೆ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ' ಸುದ್ದಿಗ್ ಕೈಕಾರ್ ಪುಟ್ಟುಂಡು. ಆಂಡ ಬ್ಯಾರಿನ ಮಂತ್ರವಾದೊಗು ಪೋಡಿದ್ ಏರ್ಲ ಆಯನ್ ಎದುರು ಪಾಡುನಕುಲು ಇಜ್ಜಂಡ್.

ಒಂಜಿ ಇರ್ಲ್ ಆಲಿಬ್ಯಾರಿ ಏರಾ ಮಲ್ತಿನ ಮಾಟ ದೆಪ್ಪೆರೆಂದ್ ತಾರ್ದೊಟ್ಟುದ ಕೋಚಣ್ಣನ ಇಲ್ಲಡೆ ಬರ್ಪೆ. ಮಂತ್ರವಾದ ಮಲ್ಪುವೆ. ಇಲ್ಲ ಪಿರವು ಮಾಡ ಬರಿಟ್ಟೆ ಒಕ್ಕುದು ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಸೀಸುಳಿಡಿತ್ತ್‌ನ ತಗಡ್‌ನ್ ತೋಜಯೆ. ಈರೆ ನಿರೆಕರೆತಕ್ಲೇ

ಮಾತ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್‌ಂದ್ ಪಂಡೆ. ಕೋಚಣ್ಣೆ ಉಂದು ರಾಂಪನವೇ ಕೆಲಸ ಆದುಪ್ಪುಡುಂದು ನೆನೆತೆರ್.

"ಈರೆ ಕೈಕಂಜಿಲೆನ್ ಬೈಲ್‌ಗ್ ಬುಡೊಡ್ಚಿ... ಕೈನ್ ಪೂರಾ ಚಟ್ಟ್ ದೆತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ರಾಂಪಡ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ್ ಆಯೆಲ ಆಯನ ಜೋಕ್ಲುಲ ಸೇರ್ದ್ ಎತ್ ಸರ್ತಿ ತಡಿತೆರ್. ಆಯಗ್ ಕಲ್ಪವೆ... ಕೋಚಣ್ಣೆ ಪರು ಕಡೆಯೆರ್. ಆಂಡ ಉಂದು ಯಾನೇ ಮಂತ್ರಿತ್‌ದ್ ಕೊರ್ನ ತಗಡ್‌ಂದ್ ಆಲಿಬ್ಯಾರಿ ಬಾಯಿ ಬುಡ್ಜೆ. ಮಾತೆರೆ ತರೆಕ್ಕ್‌ಲ ಬಸ್ಮ ಬಿರ್ಕಿಯೆ. ಅಪಗ ಅಲೆನ್ ತೂಯೆ... ಕೋಚಣ್ಣ ಮಗಳ್ ದೇಯಿ... ಪದಿನೇಳ್ ವರ್ಸ ಪ್ರಾಯದ ಜವನ್ದಿ. ಮೈ ಕೈ ದಿಂಜಿದ್ ಪುಡ್ಕೆನೆ ಉಳ್ಳಲ್. ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಪೊಣ್ಣು ಮಂಜಲ್ ತುಂಡುದಲೆಕ್ಕ ಉಲ್ಲಲ್. ಆಲಿ ಬ್ಯಾರಿನ ಮನಸ್ಸ್ ಮರ್ಲ್‌ಂಡ್.

"ಎಲ್ಲೆ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಮೂಲಿಗೆ ಆವೊಡು. ಬೊಕ್ಕ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ದಾಲ ತೊಂದರೆ ಇಜ್ಜಿ. ಆಯೆ ಮಲ್ತ್‌ನ ಮಾತ ಅಯಗೇ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟುಂಡು, ಎಲ್ಲೆ ಈತೆ ಪೊರ್ತುಗು ಬರ್ಪೆ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಆಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಪೋಯೆ.

ಆಯೆರೆದಿಲ್ಲಲ್ ಪೋದು ಜೆತ್ತ್‌ನ ಆಲಿಗ್ ದೇಯಿನನೇ ಕನ. "ಏತ್ ಪೊರ್ಲುದ ಪೊಣ್ಣು? ಈ ಕುಂಬೈ ಸೀಮೆಡ್ ವಾ ಪೊಣ್ಣುಗ್‌ಲ ದೇಯಿನ ದೇಕಿ ಇಜ್ಜಿ. ಸ್ವಭಾವೊ ತೂಂಡ ಸುಲಬೊಡು ತಿಕ್ಕುನವತ್ತ್. ಆಂಡಲ ಎಂಕ್ ಉರ್ಕುದ ಬಲ ಉಂಡು... ಅಲೆನ ಸುಕ ಪಡೆವೊಡೇ..." ಆಲಿ ಮನಸ್ಸ್‌ಡೇ ಮಂಡಲ ಬರೆಯೆ.

ಮನದಾನಿ ಇರ್ಲ್‌ಗ್ ಕೋಚಣ್ಣನ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋಯೆ. ನಡುವರ ಚಾವಡಿಡ್ ಕುಲ್ಲುದು ಎಂಚಿನವಾ ಮೂಲಿಗೆ ಮಲ್ತೆ. ಕುಡೊರ ಮಾತೆರೆ ತರೆಕ್ಕ್‌ಲ ಬಸ್ಮ ಬಿರ್ಕಿಯೆ. ದೇಯಿಗ್ ಜೋಳಿಗೆಡಿತ್ತಿನ ಕರಡಿಗೆದ ಬೇತೆನೇ ಬಸ್ಮ ಪಾಡಿಯೆ.

"ಏಳ್ ದಿನತುಲಯಿ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿದ್ ಬರು..." ಆಲಿಬ್ಯಾರಿ ಪಂಡೆ. ನಿಮುರ್ತಿದ ಕಾಸ್ ಕೋಚಣ್ಣೆ ಕೊರಿಯರರ್ದ್‌ಲ ದೆತೊನುಜೆ.

ದಿನ ಮೂಜಿ ಕರಿಂಡ್ ಉಂತುನವುಲು ಉಂತೆರಾಪುಜಿ, ಕುಲ್ಲುನವುಲು ಕುಲ್ಲೆರಾಪುಜಿ, ಜೆತ್ತ್ ನಲ್ಪಲ ಆಲಿಗವೇ ಕನ.

ಆನಿ ಮದ್ದೆನದ ಪೊರ್ತು, ಇಲ್ಲದಕ್ಲು ಪೂರಾ ಅಕ್ಲೆಕ್ಲೆ ಬೇಲೆಡಿತ್ತೆರ್. ದೇಯಿ ಬೀಸ ಬೀಸ ನಡತೊಂದು ಆಯೆರೆದಿಲ್ಲಗ್ ಬತ್ತಲ್, ಇಲ್ಲಲ್ ಆಲಿ ಒರಿಯೆ ಇತ್ತೆ. ದೇಯಿನ್ ತೂದು ಲೋಕೊನೇ ಗೆಂದ್‌ನಾತ್ ಸಂತೋಸಾಂಡ್. ಕರಡಿಗೆದ ಬಸ್ಮೊಗು ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಯೆ, ದೇಯಿನ್ ಉಲಯಿ ಲೆತ್ತೆ. ಮಡಿಕೆ ದೀತ್‌ನ ಪಜೆನ್ ಬುಡ್ಪಯೆ.

ಜಾಲ್‌ಡಿತ್ತ್‌ನ ಪೆರಡೆ 'ಕ್ಕೆ ಕ್ಕೆ ಕ್ಕೆ' ಪಂದ್ ಒರ ಮಿತ್ತ್ ಲಾಗಿಂಡ್. ಆಂಡ ಗಿಡಿತ ಬಾಯಿಗ್ ತಿಕ್ಕ್‌ನ ಕಿನ್ನಿನ್ ತಪ್ಪಯೆರೆಗಾಯಿಜಿ. ದುತ್ತೈತೊನು ಸರಿ ಮಲ್ತೊಂದು ದೇಯಿ ಪಿದಯಿ ಬತ್ತಲ್. ಬುಲಿತೊಂದು ಇಲ್ಲಡೆ ಬಲಿತಲ್.

ತಾರೆದ ಮುದೆಲ್ ಬುಡ್ಪವೊಂದಿತ್ತ್‌ನ ಕೋಚಣ್ಣೆ ದೇಯಿನ್ ತೂಯೆರ್. ದಾನೆ ಆಂಡ್‌ಂದ್ ಕೇಂಡೆರ್. ದೇಯಿ ಪಂಡಿಜಲ್. ರಡ್ಡ್ ಕೈಲ ಮೋನೆಗ್ ದೀದ್ ಸೇಂಕ್

ಸೇಂಕ್‌ದ್ ಬುಲಿತಲ್. ಕೋಚಣ್ಣೆ ದಟ್ಟಿದ್ ಕೇಂಡಿನೆಕ್ಕ್ 'ಆಲಿ ಬ್ಯಾರಿಂದ್' ಪಂಡಲ್. "ಆಯನ ಸೊಂಟೊಡಿತ್ತ್‌ನ ಒಕ್ಕನೂಲುಡು ಉರ್ಕು ಉಪ್ಪುನೇಟ ಆಯಗ್ ಏರೆನಲ ಪೋಡಿಗೆ ಇಜ್ಜಿಗೆ.." ಆಲಿ ಪಂಡಿನೆನ್ ಅಮ್ಮೆರೆಡ ಪಂಡಲ್. ಕೋಚಣ್ಣಗ್ ತೆಡಿಲ್ ಆಕಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್.

ಮನದನಿ ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ ದೇಯಿನ ಪುಣ ತೋಟದುಲಯಿದ ಕೆದುಟಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಊರು ಪೂರಾ ಸುದ್ದಿಯಾಂಡ್. ಗುಡ್ಡೆದಿಲ್ಲಗ್‌ಲ ಸುದ್ದಿ ಪೋಂಡು. ಕೋಚಣ್ಣೆನೇ ಪೋದು ಇಸಯೊ ಪಂಡೆರ್.

"ಇಂಚಾಂಡ ಕುಂಬ್ಳೆ ಸೀಮೆಡ್ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಸಾದಿ ನಡಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ"ಂದ್ ಕನ ನೀರ್ ದೆತ್ತೆರ್. ನಾಣಿ ಬೆಳ್ಚಾಡೆರೆಗ್ಲ ಆಲಿನ್ ಎದುರು ಪಾಡುನ ತಂಕ ಇಜ್ಜಂಡ್. ದೇಯಿ ಪಂಡಿನ ಆಲಿನ ಉರ್ಕುದ ಮೈಮೆಗ್ ಊರ್ದಕುಲು ಪೋಡಿದ್ ಪೋಯೆರ್. ಊರುಗು ಪೊಗ್ಗುನ ಮಾರಿನ್ ಗಿಡೆರುನೆಂಚಾಂದ್ ಎತೆ ದೆತ್ತೆರ್.

ಒಂಜಿ ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ ಆಲಿ ಗುಡ್ಡೆದಿಲ್ಲಗ್ ಬತ್ತೆ. "ತೆನ್ಕಾಯಿ ಪೋವೊಂದುಲ್ಲೆ ಬನ್ನಗ ವಾರ ಪೋವು" ನಾಣಿ ಬೆಳ್ಚಪ್ಪಾಡೆರೆಡ ಬ್ಯಾರಿ ಪಂಡೆ. ತೆನ್ಕಾಯಿದ ಸಾದಿ ಪತ್ಯೆ. ಮನದಾನಿ ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ ಬೆಳ್ಚಪ್ಪಾಡೆರ್ ತರೆಕ್ಕ್ ಮೈಕ್ಕ್ ಮೀಯೆರ್. ದರ್ಮ ದೈವ ಲೆಕ್ಕೆಸಿರಿನ ಸಾನೊಡು ತುಡರ್ ದೀಯೆರ್. ಪತ್ತ್ ಬಿರೆಲ್ ಒಂಜಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತರೆತಗ್ಗದ್ ಅಪ್ಪೆ ಲೆಕ್ಕೆಸಿರಿಡ ನಟ್ಟೊಂಡೆರ್.

"ಅಪ್ಪೆ...ಗುಡ್ಡೆದಿಲ್ಲದ ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿಯಾದ್ ಈ ಈತ್‌ನೇಟ ನಿನ್ನ ಜಕ್ಕೆಲ್ಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಎಂಕ್ಲೆನ್ ಕಾತೊಂದು ಬತ್ತ. ಪೋಯಿನಲ್ಪ ಬತ್ತ್‌ನಲ್ಪ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಬೆರಿಸಾಯ ಆಯ. ನಿನ್ನ ಮಾಯ ದಿಟ್ಟಿಗ್ ಈ ಸೀಮೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ನ ಸಂಕಡ ಎಂಚಿನಾಂದ್ ತೆರಿಯಂದಿನವತ್ತ್. ಇನಿ ನಿನಡ ಅರಿಕೆ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ. ಬರ್ಪಿ ನೇಮೊಗು ದುಂಬು ಊರುಗು ಬತ್ತಿ ಮಾರಿನ್ ನಿನ್ನ ಮಾಯದ ಉಲ್ಯು ಬಿಗಿತ್‌ದ್ ದೆತ್ತ್ ಕಳೆವೊಡು" ನಾಣಿ ಬೆಳ್ಚಪ್ಪಾಡೆರ್ ನಟ್ಟೊಂಡೆರ್.

ವಾರ ಕರಿಂಡ್. ತೆನ್ಕಾಯಿಗ್ ಪೋಯಿ ಆಲಿಬ್ಯಾರಿ ತನ್ನ ಕಜ್ಜಕಾರ್ಯ ಮುಗಿತ್‌ದ್ ಕುಂಬ್ಳೆ ಸೀಮೆಗ್ ಪಿಜಿರ್‌ದ್ ಬತ್ತೆ. ಆರಿಕ್ಕಾಡಿದ ಪದವುಡೆ ಬನ್ನಗ ಆಯಗೊಂಜಿ ಇಸ್ಮಯೊ ತೋಜಿಂಡ್. ಆ ಪದವುಡಿತ್ತಿ ಜಲಕದ ಕೆದುಟು ಒರ್ತಿ ಪೊರ್ಲುದ ಜವನ್ದಿ ಸೊಂಟ ಮುಟ್ಟ ನೀರ್‌ಡುಂತುದು ಉರ್ಬುಲಿ ಮೀಯೊಂದುಲ್ಲಲ್. ಸುತ್ತಲ ಏರ್ಲ ಇಜ್ಜೆರ್. ಆಲಿ ಸಾದಿ ತೆಲದ್ ಕೆದುತಂಚಿ ಬತ್ತೆ. ಪೊಣ್ಣನ್ ದಿಟ್ಟಿ ದೆಪ್ಪಂದೆ ತೂಯೆ. ಪೊಣ್ಣುಲ ಆಲಿನೇ ತೂಯಲ್. ಕುಡಲಾತ್ ಸೇಲೆ ಮಲ್ತಲ್. ಬ್ಯಾರಿನ್ ಮಂಕ್ ಮಲ್ತ್‌ ಕಟ್ಟಾಯಲ್.

"ಯಾನ್‌ಲ ನಿನ್ನೊಟ್ಟಿಗೆ ಮೀಯೊಡಾ?" ಆಲಿ ಪೊಣ್ಣನ್ ಮಂಗಟ್ಟಾಯೆ.

"ಮೀಪುಂಡ ಮೀವೊಲಿ... ಆಂಡ ಒಂಜಿ ಸರ್ತ್‌. ಈಲ ಎನ ಲೆಕ್ಕನೇ ಉರ್ಬಿಲಿ ಮೀಯೊಡು... ಮೈಟ್ ಒಂಜಿ ತುಂಡು ಅರುವೆಲ ಉಪ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ..." ಪೊಣ್ಣು ಪನ್ನಗ

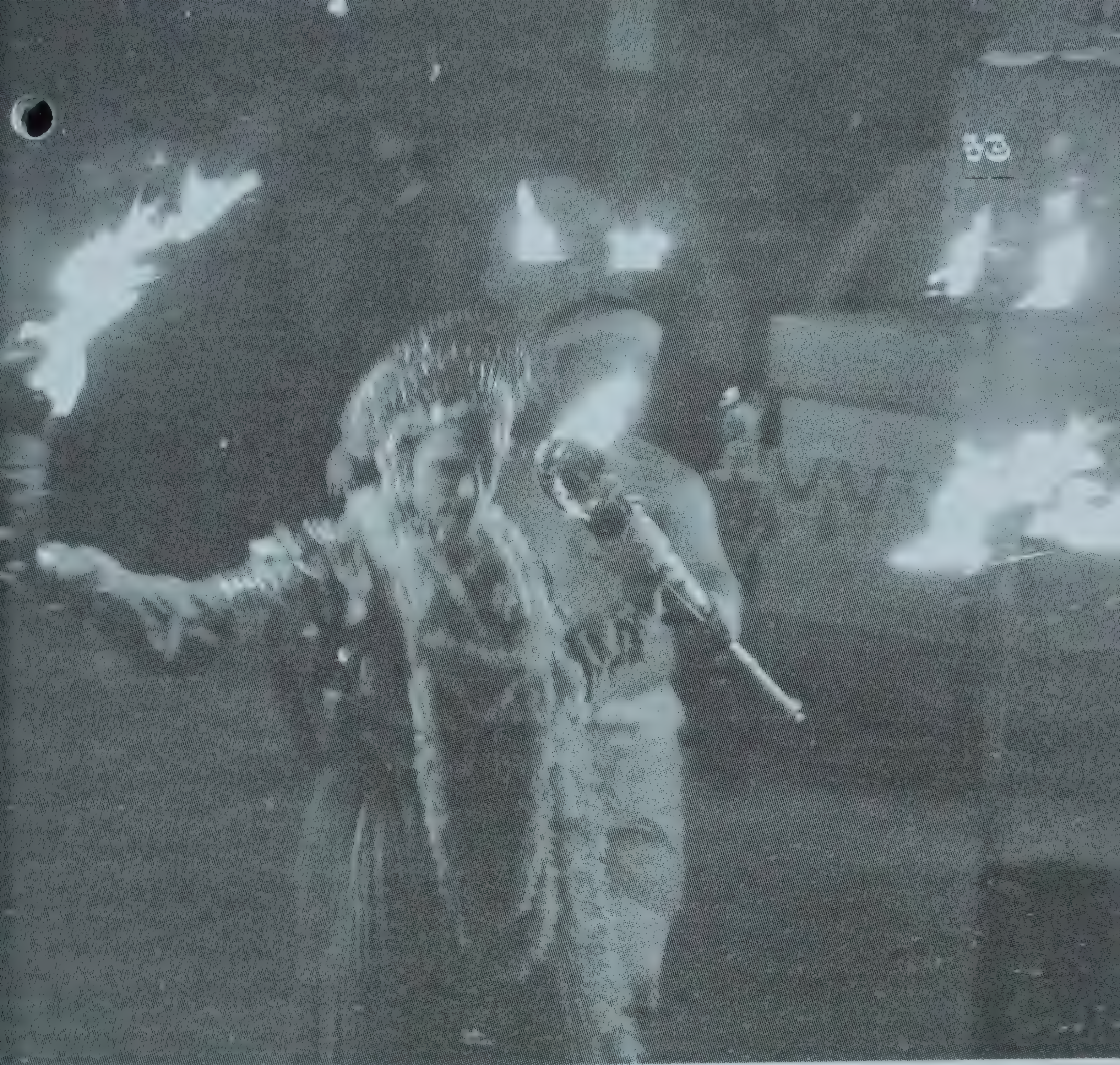
ಆಲಿಗ್ ಅಕಲ್ ಚಕ್ರವೇ ತಿರ್ಗ್‌ಂಡ್. ತರೆಟಿತ್ತಿ ಅರಿ ತಾರಯಿದ ಗಂಟ್‌ನ್, ಪುಗೆಲಿಡಿತ್ತಿ ಜೋಳಿಗೆನ್ ತಿರ್ತ್ ಜಾಯೆ. ಕಾರ್‌ದ ಮುಟ್ಟ ಗದ್ದಯೆ. ದುತ್ತೈತ ಮಾತೆ. ಅಮಸರಮಸರೊಡು ಕೆದುಕು ಜತ್ತೆ.

"ಉಂತು ಉಂತು... ಅವೆಂಚಿನ ಸೊಂಟೊಡು...? ಉರ್ಬಿಲಿ ಪಂಡ ಮೈಟ್ ದಾಲ ಉಪ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ" ಪೊಣ್ಣು ಪಂಡಲ್. ಆಲಿ ಕುಡ ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತೆ. ಸೊಂಟೊದ ಒಕ್ಕೆನೂಲುನ ಗಿರಿಪುನಾತ್ ಪುರ್ಸೊತ್ತುಲಾ ಆಯಗಿಜ್ಜಂಡ್. ಒಯಿತ್ ದೆತ್ತೆ. ನೂಲು ಕಡಿಂಡ್. ಉರ್ಕು ತಿರ್ತ್ ಬೂರುಂಡು. ಕುಡ ಕೆದುಕು ಜತ್ತೆ. ಪೊಣ್ಣನ ಕೈತಲ್ ಪೋಯೆ. ಸೊಂಟ ಮುಟ್ಟ ನೀರ್‌ಡಿತ್ತ್‌ನ ಪೊಣ್ಣು ಕುಡಲಾತ್ ಅಂಚಿ ಪೋಯಲ್. ನೀರ್ ಕಂಟೆಲ್ ಮುಟ್ಟ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಲಿ ಅಂಗಲಾಪುಡು ಕೈತಲ್ ಪೋಯೆ. ಪೊಣ್ಣು ತೆಲಿತೊಂದು ನೀರ್‌ಡ್ ಮುರ್ಕಿಯಲ್. ಆಲಿಲ ಮುರ್ಕಿಯೆ. ನೀರ್‌ದುಲಯಿಡೇ ಪೊಣ್ಣನ್ ಪರಡಿಯೆ, ಪೊಣ್ಣು ನೀರ್‌ದುಲಯಿಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತಲ್. ಆಲಿಲ ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತೆ. ಪೊಣ್ಣು ಕುಡೊರ ನೀರ್‌ಡ್ ಮುರ್ಕಿಯಲ್ ಅಲೆನೊಟ್ಟಿಗೆ ಮುರ್ಕುನ ಆಲಿನ ತರೆನ್ ನೀರ್‌ಡ್ ಕಂತದ್ ದೀಯಲ್. ಜೀವ ಸಂಕಡೊಡಿತ್ತಿನ ಆಲಿಗ್ ಪೊಣ್ಣ ರೂಪೊಡು ಉಪ್ಪುನಾಲ್ ಏರ್‌ಂದ್ ಇತ್ತ ಗೇನೊಗು ಪೊಂಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಮಲ್ತಿ ತಪ್ಪುನು ಒತ್ತೊಂಡೆ. "ಈರೆ ಪಾದ ಸೇವೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಇಂಬು ಕೊರ್ಲೆ"ಂದ್ ನಟ್ಟೊಂಡೆ. "ಸೈತಿ ಬೊಕ್ಕ ಎನ್ನ ಬಂಟೆ ಆದ್ ಸೇವೆ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪು"ಂದು ಅಪ್ಪೆ ಲೆಕ್ಕೆಸಿರಿ ಪಂಡೆರ್. ಒಂತೆ ಪೊರ್ತುಡೇ 'ಗುಳು ಗುಳು' ಂದ್ ಗುಳ್ಳೆಲು ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಉರ್ಕುದ ಬಲ ತತ್ತ್‌ನ ಆಲಿ ಬ್ಯಾರಿನ್ ಪೊಣ್ಣ ರೂಪೊಡು ಬತ್ತ್‌ನ ಮಂತ್ರ ಮೂರ್ತಿ ಲೆಕ್ಕೆಸಿರಿ ಮಂಕ್ ಮರ್ಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಲಿ ದೆತೊಂಡಲ್.

ಮಾಮಲ್ಲ ಮಂತ್ರವಾದಿ ಆಲಿಬ್ಯಾರಿ ಅರಿಕ್ಕಾಡಿದ ಬಂಬ್ರಾಣದಿಲ್ಲದ ಇಷ್ಟ ದೈವವಾದ್ "ಆಲಿ ಚಾಮುಂಡಿ' ಂದ್ ಪುದರ್ ಲೆತ್ತೊಂಡೆ. ಜಾತಿ ಬೇದದಾಂತೆ ಪಟ್ಟ ಪರಕೆನ್ ದೆತೊಂಡೆ.

ಹೆಲ್ಮೆಟ್ ಪಾಡ್‌ಂಡ
ನರಕ ಯಾತನೆ
ಹೆಲ್ಮೆಟ್ ಇಜ್ಜಿಂಡ
ನರಕ ಯಾನ

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಬೋಳೂರು

ಬೈಲಾರೆದ ಪಾಲಾಂಡ್

■ ಲಲಿತಾ ಆರ್.ರೈ

ಪೊೊರ್ತು ಜಾರ್‌ದ್, ಬೈಯಗ್ ಕಾರ್ ದೀಂಡ್, ಗುರುವಪ್ಪಣ್ಣನ ಮಯಿಂದ್ ತೆಲಿಂಡ್, ಆಸರ್ ಆದ್ ಬಾಯಿ ಉಣುಗುದುಂಡು. ಬಂಜಿಡ್ ತೂಪಾಡಿನಲ್ಕ ತಡೆಯೆರೆ ತೀರಂದಿನ ಉರಿ. ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ ತಿನ್ತಿನ ರಡ್ಡ್ ಕೈಲ್ ಗಂಜಿ, ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೋಡೆ ರಾತ್ರೆದ ಮೀನ್ದ ಕಜಿಪುದ ರೆಸ, ಅಕುಲು ಕಾಂಡೆ ದೀತಿನ ಒಂಜಿ ಚೊಂಬು ಚೌಲಿ ನೀರ್, ಕಾಂಡೆ ಕರಿದ್ ಮಧ್ಯಾನ ಆವೊಡಾಂಡನೆ ಪರ್‌ದ್ ಮುಗಿದಿಂಡ್.

ಇಲ್ಲಡ್ ಏಪಲದಲಕನೆ ಏರ್ಲ ಇಜ್ಜಿ. ಮಸಣದಲ್ಕನೆ ಮನಿಮಂಬು, ಗುರುವಪ್ಪಣ್ಣೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ . ನಡುಗೊಂದ್ ಮಾಲೊಂದು, ಬಾಕಿಲ್ದ ಬರಿಕ್ ಬತ್ತೆರ್. ಬಾಕಿಲ್ ಬೊಟ್ಟುಂಡ,

ಏರಾಂಡಲ ಕೇಂಡೆರ್ಡ ನೀರ್ ಬೋಡುಂದು ಕೇನ್‌ಗಾಂದ್ ಎನ್ನಿಯೆರ್. ದಾನೆ ಅಚ್ಚೆರ! ಬೊಟ್ಟುನಗ ಬಾಕಿಲ್ ಒಂತೆ ದೆತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಹೋ! ಕಾಲ್ ಸೆಂಟರ್‌ಗ್ ಪೋಪಿನ ಅಮಸರೋಡು, ಏಪಲದಲ್ಕನೆ ಬಾಕಿಲ್‌ಗ್ ಸಂಕಲೆ ಒಯ್ತ್ದ್ ತಿಕ್ಕಾಯೆರೆ, ಮರ್ಮಲ್ ಮರತ್ದ್ ಬುಡ್ತಲ್, ಗುರುವಪ್ಪಣ್ಣಗ್, ಅಪ್ಪಗನೇ ಬತ್ತಿನ ಒಂಜೇ ಒಂಜಿ ಅಲೋಚನೆ ಪಂಡ್‌ಂಡ "ಪಾರ್‌ಗ ಮುಲ್ತುಡುದು ದೂರ ಪಾರ್ದ್ ಪೋಯಿ ಬೇಗಪೋಯಿ ಪಂಡ್‌ದ್. ಇಲ್ಲ್‌ದ ಎದುರ್ದ ಬಾಕಿಲ್ ಮುಚ್ಚಿದ್‌ಂಡ್, ಅಡ್ಡಿಲ್ಲದ ಪಿರಾವುಡು ಕುರುಬಾಕಿಲ್ ಉಂಡತ್ತ್. ಆರ್ ಪಿರಪೋದು ಕಬಟ್‌ಡ್ ಕುಂಟುದ ಅಡಿಟ್ ದೆಂಗಾದ್ ದೀತಿನ ಇಲ್ಲ್‌ದ ರಿಕಾರ್ಡ್‌ದ ಕಟ್ಟನ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್, ಷರ್ಟ್‌ದ ಉಲಯಿ ಮುಚ್ಚಿದ್ ದೀಯೆರ್. ಕುರುಬಾಕಿಲ್‌ನ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಜಾಗ್ರತ್ರೆಡ್ ಒತ್ತುದು ಮುಚ್ಚಿಯೆರ್. ಆರ್ ಪಿದಯಿಗ್ ಪಿದಾಡ್‌ನಗ , ಇರ್ಲ್ ಕಬ್ಯೆಯೆರ್ ಸುರು ಆತ್‌ಂಡ್. ನನ ದಾನೆ ಇತ್ತೆನಾ, ಒಂತೆ ತೈರ್‌ದಾ ಮರ್ಮಲ್ ರಕ್ಷಿತಾ ಇಲ್ಲಡೆ ಬರ್ಪಲ್. ಆಯಿನಾತ್ ಬೇಗ ದೂರ ಪೋವೊಡು ಪಜ್ಜೆದ ಮೇಲ್‌ಗೆ ಪಜ್ಜೆ ದೀಡ್ದ್, ಕೊಟ್ಟಾರದ ಫ್ಲೈ ಓವರ್‌ದ ಕೈತಲ್ ಬನ್ನಗ, ದುಂಬು ಪೋಯೆರೆ ಕಾರೇ ಬರ್ಪುಜಿ. ತರೆ ತಿರ್ಗ್‌ಂಡ್. ಎದುರುಡು ದೂಮಪ್ಪ ಸುವರ್ಣನ "ದಿಲ್‌ದಾರ್ ಮಿಲಿಟ್ರಿ ಹೋಟೆಲ್‌ದ ಬೋರ್ಡು ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ತೋಜಿಂಡ್ ಮೆಲ್ಲ ಕಾರ್ ಒಯ್ತೋಂದ್ ಕೈತಲ್ ಪೋಯೆರ್. ಹೋಟೇಲ್‌ದ ಬರಿತ ಸಾದಿ ಕಲ್ಬಾವಿದ ಕಡೆಕ್ ಪೋಪುಂಡು. ಹೈವೇಡ್ದ್ ಬೇಗ ದಾಂಟ್‌ದ್ ಅಂಚಿಗ್ ಪೋವೊಡು. ಅರೆನ್ ನಾಡೊಂದು ಮಗೆಲಾ ಮರ್ಮಲ್‌ಲಾ ಬರುವೆರ್ ಒಂತೆ ತೈರ್‌ದ್.

ಆರ್ ಮೆಲ್ಲಾನೆ ನಡತೊಂದು, ದಿಲ್‌ದಾರ್ ಹೋಟೆಲ್ದ ಪಿರವುಗು ಬತ್ತೆರ್. ಅಲ್ಪ ಹೋಟೇಲ್‌ಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಸಾಮಾನ್‌ನ್ ರಾಶಿ ಪಾಡಿನ ಶೆಡ್ಡ್ ಉಂಡು. ಐತ ಗೋಡೆಗ್ ಒರಗ್‌ದ್ ಕಾರ್ ನೀಡ್ದ್ ಕುಲ್ಯೆರ್. ಕೈತಲ್ ನೀರ್‌ದ ಪಂಪ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಕೈನ್ ಮುಗಿಪತ್ತ್‌ದ್ ಬಂಜಿ ನಿಲ್ಕೆ ಪರಿಯೆರ್. ಬಂಜಿ ತಂಪಾಂಡ್. ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಿದ್ ಕುಲ್ಲುನಗ 'ಬೊಗ್ಗು ಬೊಗ್ಗುಂದ್' ಲೆಪ್ಪುನ ಕೇಂಡ್. ಹೋಟೆಲ್‌ದ ಅಟಿಲ್ದ ಕುಂಟೆ ಕಾಂತು, ಕೈಟ್ ಒರಿದಿನ ನುಪ್ಪುಲ ಮೀನ್‌ದ ಕಜಿಪುಸ್ಲ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತೊಟ್ಟೆಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಪತೊಂದು ಬೊಗ್ಗು ನಾಯಿನ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಕೈತಲ್ ಬತ್ತೆ, ಮಸ್ಕ್ ಕತ್ತಲೆಡ್ ಆಯಗ್ ಕುಲ್ಲುದಿನಿ ಏರ್‌ಂದ್ ಗುರ್ತ ತಿಕ್ಕ್‌ಜಿ. "ಏರವು?" ಅಂದ್‌ದ್ ಕೇಂಡೆ. "ಯಾನ್ ಗುರುವಪ್ಪೆ" ಅಂದ್‌ದ್ ಆರ್ ಕ್ಷೀಣ ಸೊರೊಟು ಪಂಡೆರ್.

"ಮೂಲು ದಾಯೆ ಕುಲ್ಲುದರ್"

ಆರ್ನ ಇಲ್ಲಡ್ ದಾನೆನಾ ಗಡಿಬಿಡಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಆಯೆ ಕೇನ್‌ದ್ ಇತ್ತೆ. ಓಡೆ ಪೋಯರೆ ಪಿದಡ್ಡಾರ್? "ಮಗಲ್ನ ಇಲ್ಲಡೆ ಕುಲಾಯಿಗ್ ಪೋವೊಡು" ಪಂಡೆರ್.

ಆರ್ನ ನಡುಗನ ಸೊರಲಾ ನಿಶ್ಯಕ್ತಿಲಾ ತೂದ್ "ಈರ್ ವಣಸ್ ಮಲ್ತ್‌ದರಾ?" ಅಂದ್‌ದ್ ಕೇಂಡೆ. ಅರ್ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ತರೆ ಆಡಾಯೆರ್. ಕಾಂತು ಕೈಟಿತ್ತಿನ ಪೊದಿಕೆನ್

ಆರೆಗ್ ನೀಡ್ದ್, "ಉಂದೆನ್ ಗೆತೋನ್ಲೆ ತಿನ್ಲೆ" ಪಂಡೆ. ನಾಯಿದ ಪಾಲ್ದ ನುಪ್ಪು! ಅಯ್ಯೋ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮನಸ್ಸ್. ಬದುಕೊಡಾಂಡ ಅವೆನ್ಲಾ ತಿನೋಡೇ"

ಆರ್ ಕುಲ್ಲುದಿನ ಶೆಡ್ಡ್‌ದ ಬರಿಟೇ ಮಲ್ಲ ತೋಡು. ಅವು ದುಂಬ ಪೋದು ಬೈತುರ್ಲಿಡ್, ಫಲ್ಗುನಿ ಸುದೆಕ್ ಕೂಡುಂಡು. ಕುಂಟೆ ಕಾಂತು ದಿನೋಲ ಹೊಟೇಲ್ದ ಕಜಾವು, ಒರಿದಿನ ಮಡೆ, ಸಂತೆನ್ ಮಾತ ಕಂತ್‌ದ್ ಐಕೇ ದೊರ್ಪುವೆ. ಇನಿಲ ಕಜಾವುನ್ ಕಂತ್‌ದ್ ತೋಡುಗು ದೊರ್ತೆ. ಗುರುವಪ್ಪಣ್ಣೆ ನಟ್ಟುನ ಸೊರೊಟು ಪಂಡೆರ್ "ಎನನ್ ನಾಡೊಂದ್ ಮಗೆ–ಮರ್ಮಲ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಬೇತೆ ಏರ್ಲಾ ಬತ್ತೆರ್‌ಡಲಾ, ಯಾನ್ ಈಡೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ದೆಂದ್ ಪನೊಡ್ಚಿ ಅವ್ವಾ? ಪಂದ್ "ಇಜ್ಜಿ ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪುಜಿ" ಪಂಡೆ ಕಾಂತು. ಆರ್ನ ಗತಿಗೆಟ್‌ನ್ ತೂದು ಬೇಜಾರ್ ಮಲ್ತೊಂಡೆ.

ಚುಮು ಚುಮು ಕತ್ತಲೆ ಉಂಡು ಪನ್ನಗನೆ, ಗುರುವಪ್ಪಣ್ಣೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಹೈವೇಗ್ ಬತ್ತೆರ್. ಮಾರ್ಗೊಡ್ ಜನಮಾಣಿ ಪಂದುನ ಕಮ್ಮಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಲಾರಿ ಬೊಕ್ಕ ಪರ ಊರುಡ್ದು ಟೌನ್‌ಗ್ ಬರ್ಪಿನ ರಾತ್ರೆದ ಬಸ್ಸುಲು ರುಮುಗುಟ್ಟುದು ಬರೊಂದೇ ಇತ್ತ. 5–6 ದಿನ ಅರೆ ಬಂಜಿಡ್ ಅಸಪಡೆತಿನ, ಇತ್ತೆ ತೋಜುಂಡು. ಸೋತಿನ ಕಾರ್‌ಡ್ ಮೆಲ್ಲ ನಡತೋಂದು ಪಿದಡಿಯೆರ್. ಕೂಳೂರು ಸಂಕ ದಾಂಟ್‌ದ್, ಕಪ್ಪಲ್ದ ಕೊಟ್ಯದೆಡೆಗ್ ಎಂಚಲಾ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ. ನನ ನಡಪ್ಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜೆಂದ್ ತೋಜಿಂಡ್, ಆಂಡ, ಆತ್ ಆನಗ, ಸುರತ್ಕಲ್‌ದ ಎಮ್.ಆರ್.ಪಿ.ಎಲ್ ಗ್ ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ ಪೋಪಿನ ಬಸ್ಸ್ ಕೈತಲ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್, ಆರ್ ಕೈ ಬೀಸಿಯೆರ್ ಈ ನಡುಗುನ ಪರಬನ ಅವಸ್ಥೆ ತೂದು, ಡ್ರೈವರೆಗ್ ದಾನೆನಾ ಪಾಪ ಬಸ್ಸ್ ಉಂತಾಗ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೋಜಿಂಡಾ ದಾನ್ನ ಬಸ್ಸ್‌ಡ್ಲಾ ಜನ ಒಂತೆ ಇತ್ತೆರ್. ದುಂಬು ಪೋನಗ ಕಂಡೆಕ್ಟರ್ ಕೇಂಡೆ ಓಡೆಗ್? "ಕುಲಾಯಿಡ್ದ್ ದಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಜಪ್ಪುಡಾವಪ್ಪ" ಪಂಡೆರ್.

ವಿಷ್ಣು ಮೂರ್ತಿ ಕಮಾನ್‌ದ ಎದುರು ಗುರುವಪ್ಪಣ್ಣನ್ ಜಪ್ಪುಡಾದ್ ಬಸ್ಸ್ ದುಂಬು ಪೋಂಡು.

ಗುರುವಪ್ಪಣ್ಣೆ, ಮೆಲ್ಲ ನಡುಗೋಂದು ಮಗಲ್ ನಾಗವೇಣಿನ ಇಲ್ಲದ ಎದುರು ಮುಟ್ಟುನಗ ಪುಲ್ಯ ಆತ್‌ಂಡ್. ಜಾಲ್‌ಡ್ ಮರ್ಮಯೆ ಸಂಜೀವೆ ಮೋನೆ ದೆಕ್ಕೊಂದು ಇತ್ತೆ. ಇಂಬೆರೆನ್ ತೂದು "ಹುಂ" ಪಂಡ್‌ದ್, ದೆತ್ತ್‌ಪಾಡಿನಲೆಕ್ಕ ಹೂಂ ಕುಟ್ಟುದು, ಸೀದಾ ಉಲಯಿಪೋಯೆ. " ರಾತ್ರೆಡ್ ಪರ್ತಿನ ಗಂಗಸರದ ಮತ್ತ್ ಪೂರಾ ಜೈದ್‌ಜಿ" ಅಂದ್‌ದ್ ತೋಜುಂಡುಂದು ಆರ್ ನೆನೆತೆರ್. ಪರ್ಪಟ್ಟ ಜಾಸ್ತಿ ಆದ್, ಎಡ್ಡೆ ಕೆಲಸ ಇತ್ತಿನೇನ್ಲಾ ಕಳೆವೋಂದೇ! ಇತ್ತೆ ಕೊಲ್ಯದ ವ್ಯವಸಾಯ ಉತ್ಪತ್ತಿದ ಸಹಕಾರ ಮಾರಾಟ ಸಂಘೊಡು, ದಿನಕೂಲಿಗ್ ಬೆನ್ಪೆ.

ಒಂತೆ ಪೊರ್ತುಡು ನಾಗವೇಣಿ ಪಿದಯಿ ಬತ್ತಿನಾಲ್, ಮುಟ್ಟುಡು, ಅಮ್ಮೆರ್ ಕುಲ್ಲುದಿನೇನ್ ತೂದು ಗಡಿಬಿಡಿಟ್ "ಏಪ ಬತ್ತರ್ ಅಪ್ಪಾ" ಪಂಡಲ್. ಕಂಡನಿ ಉಲಯಿ ಪೋತಿನಾಯೆ ದಾಲಾ ಪನ್ತಿಜೆ. ಆತ್ ಆನಗ, ದುಮುನಾನಿ ರಾತ್ರೆಡ್

ಕದೆತ್‌ದ್ ಪಾಡ್ದಿನ ಬೆಗರ್ದ್ ಅಂಗಿನೇ ಪಾಡೋಂದ್, ಸಂಜೀವೆ ಪಿದಯಿ ಪಿದಡ್ದ್ ಪೋಯೆ.

ನಾಗವೇಣಿಗ್ ಅಪ್ಪ-ಇಲ್ಲಡ್ ದಾದನಾ ನಡತೊಂದು ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತಿಕ್ಕ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವುಲು ಇತ್ತಿನ ಅಂಗ್ಯೆ ಅಗೆಲದ ಇಲ್ಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಮೂಜಿ ಸೆನ್ಸ್ ಜಾಗೊನ್ ಅಣ್ಣೆಲ ಅತ್ತಿಗೆಲ ನಿಂಗ್ಯೆರೆ ತೂವೊಂದು ಉಲ್ಲೆರ್. ಆಂಡ ಅಪ್ಪನ್ ಈ ರಈರಿ ಕರ್ಮ ಬರ್ಪಾವರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಆಲ್ ನೆನೆತ್‌ಜಲ್.

ದಾನೆ ಅಪ್ಪಾ? ದಾಯೆ ನೆಲ ಬೊಲ್ಪುಗು ಪಾರೊಂದು ಬತ್ತರ್? ಪಂಡಲ್ ನಾಗಿ, "ನನದಾನೆ ಮಲ್ಪುನು? ಅವುಲೇ ಉಂತುಂಡ ಅಕುಲು ಎನನ್ ಕೆರ್ಪೆರ್ ಅರೆ ಬಂಜಿ ಉಪವಾಸ ಪಾಡ್ದ್ 5-6 ದಿನೋಟು, ಸೋಮು ಕಷ್ಟ ಕೊರ್ಪೆ, ನಮ್ಮ ಇಲ್ಲದ ಎದುರುದ ಮಾರ್ಗೊನು ಕೋರ್ಪರೇಶನ್ ಅಗೆಲ ಮಲ್ಪುಂಡು ಜಾಗ್ ಬಡ್ದ್ ಕೊರೋಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ನೋಟೀಸ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಅಯಿತ ದುಡ್ಡು ತಿಕ್ಕ್‌ನಗ ನಿನ್ನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಜಾಗ ಇತ್ತ್‌ಂಡ, ದುಡ್ಡು ತಿಕ್ಯೆರೆ ಬಾರಿ ತಡ ಆಪುಂಡು. ಅಯಿಡ್ದ್ ದುಂಬು ಒಲ್ಪ ಆಂಡಲಾ, ಇಲ್ಲ್ ಇತ್ತಿನ ಜಾಗೆ ತೂವೊಡು. ಈ ಎನ್ನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಈ ಜಾಗ್‌ನ್ ಬರೆದ್ ಬುಡು?" "ಪಂಡ್‌ದ್ ಒತ್ತಾಯ ಮಲ್ತೊಂದು ಉಲ್ಲೆ. ಕಂಡನಿ ಬುಡೆದಿ ಕೂಡ್ದು ಎನನ್ ಅರ್ದ ಬಂಜಿಡ್ ದೀಡ್ದ್, ಕೆರೊಂದು ಉಲ್ಲೆರ್, ದಾನೆ ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್"

"ಅಪ್ಪಾ ಅಂಚಮಿನಿ ಮಲ್ಪಡೆ. ಈ ಪರ್ಪೇಲೆ, ಕರ್ಮ ಬರ್ಪಾವುನ ಕಟುಕೆ ಕಂಡನ್ಯನ್ ಕಟ್ಟೊಂದು ದಿನದೆಪ್ಪುನನೆ ಕಷ್ಟ ಆತ್‌ಂಡ್. ಬದುಕುನು ಎಂಚ ಅಪ್ಪ? ಇತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಬಾಲೆ ಮಗನ್ ಸಾಂಕುನ, ಆಯನ್ ಶಾಲೆ ಕಲ್ಪಾವುನನೇ ದುನ್ನ ಆತ್‌ಂಡ್. ಅಣ್ಣೆ ಬುಡೆದಿನ ಗುಲಾಮೆ. ಆಯಗ್ ತಂಗಡಿನ ಸಂಗತಿಯೇ ಬೊಡ್ಚಿ.

"ಸರಿ, ನಮ ಪಡೆವೊಂದು ಬಯ್ದಿನ ಕರ್ಮ, ಅಕುಲು ನೆಂತಿನಲ್ಕ ಮಲ್ಪುಜಿ ಪಂಡ್‌ದೇ ಇಡೆ ಪಾರ್‌ಬತ್ತೆ. ಯಾನ್ ಒಂಜಿ ನಾಲ್‌ದಿನ ಮೂಲ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಓಡೆ ಪೋಪಿನಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಲೋಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ನಿಕ್ಕ್ ತೆರಿಪಾದ್ ಪೋಪೆ"

ಆತ್‌ನೇಟ ಪುಳ್ಳಿ ಬಾಲಚಂದ್ರೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಪಿದಯಿ ಬತ್ತೆ. ಅಜ್ಜನ್ ತೂದು "ಹೋ ಅಜ್ಜಾ ಬತ್ತರಾ" ಪಂಡೆ. "ಈ ಇತ್ತೆ ಶಾಲೆಗ್ ಪೋ. ಅಜ್ಜೆ ಇಲ್ಲಡ್ ಉಪ್ಪುವೆರ್" ಪಂಡಲ್ ನಾಗಿ.

ಅಪ್ಪಗ್ ಗಂಜಿ ಪಾಡ್ದ್, ಮಗಕ್ ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಶಾಲೆಗ್ ಕಡಪುಡ್ಯೆರೆ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತಲ್. ಅಲ್ಲ್ ಸಹಕಾರಿ ಮಾರಾಟ ಸಂಘೊಡು, ಧಾನ್ಯ ಪೊಡೆಪುನ, ಅಡಿಪುನ ಕೆಲಸೊಗು ಪೋಪಲ್. ಕಂಡನ್ಯಗ್ ತಿಕ್ಕುನ ಸಂಬಳದ ಅರ್ಧವಾಸಿ ಗಡಂಗ್‌ಗ್ ಸಂದುಂಡು. 9 ಗಂಟೆಗ್ ಅಡೆಗ್ ಮುಟ್ಟೋಡು. "ಅಪ್ಪಾ, ನನ ಬಾಳಪ್ಪೆ, ಶಾಲೆ ಬುಡ್ದು ಬೈಯಡೇ ಇಲ್ಲಡೆ ಬರ್ಪಿನಿ. ಆಂಡ ಈರ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಉಪ್ಪುನು ಬೊಡ್ಚಿ, ಅಣ್ಣೆ ಖಂಡಿತವಾದ್‌ಲಾ ಈರೆನ್ ನಾಡೊಂದು ಇಲ್ಲಡೆ ಬರ್ಪೆನೆ... ದಾನೆ ಮಲ್ಪುನು... ಅಪ್ಪಾ ಅಂಚಿದ ಮೆಯಿಟ್ ಬೈಲಾರೆದ ಕುಳ ಉಂಡು. ಅವು ಕೆಸರ್‌ದ ಬಾರಿ ಉದ್ದಗೆಲದ ಗುಂಡಿ. ಐತಬರಿಟ್

ಶೇಖಬ್ಬನ ಏಡ್ ಕಟ್ಟುನ ಒಂಜಿ ಕೊಟ್ಯ ಉಂಡು. ಏಡ್‌ಲೆನ್ ಆಯೆ ಬೈಲಾರೆದ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು ಮೇಯೆರೆ, ಪುಲ್ಯ ಕಾಂಡೆನೇ ಬುಡ್ಪೆ. ಅವು ಕತ್ತಲೆ ಆನಗನೇ ಪಿರ ಕೊಟ್ಯಗ್ ಬರ್ಪಿನಿ. ಯಾನ್ ಬಾಕಿಲ್‌ಗ್ ಬೀಗ ಪಾಡ್ದ್ ಇಲ್ಲದ ಬೀಗದ ಕೈನ್ ಈರೆಡ ಕೊರ್ದ್ ಪೋಪೆ. ಈರ್ ಏಡ್‌ದ ಕೊಟ್ಯದ ಕೈತಲ್ ಉಪ್ಪುಲೆ, ಏರಾಂಡಲ ಬತ್ತೆರ್ಡ ಕೊಟ್ಯದ ಉಲಯಿಡ್ ಅಡೆಂಗ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲುಲೆ. ಮಧ್ಯಾನ ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ವಣಸ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಪಿರ ಅಡೆಗೆ ಪೋದು ಕುಲ್ಲುಲೆ. ಬೈಯಡ್ 5 ಗಂಟೆಗ್ ಯಾನ್ ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತಿನಾಲ್ ಈರೆನ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಲೆಪ್ಪುವೆ. ಗೊತ್ತಾಂಡೇ ಅಪ್ಪಾ? ಪಂಡಲ್ ನಾಗಿ. ಮಗಟ ಪಂಡಲ್ "ಏರಾಂಡಲ ಅಜ್ಜೆರ್ ಉಲ್ಲೆರಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೇಂಡೆರ್ಡ "ಇಜ್ಜೆರ್" ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನ್. ಮಾಮೆ ಶಾಲೆಗ್ ಬರುವೆ, ಆಯೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕೇಂಡ್‌ಂಡ ಅಜ್ಜ ಇಜ್ಜೆರ್, ಆರ್ ಬತ್ತ್‌ದಿಜ್ಜೆರ್ ಪನ್. ಮದಪೊಡ್ಚಿ! ದಾನೆ?" ಪಂಡಲ್ ನಾಗಿ.

ನಾಗಿ ಕೊರಿನ ಬೀಗದ ಕೈ ಪತೊಂಡು ಗುರುವಪ್ಪಣ್ಣೆ ಏಡ್‌ದ ಕೊಟ್ಯದ ಪಿದಯಿ ಕುಲ್ಯೆರ್. ಬೈಲಾರೆದ ಕೆಸರದ ನಾತ ಮೂಂಕುಗು ಗಿಡಿತ ದವೆ ದರ್ತೊಂದು ಉಂಡು. ಗುರುವಪ್ಪಣ್ಣನ ಕಣ್ಣ್ ಆಯಸೊಡು ತನ್ನಾತಿಗೆ ಮುಚ್ಚೊಂಡ್.

"ಅಜ್ಜಾ, ಅಜ್ಜಾ ಓಲುಲ್ಲಾರ್"ಂದ್ ಲೆಪ್ಪುನ ಕೇಂಡ್‌ಂಡ್. ಏರ್ ಲೆತ್ತ್‌ಂಡಲಾ "ಓ" ಕೊರಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಾಗಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಇತ್ತಲ್. ಆಂಡ ಪುಳ್ಳಿ ಲೆಪ್ಪುನಗ ಓಕೊರಂದೆ ಉಪ್ಪುನ ಎಂಚ! "ಓ ಮೂಲೆ ಉಲ್ಲೆ" ಪಂಡೆರ್. ಆಣೆ ಅವುಲು ಮೂಲು ತೂದು ಅಡೆಗೇ ಬತ್ತೆ. "ಓಹ್, ಮೂಲ್ ಉಲ್ಲರಾ?" ಪಂಡೆ.

"ನಿಕ್ಕ್ ಶಾಲೆ ಇಜ್ಜ ಮಗಾ? ಈತ್ ಬೇಗ ದಾಯೆ ಬತ್ತ?"

"ಅಜ್ಜ, ಶಾಲೆಡ್ ಇನಿ ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ ಅಜ್ಜನ ಪುಟ್ಟುದಿನ, ಅಂಚ ಎಂಕ್‌ಲೆಗ್ ಸಜ್ಜಿಗೆಲಾ ಲಾಡುಲಾ ಕೊರಿಯೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಹೆಡ್ ಟೀಚರ್ ಕಲಾಂ ಅಜ್ಜನ ಕತೆ ಮಾತ ಪಂಡೆರ್. ಬೇತೆ ಏರಾ ಮಾತಾ ಬತ್ತ್‌ದೆರ್, ಬೊಲ್ದು ಪ್ಯಾಂಟ್ ಪಾಡಿನ ಒರಿ, 'ನಿಕೆಗ್ ಇನಿ ರಜೆ' ಪಂಡೆರ್... ಈರ್ ದಾಯೆ ಈಡೆಗ್ ಬತ್ತಿನಿ?"

"ಇಲ್ಲಡ್ ಕುಲ್ಲುದು ಬೇಜಾರು ಆಂಡ್, ಪಿದಯಿ ಕುಲ್ಯೆರೆ ಬತ್ತೆ.

"ಈರ್ನ ಕಿಸೆಟ್ ಎಂಚಿನ ಕಟ್ಟು ಅವು? ... ಅಜ್ಜಾ ಉಸ್ಮಾನ್ ಅಣ್ಣನ, ಗೂಡಂಗಡಿಡ್ ಐಸ್‌ದ ಬೆಲ್ಲ ಕ್ಯಾಂಡಿ ಉಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಗುಲಾಬಿ ಬಣ್ಣದ ಸಕ್ಕರೆ ಮಿಠಾಯಿ ಉಂಡು. ಅಮ್ಮ ಅವೆನ್ ದೆತೋನ್ಯೆರೆ ಕಾಸ್ ಕೊರ್ಪುಜೆರ್, ತಿಂದ್‌ಂಡ ಕೂಲಿಡ್ ಪುರಿ ಪತ್ತುಂಡು, ಬಂಜಿಗ್ ಹಾಳ್ ಪನ್ಪೆರ್, ಈರ್ ದುಡ್ಡು ಕೊರ್ಲೆ ಅಜ್ಜಾ" : ಬೊಡ್ಚಿ ಮಗಾ ಅಮ್ಮ ಗೌಜಿ ಮಲ್ಪುವಲ್" ಪಂಡೆರ್ ಅಜ್ಜೆ.

"ಇಜ್ಜಿ ಅಜ್ಜ, ಇನಿ ಒಂಜೇ ಸರ್ತಿ, ಅಮ್ಮಗ್ ಪನ್ಪುಜಿ"

"ಎನಡ ದುಡ್ಡು ಇಜ್ಜಪ್ಪ"

"ಅಜ್ಜ ಈರ್ನ ಕಿಸೆಟ್ ಇತ್ತಿನ ಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ಎಂಚಿನ ಉಂಡು?" ಆನ್ ಪಕ್ಕ ಕೈತಲ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕಿಸೆಟ್ ದೀತಿನ ರಿಕಾರ್ಡ್‌ದ ಕಟ್ಟನ್ ಒಯ್ತೆ. ಗುರುವಪ್ಪಣ್ಣಗ್ ಒಟ್ಟು ಗಡಿಬಿಡಿ.

"ಅಯಿಟ್ ದುಡ್ಡು ಇಜ್ಜಿ ಮಗಾ" "ಯಾನ್ ತೂಪೆ" ಪಂಡೆ ಬಾಲು. "ಬೊರ್ಚಿ ಮಾರಾಯ, ಅವೆನ್ ಇಡೆಕೊರು" ಆಣ್ ಆಪುಜಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ತರೆ ಆಡಾದ್ ಪಿರ ಪಿರ ಪೋಯೆ. ಗುರುವಪ್ಪಣ್ಣೆ ದಡಕ್ಕ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ದುಂಬು ಬತ್ತೆರ್. ಆಣ್ ಪಿರ ಪಿರ ಕಾರ್ ದೀಪಿನೆನ್ ಉಂತಾಯಿಜೆ. ಕೆಸರ್‌ದ ಕುಳತ ಬರಿತ ಒತ್ತೊತ್ತ ಬುಲೆದಿನ ಪಂತಿಡ್ ಆಯನ ಕಾರ್ ಜಾರ್‌ಂಡ್. ಆಯೆ ಕೆಸರ್‌ದ ಗುಂಡಿದ ಉಲಯಿ ಜಾರ್‌ದ್ ಬುಡಿಯೆ. "ಹೋ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಿರಿ ಕುತ್ತಿನ ಕೇಂಡ್ ತೂಯಿ ತೂಯಿನಲ್ಕನೆ ಕೆಸರ್‌ದ ಉಲಯಿ ತಾರ್‌ಯೆರೆ ಸುರುವಾಯೆ. ಅವೆನ್ ತೂದು ಗುರುವಪ್ಪಣ್ಣೆ ಮರಗಟ್ಟ್‌ದೇ ಪೋತೆರ್. ಆರ್ನ ಅಕಲ್ ಪಾರ್ದ್‌ಂಡ್. ಕಣ್ಣೆದುರು ಬಾಲೆ ಕೆಸರ್‌ಡ್ ತಾರೊಂದು ಉಲ್ಲೆ. ಕೈ ಅಗಲ್ತ್‌ದ್ ಒಯಿಪುನೇಡ್ದ್ ಅಕರ ಉಲ್ಲೆ, ದಾನೆ ಮಲ್ಪುನು?

ಓ ಅರಸು ಮುಂಡತ್ತಾಯ, ಎನ್ನ ಸಂತಾನದ ಕುಲತ ದೈವ, ಎನನ್ ಈ ಏಪಲಾ ಕೈ ಬುಡ್ತುಜ, ಇತ್ತೆ ಬೆರಿ ಬುಡ್ಪನಾ?

ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಆರಂಟಿಯೆರೆ ತೂನಗ, ಅವುಲ್ಲ ದಾಲಾ ಇಜ್ಜಿ, ಒಂಜಿ ತುಂಡು ಬಲ್ಲ್ ಆವಡ್ ಒಂಜಿ ಬಲತ ದಂಟ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಬೆದ್ರದ ಕೋಲು, ಒವುಲಾ ಇಜ್ಜಿ.

ಅರೆಗ್ ಪಕ್ಕ ಆರ್ ತುತ್ತುದಿನ ಮಗ್ಗದ ಕಂಬೈನ್ ತೋಜಿಂಡ್. ಅಮಸರೊಡು ಅವೆನ್ ಜಾರಾಯೆರ್, ಅವೆತ ಕೋಡಿನ್ ಮುದ್ದೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಬಾಲುನಡೆ ದಕ್ಕಿಯೆರ್.

"ಬಾಲೂ ಮಗಾ, ಅವೆನ್ ಪತೊನು, ಒಂಜಿ ಕೈಟ್ ಅತ್ತ್ ರಡ್ಡ್ ಕೈಟ್ ಪತೋನು. ಕೈಟಿತ್ತಿನ ಕಾಕಜಿದ ಕಟ್ಟ್‌ನ್ ದಕ್ಕ್. ಕೈ ಬುಡಡ, ರಡ್ಡ್ ಕೈಟ್‌ಲ ಕಂಬೈನ್ ಪತೋನು, ಗಟ್ಟಿ ಪತೋನು, ಯಾನ್ ಒಯಿಪುವೆ... ಎಂಚಿನಾಂಡಲಾ ಕೈ ಬುಡಂದೆ! ಒಯಿಪುವೆ ದಾನೆ.

ಸ್ವಾಮಿ... ಅರಸು ಮುಂಡತ್ತಾಯಾ ಕಾಪಾಡುಲೆ. ಬಂಜಿಗ್ ನುಪ್ಪು ಸರಿ ಇಜ್ಜಂದೆ ಆರ್ನ ಜೂವದ ಪ್ರಾಣ ಏತೋ ಕಮ್ಮಿ ಆತ್‌ಂಡ್ ಮೆಲ್ಲೊಗ್ ಕಂಬೈದ ಈ ಕೊಡಿನ್ ಒಯ್ತೆರ್. ಒಂಜಿ ಗಳಿಗೆ ಒಂತೆಲ ಮೆದ್‌ಕ್‌ಜಿ. ಬೊಕ್ಕ ಒಂತೆ ಒಂತೆನೆ ನರ್ಗ್‌ದ್ ಬಾಲು ತಾರ್ದಿನಲ್ತುಡ್ದ್ ಪಂದಿಯೆ. ಗುರುವಪ್ಪಣ್ಣಗ್ ಉಸುಲು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪುಳ್ಳಿನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಪಂಡೆರ್ "ಬಾಲೇ, ಈ ಜಾರ್ದ್ ಇಂಚಿಗ್ ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತೊಂದು ಉಲ್ಲ. ಪೋಡಿಯೊಡ್ಚಿ. ಈ ಕೈಕಾರ್ ಪಂದಾವೊಡ್ಚಿ ಯಾನ್ ಉಲ್ಲೆ. ಧೈರ್ಯ ಮಲ್ತೊನು. ಕಂಬೈನ್ ರಡ್ಡ್ ಕೈಟ್‌ಲಾ ಗಟ್ಟಿ ಪತೊನು.

ಕಾರ್‌ನ್ ಗಟ್ಟಿ ಊರುದು, ಗುರುವಪ್ಪಣ್ಣೆ ಆರ್ನ ಕೈಟ್ ಇತ್ತಿನ ಕಂಬೈದ ಕೋಡಿನ್ ಒಯ್ತೆರ್, ಒಂತೆ ಒಂತೆನೆ ಬಾಲು ಕೆಸರ್‌ದ ಗುಂಡಿಡ್ದ್ ಬರಿಕ್ ಬರಿಯೆರೆ ಸುರು ಆಯೆ. ಸೊಂಟೊಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಬರಿಕ್ ಜಾರ್ದ್ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ, ಗುರುವಪ್ಪಣ್ಣೆ ಒಯಿಪುನ ಉಂತಾದ್, ಪತ್ತಿ ಕೈನ್ ಬುಡಂದೆ ಎಡತ್ತ ಕೈಟ್ ಬಾಲುನ ಕೈ ಪತ್ತ್‌ದ್, ನನ ಆತ್ ಮಿತ್ತ್ ಒಯ್ತೆರ್.

ಬಾಲೆ ಪೋಡಿದ್ ಮನಿ ಮಂಬು ಇಜ್ಜಿ. ಕೆಸರ್‌ದ ಕುಳತ್ ಮಣ್ಕ್‌ದಲ್ಕಂತಿನ

ಮಡ್ಡ್ ಬಾಲೆಗ್ ಪೊದ್ದಿದ್, ಆಯನ ಕಣ್ಣ್ ಮಾತ್ರ ಇಡೆಟ್ ಮಿಣಿ ಮಿಣಿ ಪನ್ಪುಂಡ್. ದೇವೇರೆನ ದಯೋಟು, ಆಯೆ ಸೊಂಟ ಮುಟ್ಟ ಮಾತ್ರ ತಾರ್‌ದೇ!

ಪುಳ್ಳಿನ್ ಕೈಟ್ ಪತೊಂದು, ಅರಸು ಮುಂಡತ್ತಾಯಗ್ ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್ ಅತಿನೀಟ ಪಾಡ್ದ್ ನಟ್ಟೊಂಡೆರ್. ಬಗ್ಗಿ ಅರೆಗೋಲೊಗ್ ನಿನ್ನ ಗುಂಡದ ಬರಿಕ್ ಬತ್ತ್‌ದ್, ನಿಕ್ಕ್ ತಂಬಿಲ ಕೊರ್ಪೆಂದ್ ಪಂಡೊಂದೆರ್.

ಪುಳ್ಳಿನ್ ಕಂತ್‌ದ್, ಆಯನ ಸಾಲೆದ ಕುಂಟುನು ಜಾರಾದ್, ಜಾಲ್‌ದ ಬರಿತ ಪೆದಂಗರದ ನೀರ್‌ಡ್, ಆಯನ ಮೆಯಿನ್ ದೆಕ್ಕೈರ್.

ಇಲ್ಲ್‌ದ ಬೀಗ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊಡಪನ ತಪಲೆ ಕಂತ್‌ದ್ ಪೈಪುದ ನೀರ್‌ಡ್ ಆಯನ್ ಮೀಪಾಯೆರ್.

'ಉಲಾಯಿ ಪೋದು, ನಿನ್ನ ಇಲ್ಲದ ಅಂಗಿ ಚಡ್ಡಿ ಪಾಡೋನು' ಪಂಡೆರ್.

ಆರೆನ ಕೆಸರ್‌ಡ್ ಮುರ್ಕುದಿನ ಕಂಬೈನ್ ಲುಂಬಿಯೆರ್, ಅವೆನ್ ನುಂಗ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲ್‌ಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಬಾಲುನ ಅಂಗಿಲೆನ್ ಅರ್ದ್‌ದ್ ಪಾಡ್ಯೆರ್.

ಆತ್‌ನೇಟ ತನ್ನ ಪಸೆ ಪಾರಿನ ಕಂಬೈನ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಪೆರಪ ತುತ್ಯೆರ್.

ಬಾಲು ಉಂತುದು ತೂವೊಂದೆ ಉಲ್ಲೆ.

"ಬಾಲೆ ಯಾನ್ ಇತ್ತೆ ಪೋಪೆ. ಘಂಟೆ ನಾಲರೆ ಕರಿಂಡ್. ಅಮ್ಮ ನನ ಒಂತೆ ಪೊರ್ತುಡು ಬರ್ಪಲ್. ಈ ಉಲಯಿ ಕುಲ್ಲೋಡ್ಚೊ. ಯಾನ್ ಪೋಯೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಮ್ಮಗ್ ಪನ್. ಓಡೆ ಪೋಯೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೇಂಡಲ್ಡ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ ಪನ್. ಅಜ್ಜ ನನ ಒರ ಬರ್ಪೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಂತೆರ್‌ಂದ್ ಪನ್. ಮರಪೊಡ್ಚಿ ಆ ಕೆಸರ್‌ಡ್ ಕುಳ್‌ತಡೆ ನನ ಪೋವೊಡ್ಚಿ ದಾನೆ"

ಆತ್ ಬರ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುಳ್ಳಿಗ್, ಸರ ಸರ ಪಂಡ್‌ದ್, ಚಂಡಿ ಕಂಬೈನ್ ತುತ್ತೊಂದು ಆರ್ ಪೋಯೆರ್.

ಸಾದಿಗ್ ಕಾರ ಬೀದಿಗ್ ಮೋನೆ ಆತ್‌ಂಡ್ ಆರೆಗ್. ಪರ್ಬ್ಬಾರದ ನುಪ್ಪು ಅನಾಥ ಆಶ್ರಮದ ನಿರೆಲ್ ಆರ್ ನೆನೆತಿನಡೆಗೇ ಅರೆನ್ ಒಯಿತೊಂದು ಅಖೇರಿಗ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್.

"ಅರಸು ಮುಂಡತ್ತಾಯ ರಾಜೆನ್ ದೈವ, ನಿನ್ನ ತಂಬಿಲ ಕೊರಿಯೆರೆ ಎಂಕ್ ಎತ್ತಾವು. ಬೇತೆ ಎಂಚಿನಲ ಬಾಕಿ ಇಜ್ಜಿ" ದುಂಬು ದುಂಬು ಪೋನಗ ನೆನೆತೋಂದಿನ ಒಂಜೇ ಪಾತೆರವು. ಬಾಲೆನ್ ಬದ್‌ಕಾಯ. ಎನ್ನ ಮರ್ಯಾದೆನ್ ಕಾತೋಂಡ. ನಿನನ್ ನಂಬಿನಕ್ಲೆಗ್ ಇಂಬುನಿನಡ ಏಪಲಾ ಉಂಡುಂದು ತೂಪಾಯ. ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ಎನ್ನ ಸಾದಿ ಓಡೆ?

ನಿಲೆ ಓಲುಂದು, ತೂಪಾವು, ತೋಜಾದ್ ಕೊರು.

ಮುಕುಲು

- ಮೂಲ – ಮಲಯಾಳ – ಡಾ.ಮೀ.ರಾ.
- ತುಳುಕು – ಡಿ.ವಿ.

ಮಿರೆ ಮೀಸೆ ಮೂಡಿನ ಮುಕುಲು
ಬೊಳ್ಳಿನ್ ನಾಡೆರೆ ಪಿದಡಿನಿ ನೆಲೊಟ್ಟು
ಸೂರ್ಯನ್ ನಾಡಿನಿ ಉಗ್ಗೆಲ್‌ಡ್
ಪೂ ಅರಲಾಯಿನಿ ಕಲ್ಪನೆಲೆಡ್
ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಲ್ಪಾವೊಂದಿನಿ ಸೋರ್ಗೊಗು

ನಲಿತಿನಿ ಬೂತೊ ಕಟ್ಟಿನಾಯನ ದೋಳ್‌ಗ್
ತಿರ್ಗೆರೆ ಪಿದಾಡಿನಿ ಕರುತ್ತ ರೆಂಕೆದ ಮಿತ್ತ್
ಪದ ಪಂಡಿನಿ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಬೊಲ್ಪುದ ಪದೊನು
ಮಲ್ತಿನಿ ರತಿ ಪೂಜೆನ್
ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ತಿನಿ ಭ್ರಮಾಲೋಕೊನು
ಬರೆಯಿನಿ ಅರ್ಥ ಇತ್ಯಾದಿ ಕವಿತೆಲೆನ್
ಕಡೆಕ್ಕೊರ ಲಾಗಿನಿ ಅಗ್ನಿ ಕುಂಡೊಗು
ಕಕ್ಕ್‌ದ್ ಪಾಡಿನಿ ಅವುಲವುಲು
ತೂತ ಗೆಂಡೊಲೆನ್

ಕಿರಿಯೆರ್ನ
ಕಬಿತೆ

ಅಪ್ಪೆಗ್

■ ಕವಿತಾ

ಎಂಕ್ ಜೀವ ಕೊರ್ನ ಅಪ್ಪೆ
ಇರೆಗ್ ಸಾರ ಸಾರ ಸೊಲ್ಮೆ ॥
ಪೊಣ್ಣು ಪಂದ್ ಕೆರ್ಪಿನಕುಲೆ
ನಡುಟು ಈರೆ ದೇವೆರ್ ।
ಪೊರ್ಲುಡೇ ತಾಂಕ್ಯರೆನನ್
ಜೀವ ಒರಿತರ್ ॥
ಕೇನಯೆ ಯಾನಿರಡ್
ಐಸಿರಿತ ಪೊದಿಕೆ ।
ಯಾವೆಂಕ್ ಇರೆನ
ಮೋಕೆದ ಪರಕೆ ॥
ಯಾನಾವೆ ಓಬವ್ವ
ಅಬ್ಬಕ್ಕ ತಿಮ್ಮಕ್ಕ ।
ಕೊರಯೆ ಏಪೊಲ ಯಾನ್
ಬೇನೆ ಬೆಸರ್ ದುಕ್ಕ ॥
ಎಂಕ್ ಜೀವ ಕೊರ್ನ ಅಪ್ಪೆ
ಇರೆಗ್ ಸಾರ ಸಾರ ಸೊಲ್ಮೆ ॥

ದೋಸ್ತಿ

■ ಪೂಜಾ

ಪರ್‌ಂದ್ ಪುರ್ಪ ಬುಳೆಯಿನಲ್ಪ
ಪಂತಿ ಪಜಿರ್ ಕಮ್ಮಿಯಾ ?

ನೀರ್ ಒಸರ್ ಇತ್ತಿನಲ್ಪ
ಕೆಸರ್ ದಾನೆ ಕಮ್ಮಿಯಾ?

ಮೋಕೆ ನಲಿಕೆ ಇತ್ತಿನಲ್ಪ
ಬೆಸರ್ ಬೇನೆ ಕಮ್ಮಿಯಾ?

ದುಕ್ಕ ದುರಿತ ಬತ್ತಿನಪಗ
ದೋಸ್ತಿ ಈಯೇ ಮಲ್ಲೆಯಾ!

ಮರತ್ತ ಎತೆ

■ ವಿದ್ಯಾ

ಒಂಜಿ ಕಾಡ್‌ಡ್ ಮಸ್ತ್ ಮರಕ್ಲು ಇತ್ತ. ಮರಕ್ಲು ಪೂರಾ ಉದ್ದ ಉದ್ದ ಆದ್ ಸರ್ತ ಬುಳೆದ್ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲು ಇತ್ತ. ಈ ಪೊರ್ಲುದ ಮರಕ್ಲೆ ನಡುಟೊಂಜಿ ಅಡ್ಡ ಅಡ್ಡ ಆದ್ ಬುಳೆದ್, ತೂಪುನಂಚಿನ ಪೊರ್ಲುದ ರೂಪ ಇಜ್ಜಂದೆ ವಕ್ರೊ ವಕ್ರೊ ಆದ್ ಬುಳೆದಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಮರ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ಮರಕ್ಕ್ ಉದ್ದ ಉದ್ದ ಆದ್ ಪೊರ್ಲಾದ್ ಇತ್ತಿನ ಮರಕ್ಲೆನ್ ತೂದು ಬಾರೀ ಬೇಜಾರ್ ಅವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. 'ಎಂಕ್ ಪೊರ್ಲುದ ರೂಪನೇ ಇಜ್ಜಿ, ಎನನ್ ಏರ್ಲಾ ತೂಪುಜೆರ್, ಮಾತಾ ಮರಕ್ಲು ಎನನ್ ದೂರ ದೀಪ. ಅಯ್ಯೋ... ಯಾನ್ ಪೊರ್ಲುಜ್ಜೀ...? ಪಂದ್ ಮನಸ್‌ದುಳಯಿಯೇ ಕೊರಗೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಒಂಜಿ ದಿನ ಒರಿ ಮರ ಕಡ್ಪುನಾಯೆ ಆ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತೆ. ಈ ಪೊರ್ಲು ಇಜ್ಜಾಂದಿನ ಮರನ್ ತೂಯಿನ ಆಯೆ "ಈ ಮರಡ್ದ್ ಎಂಕ್ ದಾಲಾ ಪ್ರೇಜನ ಇಜ್ಜಿ. ಉಂದು ಒಯಿಕ್ಲಾ ಆವಂದ್. ಪಲಾಯಿ, ಪಕ್ಕಾಸ್, ರೀಪು. ಬಾಕಿಲ್ ಇಂಚ ಉಂದೆಡ್ದ್ ದಾಲಾ ಮಲ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ" ಪಂದ್ ಅಲಚನೆ ಮಲ್ತಿನ ಆಯೆ ಉದ್ದ ಉದ್ದ ಆದ್ ಸರ್ತ ಸರ್ತ ಬುಲೆಯಿನ ಮರಕ್ಲೆ ಎನ್ನ ಬೇಲೆಗ್ ಸರಿ ಪಂದ್ ಆ ಮರಕ್ಲೆನ್ ಕಡ್ಪೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆ.

ಆತನಗ ಈ ಪೊರ್ಲು ಇಜ್ಜಾಂದಿನ ಮರ ಎನ್ನ್‌ಂಡ್ "ಯಾನ್ ಪೊರ್ಲು ಇಜ್ಜಾಂದಿನೆಡ್ದ್ ಒರಿಯೆ, ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡ ಎನನ್ಲಾ ಈ ಮರ ಕಡ್ಪುನಾಯೆ ಕಡ್ತುದುವೆ. ಛೆ...ಛೆ... ನನ ಯಾನ್ ಪೊರ್ಲು ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಏಪೊಗ್ಲಾ ಬೇಜಾರ್ ಮಲ್ಪುಯೆ" ಪಂದ್ ತನ್ನ ಮನಸ್‌ಡ್ ಎನ್ನಿಂಡ್.

ಪಕ್ಕಿ ಬೋಡು

■ ವಿನು

ಅಪ್ಪೆ–ಅಪ್ಪೆ ಎಂಕೊಂಜಿ ಪೊರ್ಲುದ
ಪಕ್ಕಿ ಬೋಡು
ಪಕ್ಕಿನ್ ಕನತ್‌ದ್ ಪೊರ್ಲುಡು ನಮಲ
ಸಾಂಕೊಂದಿಪ್ಪೊಡು ॥

ರೆಂಕೆನ್ ಬಿಚ್ಚದ್ ನಲಿಪುನ ಮಯಿರ್‌ನ್
ಕನತ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆ
ರೆಂಕೆದ ನಡುಟು ಕಣ್ಣುಲು ಎತೋ
ಮಿನ ಮಿನ ಮೆನ್ಕುಂಡು ॥

ಪಚ್ಚೆದ ರಂಗ್‌ದ ಕಿಲಿ ಕಿಲಿ ಗಿಳಿನ್
ಕನತ್‌ಂಡ್ ಎಡ್ಡೆ
ನರಮಾನ್ಯನಂಚ ಪೊರ್ಲುಡು ಸೋಕುಡು
ಪಾತೆರುಂಡತ್ತೆ?

ಚಿಂವ್ ಚಿಂವ್ ಪನ್ಪಿನ ಗುರ್ಬಿನ್
ಕನತ್‌ಂಡ್ ಬಾರೀ ಎಡ್ಡೆ
ಪುಟು ಪುಟು ಪಜ್ಜೆಡ್ ಇಲ್ಲದ
ಉಳಯಿ ಗೊಬ್ಬೊಂದಿಪ್ಪುಂಡು ॥

ಕುಹು ಕುಹು ಬುಳಿಪುನ ಕೋಗಿಲ್‌ನ್
ಕನತ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆ
ಇಲ್ಲ್‌ದ ಉಳಯಿ ದಿನೊ ನಿಚ್ಚೊಲ
ಸಂಗೀತೊದ ಪರ್ಬ ॥

ಅನಪತ್ತೆಗಾಯಿನ ಅಜಿಲೆರ್

■ ನಳಿನಿ ಭಾಸ್ಕರ ರೈ

ಶೇಸಪ್ಪ ಅಜಿಲೆರ್ನ ಪುಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಗ್ ಮದಿಮೆ. ಶಾಂತಿನ ಪರಯೆ ಸುರೇಶಗ್ ತನ ದೋಸ್ತಿಲೆನ್ ಸುದಾರಿಪುನೆಂಚಂದ್ ಮಂಡೆಬೆಚ್ಚ ! ರಡ್ದ್ ದಿನೊಕು ದುಂಬು ದುಬಾಯಿಡ್ದ್ ಬಯ್ದಿನ ಇಂಬ್ಯಗ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಹೆರಿಯಾಕ್ಲು ಪಣ್ಪಿನ ರೂಡಿರಿವಾಜಿಲೆನ್ ಕೇಣ್ಣಗನೇ ಕಿರಿಕಿರಿ... “ಅಮ್ಮೆರೇ ಈರ್ ಒರ ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲ್ಲುವರ ಇಜ್ಜ?” ಇಂಚ ತರಾಟೆಗ್ ದೆತೊನುವೆ... ಆಂಡ ಅಜಿಲೆರ್ ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲ್ಲಯೆರ್! “ಅಂಚತ್ತ್ ಮಗಾ, ದುಂಬುದ ಕಟ್ಟ್ ಪಾಡ್‌ಲೆನ್ ಮದಪ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ.. ಮದಿಮೆ ಪಂಡ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಒರ! ಅವ್ವೆನ್ ಕ್ರಮೊಟು ಮಲ್ಪೊಡು. ಹೆರಿಯೆರ್ನ ಆಶೀರ್ವಾದೊಲ ಬೋಡು... ದಾರೆದ ಮೂರ್ತ ಬೂರ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ... ದಾರೆದ ಚೆಂಬು, ಅರಿಯಾಣ, ಬಚ್ಚಿರೆ ಬಜ್ಜೆಯಿ...” ಇಂಚ ಮಾತ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪುನಗ ಸುರೇಶೆ, “ಈರ್ ದೊಂಡೆ ದೀದ್ ಕುಲ್ಲುವರ? ಮಾತ ಯೆಂಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಗೊತ್ತುಂಡು” ಪಣ್ಣಗ ಅಜಿಲೆರ್, “ಸರಿ, ಕಾಲ ಕೆಟ್‌ಂಡ್... ಪರಬೆರ್ ವಾ ಲೆಕ್ಕೊಗು...” ಇಂಚ ತನಡ್ ತಾನೇ ಪಾತೆರೊಂಡೆರ್.

ದಿಬ್ಬಣ ಪಿದಡ್ನಗ ಜವ್ವಣೆರ್ನನೇ ದಿಬ್ಬಣದಲೆಕ. ಅಜಿಲೆರ್ “ದಿಬ್ಬಣದೊಟ್ಟು ಪರಬೆರ್ಲಾ ಬೋಡು ಮಗಾ” ಪಣ್ದ್ ಸುರೇಶೆ “ಅವು ದಾನ್ನೆ, ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಳೆನ? ಈರ್ನ ಕಾಲದೆನ್ ಮಾತ ಎಂಕ್ಲೆಡ ಪಣೊಡ್ಚಿ... ಒರ ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲ್ಲೆ..” ಪಣ್ಪಿನೆನ್ ಕೇಣ್ದ್ ಅಂಚೆನೇ ಮಲ್ತೆರ್.

ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಹೆರಿಯೆರೇ ಗತ್ತ್ ಗೌಜಿಡ್ ಲೇಸ್ ಸುದಾರಿತೊಂದಿತ್ತಿನೆನ್ ನಿನೆತೊಂದು "ಕಾಲ ಕೆಟ್ಟ್‌ಂಡ್" ಪಣೊಂಡೆರ್... ದಿಬ್ಬಣೊಡಿತ್ತಿನ ಪೊಣ್ಣು ಪೊಂಜೊಲೆನ ದುತ್ತೈತ, ಬಿರ್ಕ್ ಕುಜಲ್ ತೂದು ನನಲಾತ್ ಬೇಜರಾಂಡ್.

ಆಂಡ ದಿಬ್ಬಣ ಎದ್ಕೊನೆರೆ ಬತ್ತಿನ ಆಣ ಕೋಡಿದಕ್ಲೆನ್ ತೂದು ಸಮಾದನ ಆಂಡ್... ಅಕ್ಲೆಡ್ ಹಿರಿಯಾಕುಲ್ಲಾ ಉಲ್ಲೆರ್... ಅಕುಲು ಪಂಡಿನೆನ್ ಹಿರಿಯಾಕುಲು ಕೇಣೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ಅಪಗ ಒರಿ ಪರಬೆ ಸುರೇಶನ ಕೈಟ್ ಒಂಜಿ ಸೇರ್‌ದಾತ್ ಉಮಿ ಕನಪಾದ್ ಕೊರ್ದು, "ಇಂದಾ ಮಗಾ, ದಾರೆಗ್ ದುಂಬು ಈ ಉಮಿಡ್ದ್ ಬಲ್ಲ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಬರೊಡು. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕನೇ ದಾರೆ" ಪಂಡೆರ್. ಸುರೇಶಗ್ ಮಂಡೆ ಗಿರಿಗಿಟಿ ಆಂಡ್. ತನ ಅಮ್ಮೆರ್‌ಡ ದಾದ ಮಲ್ಪೊಡು ಕೇಂಡೆ. ಆರ್‌ಲಾ ತರೆಕ್ ಕೈ ದೀವೊಂಡೆರ್. ಬಲ್ಲ್ ಆಯಿಜಿಡ ದಾರೆ ಆಪುಜಿ... ಮೂರ್ತೆ ಮೀರುಂಡು, ತಂಗಡಿನ ಬದ್ಕ್ ಹಾಳಾಪುಂಡು... ದಾದ ಮಲ್ಪುನು?

ಒರಾನೆ ಅಜ್ಜೆರ್ ಅಜಿಲೆರ್ನ ನೆಂಪಾಂಡ್. ಮುಲ್ಲೆಡ್, ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲ್ಲುದಿನರೆಡ ಸಮಸ್ಯೆನ್ ಪಣೊಂಡೆ... ಅಜಿಲೆರೆಗ್ ಉಳತ್ತುಲಯಿ ತೆಲಿಕೆ... ಪರಬೆಲಾ ಬೋಡಾಂಡತ್ತ ಪಣೊಂದು ಪುಲ್ಲಿಡ, "ಈ ಆ ಹೆರಿಯರೆಡ ಇಂಚ ಪಣ್ಲ..." – "ಎಂಕುಲು ಉಮಿಡ್ದ್ ಬಲ್ಲ್ ಮಲ್ಪೊಡಾಂಡ ನಿಕುಲು ಕಂಚಡಪೆಡ್ ನೀರ್ ಪತೊಂದು ಬರೊಡು.."

ಸುರೇಶೆ ಅಂಚೆನೇ ಪಂಡೆ. ಆ ಹೆರಿಯಗ್ ಕುಸಿ ಆಂಡ್. "ಓ ನಿಕುಲು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಆಚಾರ ವಿಚಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತೆರಿಯೊಂದರ್... ನಿಕ್ಲೆನ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಲ್ತ... ನಿಕುಲುಲು ಗೆಂದಿಯರ್.. ಯೆಂಕ್ಲೆನ ಸವಾಲ್‌ಗ್ ನಿಕ್ಲೆನ ಸವಾಲ್ ಸರಿ ಆಂಡ್... ನನ ದುಂಬುಗ್ ಮೂರ್ತೊಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ದಾರೆ.." ಪಂಡೆರ್...

ಮದಿಮೆ ಪೊರ್ಲುಡ್ ನಡತ್‌ಂಡ್... ಈ ನಡುಟು ಸುರೇಶಗ್ ಅಜ್ಜೆರ್ನ ಕಿರಿಕಿರಿಡ್ಲಾ ತೆರಿಯೊಡಾಯಿನ ಸಂಗತಿಲುಪ್ಪುವ... ಪರಬೆರ್ಲಾ ದಡ್ಡೆರತ್ತ್... ಅನ್ಬವೊದ ಪೆರ್ಗೆಲ್ ಪಣ್ದ್ ತೆರಿಂಡ್. ತನ ಅಜ್ಜೆರೆನ್ ತರ್ಕೊಂದು "ಈರ್ ಅನಪತ್ತ್‌ಗಾಯಿನ ಅಜಿಲೆರ್" ಪಣೊಂಡೆ.

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕಜ್ಜೊಲು

1. ನಮ್ಮ ತುಳು ಆನಿ–ಇನಿ–ನಣ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ
   ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಶಿವಳ್ಳಿ ಸಂಪನ್ನ (ರಿ)
   ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕು ಮೊಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್
   ದಿನೊ: 27–3–2016, ಪೊರ್ತು: 9–45 ರ್ದ್ ಬಯ್ಯ 4 ಗಂಟೆ ಮುಟ್ಟ
   ಜಾಗೆ : ಶ್ರೀ ಚೆನ್ನಕೇಶವ ದೇವಾಸ್ಥಾನೊ ಸುಳ್ಯ.

2. ತುಳುನಾಡ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೊರ್ಂಬಾಟೊದ ನೆಂಪು
   ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೊಕ್ಕ ತುಳುನಾಡ ರಕ್ಷಣ
   ವೇದಿಕೆ (ರಿ) ಮೊಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್.
   ದಿನೊ: 5–4–2016, ಪೊರ್ತು : 3–30 ಗಂಟೆಗ್
   ಜಾಗೆ : ಸಿರಿ ಚಾವಡಿ, ತುಳುಭವನ ಉರ್ವಸ್ಟೋರ್

3. ಗ್ರಾಮೋತ್ಸವ ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯ ಸಂಗಮ
   ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೊಕ್ಕ
   ನಾಗರಿಕ ಹಿತರಕ್ಷಣಾ ವೇದಿಕೆ (ರಿ) ಮೊಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್
   ದಿನೊ: 9–4–2016, ಪೊರ್ತು: ರಾತ್ರೆ 7–00 ಗಂಟೆಗ್
   ಜಾಗೆ: ರಂಗಮಂಟಪ ಸಭಾಂಗಣ, ದ.ಕ.ಜಿ.ಪ.ಹಿ. ಪ್ರಾ.ಶಾಲೆ, ಕಲ್ಲಾಡಿ

4. ವಿಷು ವಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ, ಚಾವಡಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
   ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸೇರಿಗೆಡ್
   ದಿನೊ :13–4–2016, ಪೊರ್ತು: 2–30ಕ್ಕ್
   ಜಾಗೆ : ತುಳು ಭವನದ 'ಸಿರಿ ಚಾವಡಿ'

5. ತುಳುನಾಡ ಸಿರಿ 'ಮದಿಪು' 2016
   ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಹಳೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಂಘ, ಶ್ರೀ ಮಹಾವೀರ ಕಾಲೇಜು, ಮೂಡುಬಿದಿರೆ ಬೊಕ್ಕ ತುಳುಕೂಟ ಮಂಗಳೂರು ಮೊಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್
   ದಿನೊ: 13–4–2016, ಪೊರ್ತು : 9–15ಕ್ಕ್
   ಜಾಗೆ : ಶ್ರೀ ಮಹಾವೀರ ಕಾಲೇಜು, ಮೂಡುಬಿದಿರೆ.

6. ಬಿಸು ಪರ್ಬ
   ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಕೆ.ಟಿ.ಎಸ್.ಎಸ್ ಬಾಯ್ಸ್ ಮೊಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್

ದಿನೊ : 15–4–2016, ಪೊರ್ತು : ಬಯ್ಯ 6–00 ಗಂಟೆಗ್
ಜಾಗೆ : ಪ್ರಕಾಶ ನಗರ

7. ಯುಗಾದಿ ಉತ್ಸವ –2016
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಮುಲ್ಲಕಾಡು ಫ್ರೆಂಡ್ಸ್(ರಿ) ಕಾವೂರು ಮೊಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್
ದಿನೊ : 16–4–2016 ಜಾಗೆ : ಮುಲ್ಲಕಾಡು ಕೇಂದ್ರ ಮೈದಾನ

8. 5ನೇ ವರ್ಷದ 'ತುಳುವೆರ್ನ ಬಿಸು ಪರ್ಬ'ದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಗಣಹೋಮ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಪೂಜೆ
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೊಕ್ಕ ತುಳುವೆರ್ನ ಕೂಟ(ರಿ) ಸೂಟರ್‌ಪೇಟೆ ಮೊಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್
ದಿನೊ : 16–4–2016, ಪೊರ್ತು : ರಾತ್ರೆ 8–00 ಗಂಟೆಗ್.
ಜಾಗೆ : ಸೂಟರ್‌ಪೇಟೆ, ನೆಹರು ರೋಡ್, ಮೈದಾನ

9. ಬೂಕು ಬುಡುಗಡೆ ಲೇಸ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸೇರಿಗೆಡ್
ದಿನೊ: 17–4–2016, ಪೊರ್ತು : 2–30 ಕ್ಕ್
ಜಾಗೆ : ತುಳು ಭವನದ 'ಸಿರಿ ಚಾವಡಿ'

10. ತುಳುನಾಡ ಬಲೀಂದ್ರ, ಯಕ್ಷಗಾನ – ತಾಳಮದ್ದಳೆ
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸೇರಿಗೆಡ್
ದಿನೊ: 30–4–2016, ಪೊರ್ತು : 3–00 ಕ್ಕ್
ಜಾಗೆ : ತುಳು ಭವನದ 'ಸಿರಿ ಚಾವಡಿ'

11. ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣನಾಯ್ಗೆರೆ ನೆಂಪು–6
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಚೇಳಾರು ಗುತ್ತು ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣ್ಣ ಟ್ರಸ್ಟ್ (ರಿ) ಮೊಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್
ದಿನೊ : 16–5–2016, ಪೊರ್ತು : 4–30 ಕ್ಕ್
ಜಾಗೆ : ಚೇಳಾರು ಗುತ್ತು ಚಾವಡಿ

12. ಪಂಚ ಭಾಷಾ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮ್ಮಿಲನ
ಪಂಚ ಭಾಷಾ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸೇರಿಗೆಡ್
ದಿನೊ : 24–5–2016, ಪೊರ್ತು : 11–00
ಜಾಗೆ : ಕ್ರಿಸ್ಟಲ್‌ಕೋರ್ಟ್ ಸಭಾಂಗಣ, ಮಡಿಕೇರಿ

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನಕುಲು

ವರ್ಷ	ಕ್ಷೇತ್ರ	ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತೆರ್ನ ಪುದರ್
1995–1996	ಸಾಹಿತ್ಯ	1. ದಿ.ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ
		2. ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್
1996–1997	ಸಂಶೋಧನೆ	3. ದಿ. ಪ್ರೊ ಕು.ಶಿ ಹರಿದಾಸ ಭಟ್
	ಸಾಹಿತ್ಯ	4. ದಿ.ಕೆಲಿಂಫ ಸೀತಾರಾಮ ಆಳ್ವ
	ಯಕ್ಷಗಾನ	5. ಶ್ರೀ ಮಿಜಾರು ಅಣ್ಣಪ್ಪ
	ನಾಟಕ – ಚಲನಚಿತ್ರ	6. ದಿ. ಬಿ. ರಾಮ ಕಿರೋಡಿಯನ್
1997–98	ಸಾಹಿತ್ಯ	7. ಡಾ. ಸುನೀತಾ ಎಂ. ಶೆಟ್ಟಿ
	ಸಂಶೋಧನೆ	8. ಡಾ. ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್
	ನಾಟಕ–ಚಲನಚಿತ್ರ	9. ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎನ್. ಟೈಲರ್
	ಯಕ್ಷಗಾನ	10. ದಿ. ಮಲ್ಪೆ ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಸಾಮಗ
1998–99	ಸಾಹಿತ್ಯ	11. ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ
	ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಶೋಧನೆ	12. ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚಿತ್ತಾಯ
	ಯಕ್ಷಗಾನ	13. ದಿ.ಮಂಕುಡೆ ಸಂಜೀವ ಶೆಟ್ಟಿ
	ನಾಟಕ – ಚಲನಚಿತ್ರ	14. ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ಲೀಲಾವತಿ
1999–2000	ಸಂಶೋಧನೆ	15. ಡಾ ಯು.ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ
	ಸಾಹಿತ್ಯ	16. ಶ್ರೀ ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ
	ಯಕ್ಷಗಾನ	17. ಶ್ರೀ ಕೋಳ್ಯೂರ ರಾಮಚಂದ್ರ ರಾವ್
	ನಾಟಕ – ಚಲನಚಿತ್ರ	18. ಶ್ರೀ ಸದಾನಂದ ಸುವರ್ಣ
2000–2001	ಸಾಹಿತ್ಯ	19. ದಿ. ಪಿ.ಎಸ್. ರಾವ್
	ಸಂಶೋಧನೆ	20. ಡಾ ಸುಶೀಲಾ ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ
	ನಾಟಕ – ಚಲನಚಿತ್ರ	21. ಶ್ರೀ ಪಿ.ಎಸ್. ರಾವ್
	ಯಕ್ಷಗಾನ	22. ದಿ. ಪುಳಿಂಚ ರಾಮಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ
2001–2002	ಸಂಶೋಧನೆ	23. ಡಾ. ಕೆ.ವಿ. ರಮೇಶ
	ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಶೋಧನೆ	24. ಡಾ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ
	ಯಕ್ಷಗಾನ	25. ಶ್ರೀ ಮಲ್ಪೆ ರಾಮದಾಸ ಸಾಮಗ
	ನಾಟಕ – ಚಲನಚಿತ್ರ	26. ಶ್ರೀ ಮಚ್ಚೇಂದ್ರನಾಥ ಪಾಂಡೇಶ್ವರ
2002–2003	ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಶೋಧನೆ	27. ಡಾ. ಕೆ. ವಸಂತ ಮಾಧವ
	ಸಾಹಿತ್ಯ	28. ಶ್ರೀ ಏರ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನಾರಾಯಣ ಆಳ್ವ
	ಯಕ್ಷಗಾನ	29. ಶ್ರೀ ಬಿ. ಶೀನಪ್ಪ ಭಂಡಾರಿ
	ನಾಟಕ – ಚಲನಚಿತ್ರ	30. ಡಾ ಪಿ. ಸಂಜೀವ ದಂಡೆಕೇರಿ
	ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆ	31. ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಳಗ ಮುಂಬೈ
2003–2004	ಸಂಶೋಧನೆ	32. ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮುಕುಂದ ಪ್ರಭು
	ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಶೋಧನೆ	33. ಪ್ರೊ ಎ.ವಿ. ನಾವಡ

	ಯಕ್ಷಗಾನ	34. ಶ್ರೀ ಕೆ. ಅನಂತರಾಮ ಬಂಗಾಡಿ
	ನಾಟಕ – ಚಲನಚಿತ್ರ	35. ಶ್ರೀ ಕೆ.ಬಿ. ವಾಮನ
	ಜಾನಪದ	36. ಶ್ರೀ ಬಾಬು ಪರವ
2004	ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಶೋಧನೆ	37. ಡಾ ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡ
	ನಾಟಕ ಚಲನಚಿತ್ರ	38. ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಶೀಲ
	ಜಾನಪದ	39. ದಿ ಲೋಕಯ ಪಂಬದ
2005	ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಶೋಧನೆ	40. ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್
	ನಾಟಕ – ಚಲನಚಿತ್ರ	41. ಶ್ರೀ ವಿ.ಜಿ. ಪಾಲ್
	ಜಾನಪದ	42. ಶ್ರೀ ಐತಪ್ಪ ಮಾರು ಪಂಬದ ಚಿಪ್ಪಾರ್
2006	ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಶೋಧನೆ	43. ಡಾ ವಾಮನ ನಂದಾವರ
	ನಾಟಕ – ಚಲನಚಿತ್ರ	44. ಶ್ರೀ ರಾಮದಾಸ್ ದೇವಾಡಿಗ
	ಜಾನಪದ	45. ಶ್ರೀ ಮಾಚಾರು ಗೋಪಾಲ ನಾಯ್ಕ
2007	ಸಾಹಿತ್ಯ	46. ಶಿಮುಂಜೆ ಪರಾರಿ
	ನಾಟಕ – ಚಲನಚಿತ್ರ	47. ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎನ್. ರಾವ್ ಬೋಳೂರು
	ಜಾನಪದ	48. ಶ್ರೀಮತಿ ಸಣ್ಣಕ್ಕ ಬಂಗ್ಲೆಗುಡ್ಡೆ
2008	ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಶೋಧನೆ	49. ಶ್ರೀ ಬನ್ನಂಜೆ ಬಾಬು ಅಮೀನ್
	ನಾಟಕ – ಚಲನಚಿತ್ರ	50. ಶ್ರೀ ಸದಾಶಿವ ಸಾಲ್ಯಾನ್
	ಜಾನಪದ	51. ಶ್ರೀ ದಾಸು ಬಂಗೇರ
2009	ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಶೋಧನೆ	52. ಡಾ. ಟಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ
	ನಾಟಕ – ಚಲನಚಿತ್ರ	53. ಶ್ರೀ ಭೋಜ ಸುವರ್ಣ
	ಯಕ್ಷಗಾನ	54. ಶ್ರೀ ಕಾಂಚನ ಸಂಜೀವ ರೈ
2010	ಸಾಹಿತ್ಯ	55. ಶ್ರೀ ಡಿ.ಕೆ. ಚೌಟ
	ನಾಟಕ – ಚಲನಚಿತ್ರ	56. ಶ್ರೀ ಶಾಂತರಾಮ್ ಕಲ್ಲಡ್ಕ
	ಜಾನಪದ (ಪಾಡ್ದನ)	57. ಶ್ರೀಮತಿ ಕೊರಪೊಳು
2011	ಸಾಹಿತ್ಯ	58. ಬೋಳ ಚಿತ್ತರಂಜನ್ ದಾಸ್ ಶೆಟ್ಟಿ
	ತುಳು ರಂಗಭೂಮಿ	59. ಶ್ರೀ ಜೆ. ಸೀತಾರಾಮ್ ಶೆಟ್ಟಿ
	ತುಳು ಸಿನಿಮಾ	60. ಶ್ರೀ ಟಿ.ಎ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ
2012	ಸಾಹಿತ್ಯ	61. ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಂತಿ ಎಸ್. ಬಂಗೇರ
	ನಾಟಕ – ರಂಗಭೂಮಿ	62. ಶ್ರೀ ರೋಹಿದಾಸ್ ಕದ್ರಿ
	ಸಿನಿಮಾ	63. ರಿಚಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ತಲಿನ
2013	ಸಾಹಿತ್ಯ	64. ಶ್ರೀ ಮನು ಇಡ್ಯಾ ಸುರತ್ಕಲ್
	ಯಕ್ಷಗಾನ	65. ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ ಬೆಳ್ಳಾರೆ
	ಜಾನಪದ	66. ಶ್ರೀ ಗೇರ್ತಿಲ ದೇವು ಪೂಜಾರಿ
2014	ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಶೋಧನೆ	67. ಡಾ. ಕನರಾಡಿ ವಾದಿರಾಜ ಭಟ್
	ನಾಟಕ	68. ಶ್ರೀ ಎಮ್. ಕೆ. ಸೀತಾರಾಮ್ ಕುಲಾಲ್
	ಸಿನಿಮಾ	69. ಶ್ರೀ ರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ

ಬೂಕು ಇನಾಮು ಗೆಂದಿನಕುಲು

1992–1994

ಕ್ರಸಂ.	ಪ್ರಕಾರ	ಗ್ರಂಥ ಲೇಖಕರು
ಕಾವ್ಯ	ತುಳು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯೊ	ಕೆಲಿಂಜ ಸೀತಾರಾಮ ಆಳ್ವ
ಕಥೆ	ಒಸಯೊ	ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ
ಕಾದಂಬರಿ	ನಾಣಜ್ಜೆರ್ ಸುದೆ ತಿರ್ಗಾಯೆರ್	ಕೆ. ಮಹಾಲಿಂಗ
ನಾಟಕ	ಕಪ್ಪು ನೆತ್ತೆರ್	ಕೋಡು ಭೋಜ ಶೆಟ್ಟಿ
ಅನುವಾದ	ಅಸೆನಿ ಯಾಗೊ ಕಾಂತಗೋ ಜೋಗಿ	ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ
ಕನ್ನಡದ ತುಳು		
ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ	ತುಳು ಜಾನಪದ ಆಚರಣೆಗಳು	ಬನ್ನಂಜೆ ಬಾಬು ಅಮೀನ್
ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ತುಳು		
ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ	Tulu Dialectics	ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ
1994–1995		
ಕಾವ್ಯ	ನಾಗಸಂಪಿಗೆ	ಸುನೀತಾ ಶೆಟ್ಟಿ
ಕಥೆ	ಕರಿಯವಜ್ಜೆರೆನೆ ಕತೆಕುಲು	ಆನಂದ ಕೃಷ್ಣ
ಕಾದಂಬರಿ	ಕುದುರುದ ಕೇದಗೆ	ಎಂ. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ
ನಾಟಕ	ಬೂದಮ್ಮನ ಬಿರ್ಸಾತಿಕೆ	ಶಾರದಾ ಆರ್. ರಾವ್
ಗದ್ಯ	ತಿರ್ಗಾಟದ ತಿರ್ಲ್	ಎಂ. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ
ಅನುವಾದ	ಭರತನ ಮೋಕೆ ಬೊಕ್ಕ	
	ಮಾಯೆದ ಶೂರ್ಪನಕಿ	ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟ
ಕನ್ನಡದ ತುಳು		
ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ	ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಐತಿಹ್ಯಗಳು	ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರೈ
1995–1997		
ಕಾವ್ಯ	ಪದರಂಗಿತ	ಪ್ರಮೋದ ಕೆ. ಸುವರ್ಣ
ಕಥೆ	ಮನಸ್ಸ್ ಬದಲಾನಗ	ಜಯಂತಿ ಎಸ್. ಬಂಗೇರ
ಕಾದಂಬರಿ	ಚಂದ್ರಳ್ಳಿಡ್ ಬೊಳ್ಪಾಂಡ್	ಸಂಕಲಕರಿಯ ಕೃಷ್ಣಸಾಲ್ಯಾನ್
ನಾಟಕ	ಪಿಲಿಪತ್ತಿ ಗಡಸ್	ಆನಂದ ಕೃಷ್ಣ
ಗದ್ಯ	ಪಣೆ ಪಣೆ ತುಡರ್	ಮ. ವಿಠಲ ಪುತ್ತೂರು
ಕನ್ನಡದ ತುಳು		
ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ	ತೌಳವ	ಪುಂಡಿಕಾಯಿ ಗಣಪಯ್ಯ ಭಟ್
1997–1998		
ಕಾವ್ಯ ಕವಿತೆ	ಬಾನೊ ತೋರೊಂದುಂಡು	ಎಸ್. ಪಿ. ಮಂಚಿ
ಕತೆ	ಡೋಲು	ಗಣೇಶ್ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್
ಕಾದಂಬರಿ	ಪರಶುರಾಮ ದೇವೆರೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಈ ತುಳುನಾಡ್	ಮ. ವಿಠಲ ಪುತ್ತೂರು
ನಾಟಕ	ಎರುಮೈಂದೆ	ಎ. ಶಿವಾನಂದ ಕರ್ಕೇರ
ಗದ್ಯ	ದೇಸಾಂತ್ರೊಡು	ಡಿ. ಸುವಾಸಿನಿ ಹೆಗ್ಡೆ
ಕನ್ನಡದ ತುಳು		
ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ	ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಕೆಲವು ನೋಟಗಳು	ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ

ಅನುವಾದ	ಪುರುಷೆ	ಎಚ್ಕೆ ಕರ್ಕೇರ
1998–1999		
ಕಾವ್ಯ ಕವಿತೆ	ತುಳು ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತೊ	ಡಿ. ವೇದಾವತಿ
ಕಾದಂಬರಿ	ಮೂಜಂಜ ಆನಗ	ಜಿತು ನಿಡ್ಲೆ
ನಾಟಕ	ಬದಿ	ಕೆ. ವಿಜಯಕುಮಾರ್ ಶೆಟ್ಟಿ
ಗದ್ಯ	ಪಿರ ತಿರ್ಗ್ ತೂನಗ	ಎಸ್.ಬಿ. ಕುಂದರ್
ಅನುವಾದ	ಪುರಂದರ ದಾಸೆರೆ ಪದೊಕುಲು	ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ ವಸಂತ ಭಾರದ್ವಾಜ್
ಕನ್ನಡದ ತುಳು		
ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ	ಕಲ್ಕುಡ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ	ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್
1999–2000		
ಕವಿತೆ	ಅಜನೆ	ವಸಂತಕುಮಾರ್ ಪೆರ್ಲ
ನಾಟಕ	ಸತ್ಯ ನೆಗಪುನಗ	ಜಯಂತಿ ಎಸ್. ಬಂಗೇರ
ತುಳುಡ್ದು ಅನುವಾದ	ಯಾರಿಗೆ ಯಾರುಂಟು?	ಚಂದ್ರಕಲಾ ನಂದಾವರ
ತುಳುಕು ಅನುವಾದ	ಜೋಕುಲು ಬಾಲೆಲು	ಶೀಮುಂಜೆ ಪರಾರಿ
ಗದ್ಯ	ಪೂವರಿ	ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ
ಕನ್ನಡ ತುಳು		
ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ	ತುಳುನಾಡಿನ ಜನಪದ ಆಟಗಳು	ಗಣನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ ಎಕ್ಕಾರು
ಶಿಶು ಸಾಹಿತ್ಯ	ತಾಟಿ ತೆಂಬರೆ	ಪ್ರಮೋದ ಕೆ. ಸುವರ್ಣ
2000–2001		
ಕವಿತೆ	ಗಗ್ಗರೊ	ಭಾಸ್ಕರ ಭಂಡಾರಿ ಮಜಿಬೈಲು
ಕಥೆ	ತನಿಕೆ	ಶಂಕರ ಖಂಡೇರಿ
ಕಾದಂಬರಿ	ಕಡಲ ಬರಿತ ಕಾಂಜರಣ್ಣೆ	ಬಿ.ಪಿ. ಕೋಡಿಬೆಂಗರೆ
ನಾಟಕ	ಬೀರೆ ದೇವು ಪೂಂಜೆ	ಕದ್ರಿ ನವನೀತ ಶೆಟ್ಟಿ
ಗದ್ಯ	ಪಳಂತುಳು ಕಾವ್ಯ	ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ ವಸಂತ ಭಾರದ್ವಾಜ್
ಶಿಶು ಸಾಹಿತ್ಯ	ಪುಟ್ಟುದಿನ	ರಮೇಶ್ ಉಳಯ ಅಡ್ಯನಡ್ಕ
ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿ	ಭೂತಾರಾದನೆ ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆ	ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ, ಯದುಪತಿ, ರಾಜಶ್ರೀ
ಇತರ ಭಾಷೆಯಿಂದ		
ಅನುವಾದ	ಋಣ ಕಡ್ಪೆರಾವಾ	ಶಾರದಾ ಆರ್. ರಾವ್
ಕನ್ನಡದ ತುಳು		
ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ	ಅನ್ವೇಷಣೆ	ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಮಂಡೆಕೋಲು
ಇಂಗ್ಲಿಷ್–ತುಳು		
ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ	ಒಲಸರಿ(ಅನುವಾದ)	ಎಂ.ಅಶೋಕ ಆಳ್ವ ಎನ್. ತಿರುಮಲೇಶ್ವರ ಭಟ್
2001–2002		
ಕಾವ್ಯ ಕವಿತೆ	ಮಾಣಿಗೆರಡ್ ಪಾತೆರೊ	ಪುತ್ತಿಗೆ ಈಶ್ವರ ಭಟ್
ಕತೆ	ಪರಿವರ್ತನೆ	ಬಿ.ಎ. ಪ್ರಭಾಕರ ರೈ
ಕಾದಂಬರಿ	ಯುಗ ಮಗ್‌ರ್ನಗ	ಜಾನಕಿ ಎಂ. ಬ್ರಹ್ಮಾವರ

ನಾಟಕ	ಬೊಜ್ಜ	ನಂದಳಿಕೆ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ
ಗದ್ಯ	ಕರಜನ	ಸುನೀತಾ ಎಂ. ಶೆಟ್ಟಿ
ಕನ್ನಡ– ತುಳು		
ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ	ತುಳುನಾಡಿನ ಜೈನಧರ್ಮ	ಎಸ್.ಡಿ. ಶೆಟ್ಟಿ
ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿ	ಅಪ್ಪೆಗ್ ಬಾಲೆದ ಓಲೆ	ವಿಜಯ್‌ಕುಮಾರ್ ಭಂಡಾರಿ
2003		
ತುಳು ಕಾವ್ಯ ಕವಿತೆ	ಕತೆ ಆಯೆರ್ ಪೊಣ್ಣುಲೈವೆರ್	ಪ್ರಮೋದಾ ಕೆ. ಸುವರ್ಣ
ತುಳು ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿ	ಪೂ ಪೊದ್ದೊಲು	ಬನ್ನಂಜೆ ಬಾಬು ಅಮೀನ್
ತುಳು ನಾಟಕ ಗದ್ಯ	ಮದಪ್ಪಂದಿ ನೆಂಪು	ಬಿ.ಎ. ಪ್ರಭಾಕರ ರೈ
ಅನುವಾದ	ಕರಿಯವಜ್ಜನ ಕತೆಗಳು	ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ
ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ	ತುಳುನಾಡುಂ ಭಾಷಯುಂ ನಾಟ್ವರಿವುಂ	ಪಿ. ರಾಘವನ್
2004		
ತುಳು ಕಾವ್ಯ	ತಪ್ಪುಗು ತರೆದಂಡ	ಎನ್.ಪಿ. ಶೆಟ್ಟಿ
ತುಳು ಕಾದಂಬರಿ	ರಡ್ಡ್ ಕುದುರುದ ನಡುಟು	ಕೇಶವ ಸಂಕಮಾರ್
ತುಳು ನಾಟಕ	ಕೋರ್ದಬ್ಬು ತನ್ನಿಮಾನಿಗ	ಯು.ಆರ್. ಚಂದರ್
2005		
ಅನುವಾದ	ಸುರಗಿಯ	ಅ. ಚಂದಯ್ಯ ವಿದ್ವಾನ್
ತುಳು ಕವಿತೆ	ಕುಡಲ ಮಲ್ಲಿಗೆ	ಡಾ. ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ
ತುಳು ಕಾದಂಬರಿ	ಮಿತ್ತಬೈಲ್ ಯಮುನಕ್ಕ	ಡಿ.ಕೆ. ಚೌಟ
ತುಳು ನಾಟಕ	ಸತ್ಯದ ಸಿರಿ	ಜಗದೀಶ ಶೆಟ್ಟಿ
2006		
ತುಳು ನಾಟಕ	ಮೈಮೆ	ಕದ್ರಿ ನವನೀತ ಶೆಟ್ಟಿ
ತುಳು ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ	ಕತ್ತಲಿನಿಂದ	ನವೀನ್ ಕುಮಾರ್ ಮರಿಕೆ
2007		
ತುಳು ಕವಿತೆ	ಪೊಸ ಒಸರ್	ಶಶಿರಾಜ್ ರಾವ್ ಕಾವೂರು
ತುಳು ಅನುವಾದ	ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನೊಲು	ಭಾಸ್ಕರ ಭಂಡಾರಿ ಮಜಿಬೈಲು
2008		
ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ	ಬಿನ್ನದಿ: ತಮ್ಮಲೆ ಅರುವತ್ತ ಕಟ್ಟ್–ಸಿರಿಪಾಡ್ದನ	ಬೋಳ ಚಿತ್ತರಂಜನ್‌ದಾಸ್ ಶೆಟ್ಟಿ
ನಾಟಕ	ತಂಬಿಲ –ನಾಟಕ	ನಾಗರಾಜ ಗುರುಪುರ
ಕಾದಂಬರಿ	ಮಿತ್ತಬೈಲ್‌ಯಮುನಕ್ಕ ಕಾದಂಬರಿ	ಮೂಲ ಆನಂದ ಕೃಷ್ಣ: ಅನು: ಮುಹಮ್ಮದ್ ಕುಳಾಯಿ
2009		
ತುಳು ಕವಿತೆ	ಕನ್ನೆಗ	ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ
ತುಳು ಕಾದಂಬರಿ	ದೇಸಾಂತರೊ	ಲಲಿತಾ ರೈ
ತುಳು ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ	ಮೌಖಿಕ ಸಂಕಥನ	ಡಾ. ಪೂವಪ್ಪ ಕಣಿಯೂರು
2010		
ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ	ತುಳು ನಾಡವರ ಸಮಾಜ	ಬಿ. ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಹೆಗ್ಡೆ
ನಾಟಕ	ಮಾಯೆಯ ಎರಡು ನಾಟಕಗಳು	ಕೇಶವ ಕುಡ್ಲ

ಕಾದಂಬರಿ	ತನ್ನೆ ತೋಡುದ ಸೊನ್ನೆ	ವಿಜಯಾ ಬಿ. ಶೆಟ್ಟಿ. ಸಾಲೆತ್ತೂರು
2011		
ಕಥಾ ವಿಭಾಗ	ಒಂಜಿ ಕುಂದು ನಲ್ಪ ಕತೆಕುಲು	ಡಾ.ಅಶೋಕ್ ಆಳ್ವ
ಕಾದಂಬರಿ ವಿಭಾಗ	ಸತ್ಯದೃಷ್ಟಿ	ಶ್ರೀ ಮುತ್ತಿಗೆ ಪದ್ಮನಾಭ ರೈ
ನಾಟಕ ವಿಭಾಗ	ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯ	ರತ್ನಾಕರ ರಾವ್ ಕಾವೂರು
2012		
ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ	ತುಳುನಾಡಿನ ಬಿಲ್ಲವರು	ರಮಾನಾಥ ಕೋಟೆಕಾರ್
ಕವನ ವಿಭಾಗ	ಕೊರಲ್	ಶಿವಂತೂರು ಚಂದ್ರಹಾಸ
ಸುವರ್ಣ		
ಕಥಾ ವಿಭಾಗ	ಸತ್ಯಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲು	ಶ್ರೀ ಕೆ.ಈ. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ
2013		
ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ	ಅತ್ತಾವರ ದೈವೊಂಗುಲು	ಪ್ರಶಾಂತ್‌ರಾಮ್ ಕೊಟ್ಟಾರಿ
ತುಳು ಕಾದಂಬರಿ	ಪರಬಾಳ್‌ತ ಪರಿಪಾಳೆಳ್	ಜಯಮ್ಮ ಚೆಟ್ಟಿಮಾಡ
2014		
ಕವನ ವಿಭಾಗ	ಪಾರ್ದನ	ಶಾರದಾ ಎ. ಅಂಚನ್

ವಿನಂತಿ

- ಒಂಜಿ ವರ್ಸದ ಕಿಸ್ತ್‌ದ ಪಣವು ರೂ. 50/- ಅಜೀವ ಚಂದಾ ರೂ. 500/- ಕಡಪುಡುದು ಕೊರಿನಕುಲೆಗ್ ಮದಿಪು ಬೂಕುಲೆನ್ ಟಪ್ಪಾಲ್ಡ್ ಕಡಪುಡುದು ಕೊರ್ಪೊ.
- ಕತೆ/ಕಬಿತೆ/ಅಧ್ಯಯನ ಲೇಖನ/ಹರಟೆ ಪ್ರವಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಮದಿಪುಗು ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರೊಲಿ. ಡಿಟಿಪಿ ಮಲ್ಪಾದ್ ಇಮೇಲ್ ಕಡಪುಡುಂಡಲಾ ಆವು.
- ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆಕ್ ಸಮ್ಮಂದಪಟ್ಟಿನ ಲೇಖನೊಲೆಗ್ ಆದ್ಯತೆ.
- ಲೇಖನೊಲು ಫುಲ್‌ಸ್ಕೇಪ್ ನಾಲ್ ಪುಟತ್ತ ಉಲಯಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆ.
- ಲೇಖನೊಲು ಕಾಕಜಿದ ಒಂಜೇ ಪುಡೆಟ್ ವಿರಳವಾದ್ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಬರೆದ್ ಕಡಪುಡಿ.
- ಲೇಖಕೆರೆನ ಪುದರ್ ಪತ್ತೆ ದಾಂತಿ ಬರವುಲೆನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ಪುಜಿ.
(ಪ್ರತಿ ಬರವುಲೆಡ್ ಪತ್ತೆ ಬೋಡೇ)
- ಬೇತೆ ಬಾಸೆಲೆಡ್ದ್ ಅನುವಾದ ಮಲ್ತ್ ಕಡಪುಡುನಕುಲು ಮೂಲ ಲೇಖಕೆರೆನ ಒಪ್ಪಿಗೆನ್ ಬರವುಡು ದೆತೊಂದು ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರೊಡು.
- ಪ್ರಕಟ ಆವಂದಿ ಬರವುಲೆನ್ ಪಿರ ಕಡಪುಡುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಜ್ಜಿ.
- ಮದಿಪುಡು ಪೊಸ ಬೂಕುಲೆ ಪರಿಚಯ ಪುಟೊಕ್ಕು ಪ್ರತಿ ಬೂಕುಲೆ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಪ್ರತಿಕುಲೆನ್ ಸಂಪಾದಕರೆಗ್ ಕಡಪುಡ್ದು ಕೊರೊಲಿ.

ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟಣೆಲು

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬೂಕುದ ಪುದರ್	ಲೇಖಕೆರೆ ಪುದರ್
1	ರೆವೆರೆಂಡ್ ಆಗಸ್ಟ್ ಮೇನರ್ (1995)	ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ
2	ಬಾಯಾರು ಸಂಕಯ್ಯ ಭಾಗವತೆರ್ (1995)	ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ
3	ಬಡಕಬೈಲ್ ಪರಮೇಸ್ರಯೆರ್ (1995)	ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್
4	ಮೂವೆರ್ ತಿಂಗಳಾಯೆರ್ (1995)	ಯಜ್ಞಾವತಿ ಕೇಶವ ಕಂಗನ್
5	ಎನ್. ಎ. ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಡೆರ್ (1995)	ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ
6	ಎಸ್.ಯು.ಪಣಿಯಾಡಿ (1996)	ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ
7	ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜಯ್ಯ ಹೆಗ್ಡೆರ್ (1995)	ನಾಗರಾಜ ಪೂವಣಿ (ನಾವುಜಿರೆ)
8	ಎನ್.ಎಸ್. ಕಿಲ್ಲೆ (1995)	ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಂಞಣ್ಣ ರೈ
9	ದೂಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ಟರ್ (1997)	ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ
10	ಮಟ್ಟಾರು ವಿಠಲ ಹೆಗ್ಡೆ (1997)	ಎಮ್. ರತ್ನಕುಮಾರ್
11	ಸತ್ಯ ಮಿತ್ರ ಬಂಗೇರ (1997)	ಡಾ. ಪೀಟರ್ಸ್ ವಿಲ್ಸನ್ ಪ್ರಭಾಕರ್
12	ವಿಶು ಕುಮಾರ್ (1997)	ಮಾಧವ ಕುಲಾಲ್
13	ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿ (1997)	ಎನ್. ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ
14	ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ (1998)	ಡಾ. ಎಂ.ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಶಿ
15	ಕೆಮ್ತೂರು ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಶೆಟ್ರ್ (1998)	ಕ್ಯಾಥರಿನ್ ರಾಡ್ರಿಗಸ್
16	ಬಿ.ರಾಮ ಕಿರೋಡಿಯನ್ (1998)	ಮುಂಡಪ್ಪ ಬೋಳೂರು
17	ನವಯುಗದ ಹೊನ್ನಯ ಶೆಟ್ರ್ (1998)	ನರೇಂದ್ರ ರೈ ದೇರ್ಲ
18	ಕು.ಶಿ. ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ರ್ (2001)	ಡಾ. ಗಣನಾಥ ಎಕ್ಕಾರ್
19	ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ (2002)	ಎನ್. ಪಿ.ಶೆಟ್ಟಿ
20	ಕಲಾ ತಪಸ್ವಿ ಕೆ.ಕೆ. ಹೆಬ್ಬಾರ್ (2002)	ಡಾ. ಸುನೀತಾ ಎಂ. ಶೆಟ್ಟಿ
21	ಡಾ. ಕೋಟ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ (2003)	ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್
22	ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ (ದ.ಪ್ರ.) (2004)	ಡಾ. ಕೆ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ರೈ
23	ಕೆಲಿಂಜೆ ಸೀತಾರಾಮ ಆಳ್ವೆರ್ (2008)	ವಿಜಯ ಕುಮಾರ್ ಭಂಡಾರಿ
24	ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ (2008)	ಮುಂಡಪ್ಪ ಬೋಳೂರು, ರೋಹಿಣಿ
25	ಸುಬ್ರಾಯ ಭಟ್ (2008)	ಜಯಂತಿ
26	ಕೆ.ಬಿ. ಭಂಡಾರಿ (2008)	ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ
27	ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿ(ಕನ್ನಡ) (2002)	ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ
28	ಮಟ್ಟಾರು ವಿಠಲ ಹೆಗ್ಡೆ (2003)	ರತ್ನಕುಮಾರ್ ಎಂ.
29	ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜಯ್ಯ ಹೆಗ್ಡೆ (2004)	ನಾವುಜಿರೆ
30	ದಾನಶೂರ ಕರ್ಣ (2008)	ಡಾ.ಎಸ್. ಆರ್. ವಿಘ್ನರಾಜ್
31	ಅರುಣಾಬ್ಜನ ಮಹಾಭಾರತೊ (2008)	ಡಾ. ಕೆ. ವಸಂತ ಭಾರದ್ವಾಜ್
32	ತುಳುನಾಡ ಸಂಶೋಧನೆ (2008)	ಡಾ. ಕಿಶೋರ್ ಕುಮಾರ್ ರೈ ಶೇಣಿ
33	ನೂದು ಕಬಿತೆಲೆ ಗೊಂಚಿಲ್ (2008)	(ಸಂ.) ಚಿದಂಬರ ಬೈಕಂಪಾಡಿ, ಬಿ.ಎನ್. ಹರೀಶ್ ಬೋಳೂರು

34	ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಲೇಖನ ಮಾಲೆ(2008)	ಡಾ. ಗಣನಾಥ ಎಕ್ಕಾರು
35	ಮುಗೇರರು (1997)	ಡಾ.ಕೆ.ಅಭಯ ಕುಮಾರ್
36	ಡಾ. ಬಾಬಸಾಹೇಬ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ (1997)	ಪಿ. ಡೀಕಯ್ಯ
37	ನಿಲೆ – ಕಾದಂಬರಿ (1997)	ಮಾಧವ ಪೆರಾಜೆ
38	ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ (1998, 2007)	ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ
39	ಅಕ್ಕೆರಸು ಸಿರಿ (1998)	ಪ್ರೊ. ಎ.ವಿ. ನಾವಡ
40	ಕೋಡ್ದಬ್ಬು (1998)	ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ
41	ಪರತಿ ಮಂಗನೆ (1998)	ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ
42	ಪುಳ್ಕೂರು ಬಾಚೆ (1998)	ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ
43	ಅಬ್ಬಗೆ ದಾರಗೆ (1998)	ಕೆ.ಜೆ. ಶೆಟ್ಟಿ ಕಡಂದಲೆ
44	ಮೂಂಕು ಸಂಬಳೋ (1998)	ಡಾ.ಕೆ.ಚೆನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡ
45	ಮಗೆ ಬರವು ಕಲ್ತೆ (1998)	ಕನರಾಡಿ ವಾದಿರಾಜ ಭಟ್
46	ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ ಕಲ್ಕುಡೆ (1998, 2007)	ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ
47	ಮಾಯಾಂದಾಲ್ (1998)	ಯಶವಂತಿ ಸುವರ್ಣ
48	ಬನ್ನಾಲ್ (1998)	ಕ್ಯಾಥರಿನ್ ರಾಡ್ರಿಗಸ್
49	ಮಾಮಿ ಮರ್ಮಲ್ (1998)	ಡಾ. ಗಣನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ ಎಕ್ಕಾರ್
50	ಜೋಗಿ ಪುರುಷೆರ್ (1998)	ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ
51	ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣೆ (1998, 2007)	ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್
52	ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂವಂದಿನ ಕೆಬಿಟ್ ಕೇನಂದಿನ (1998)	ಕೆ.ಆರ್. ರೈ
53	ಅಪ್ಪೊದಡ್ಯೆ (1998)	ಮುದ್ದುಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ
54	ನಾಗಸಿರಿ (1998)	ಕೆ. ಅನಂತ ರಾಮ ಬಂಗಾಡಿ
55	ಮಾಯೆದ ಪೊಣ್ಣು (1998)	ಡಿ. ಯದುಪತಿ ಗೌಡ
56	ಮುಡಿಪ್ಪೆಯರಾವಂದಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ (1998)	ಎನ್. ಕೊಯಿರಾ ಬಾಳೆಪುಣಿ
57	ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯ (198, 2007)	ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್
58	ಆಕಾಶವಾಣಿ ತುಳು ಕತೆಕುಲು (1996)	ಡಾ. ವಸಂತ ಕುಮಾರ್ ಪೆರ್ಲ
59	ಬೀರದ ಬೊಲ್ಪು (1997)	ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್
60	ಉಳ್ಳಾಲ ಇತಿ ಆದಿ (1997)	(ಸಂ.) ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಕೆ.ಆರ್. ಚಂದ್ರ
61	ಎನ್ನ ಮೋಕೆದ ಪೊಣ್ಣು (1998)	ಕೆ.ಟಿ. ಗಟ್ಟಿ
62	ಜೋಕುಲೆ ಸಂಚಿ (1998, 2003)	ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ
63	ಬಂಗಾರ್ ಪರ್ಬದ ಸಿಂಗಾರ್ ಪದೊಕುಲು(1998)	ಪಿ.ಎಸ್. ರಾವ್ (ಸಂ.)
64	ತುಳು ಕೈಪಿಡಿ (1998, 2003)	ಡಾ.ಯು.ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ
65	ಅಬ್ಬಕ್ಕ ದೇವಿಯರು (1998, 2007)	ಡಾ. ಕೆ.ಜಿ. ವಸಂತ ಮಾಧವ
66	ಜೋಕುಲೆ ದನಿ (2000) (ಸಂ.)	ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ
67	ಮಹಾಭಾರತೊ–ತುಳು ಮಹಾಕಾವ್ಯ (2000)	ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ
68	ಬಯ್ಯ ಮಲ್ಲಿಗೆ (2001)	(ಸಂ.) ಡಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರು
69	ತುಳು ಲಿಪಿ (2001)	ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ
70	ತೆಲ್ಪು ತೆಲಿಕೆದ ಕತೆಕುಲು (2002)	ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ
71	ತುಳು ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ (2003)	ಡಾ. ಕೆ.ವಿ. ಜಲಜಾಕ್ಷಿ

72 ತುಳು ಭಾಸೆಗ್ ಮಾನಾದಿಗೆ (ದ.ಪ್ರ) (2004) ಮಂ.ಆನಂದ ಶೆಟ್ಟಿ (ಸಂ.)
73 ದೇವಿನ ದಿವ್ಯಕತೆಕುಲು (2004) ಪಳನೀರು ವಾಸುದೇವ ಭಟ್
74 ಅಳಿಯ ಸಂತಾನ ಕಟ್ಟಿನ ತುಳು ಜನರ–
–ಶುಭಾಶುಭ ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಳೆಗಳು–(2004) ಫಕೀರ ಎಮ್. ಮುಲಯ
75 ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯನ ಅಳಿಯ ಸಂತಾನ ಕಟ್ಟು–
ಒಂದು ವಿಭಿನ್ನ ನಿರೂಪಣೆ (2004) ಎನ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್
76 ತುಳು ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕೋ (2004) ಡಾ. ಕೆ. ವಸಂತ ಭಾರದ್ವಾಜ್
77 ಐಸ್‌ಲೆಟ್ ಸ್ಕ್ರೂ ಪೈನ್ ಎಂ. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ
78 ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಸಾಧನೆ (2004) ಅಕಾಡೆಮಿ
79 ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಿರಿ ದಶಮಾನೋತ್ಸವ
ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ (2004) ಅಕಾಡೆಮಿ
80 ತುಳು ಕೇನ್ಡ್ ಓದುದು ಬರೆದ್ ಕಲ್ಪುಲೆ (2007) ಕೆ.ಟಿ. ಗಟ್ಟಿ
81 ಕಂಬುಲದ ಪೇರ್ (2007) ಡಾ.ಕೆ. ವಸಂತ ಭಾರದ್ವಾಜ್
82 ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪೊಲಬು (2008) ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್
83 ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ (ಕನ್ನಡ) ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ
84 ಅಕ್ಕೆರಸು ಸಿರಿ (ಕನ್ನಡ) ಪ್ರೊ. ಎ.ವಿ. ನಾವಡ
85 ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ ಕಲ್ಕುಡ (ಕನ್ನಡ) ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ
86 ಜೋಗಿ ಪುರುಷೆರ್ (ಕನ್ನಡ) ಶ್ರೀ ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ
87 ಮಗ ಬರಹ ಕಲಿತ (ಕನ್ನಡ) ಪ್ರೊ. ಕನರಾಡಿ ವಾದಿರಾಜರ ಭಟ್
88 ಮಾಯಾಂದಾಳ್ (ಕನ್ನಡ) ಶ್ರೀಮತಿ ಯಶವಂತಿ ಸುವರ್ಣ
89 ತುಳು ದೇವಿ ಮಹಾತ್ಮೆ (2008) ಪು. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಭಟ್, ಕಟೀಲು
90 ತುಳು ಲಿಪಿ ಪರಿಚಯ (2008) ಡಾ. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಬೆಳ್ಳೂರು
91 ಕಾವೇರಿ (2008) ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ
92 ತುಳು ಭಾಗವತೋ (2008) ಡಾ. ಪಾದೆಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣುಭಟ್
93 ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯ(2008) ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್
94 ತುಳು ಕಾವ್ಯೊ (2008) ವಸಂತ್ ಕುಮಾರ್ ಪೆರ್ಲ
95 ಡೆವಿಲ್ ವರ್ಶಿಫ್ ಆಫ್ ತುಳುವಾಸ್ (ಬರ್ನಲ್) ಪ್ರೊ.ಎ.ವಿ. ನಾವಡ ಮತ್ತು
ಡಾ. ಡೆನ್ನಿಸ್ ಫೆರ್ನಾಂಡೀಸ್ ಅವರ ಟಿಪ್ಪಣಿಯೊಂದಿಗೆ
96 ಪಾಡ್ದನೊಲು (2008) –ಮೇನರ್
97 ತುಳು ಭಾಗವತೊ (ಭಾಷಾಂತರ) ಡಾ. ಮಾಧವ ಪೆರಾಜೆ
98 ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ತುಳುನಾಡಿನ ಕೊಡುಗೆ(2008) ಪ್ರೊ. ತುಕರಾಮ್ ಪೂಜಾರಿ
99 ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪರಿಚಯ (2008) ಕೆ. ಅನಂತರಾಮ ಬಂಗಾಡಿ
100 ತುಳು ಗಾದೆಲು (2008) ಜ್ಯೋತಿ ಚೇಳ್ಯಾರು
101 ತುಳು ಕಥಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ (2008) ಡಾ. ವಿಶ್ವನಾಥ ಬದಿಕಾನ
102 ತುಳು ಪಾಡ್ದನೊಲು ಡಾ. ಗಣೇಶ್ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್
103 ಎದುರು ಕತೆಕ್ಕುಲು(2008) ಜಯಂತಿ ಎಸ್. ಬಂಗೇರ
104 ಬೆನ್ನಿ ಪೊಣ್ಣನ ಕನತ ಕದಿಕೆ (2008) ಡಾ. ರಾಜಶ್ರೀ
105 ತುಳುನಾಡ್‌ದ ನಲಿಕೆಲು (2008) ಡಿ. ಪದುಪತಿ ಗೌಡ
106 ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ ಪರಿಚಯೊ ಡಾ. ನಿಕೇತನ

107 ದೈವೊಲೆ ಕತೆಕ್ಕುಲು	ಬನ್ನಂಜೆ ಬಾಬು ಅಮೀನ್
108 ಬಜ್ಜೆರೆ ಬಜ್ಜೆಯಿ	ಡಾ. ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಭರಣ್ಯ
109 ತುಳು ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ	ಡಾ. ಅರುಣ ಕುಮಾರ್ ಎಸ್.ಆರ್.
110 ನಾಟಕೊಲು	ದೇವರಾಜ್ ಡಿ.ಬಾಳ

2009–2010ರ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು

111. ನಾಲಾಯಿಡ್ದ್ ನಾಲೂರುಗು	ಡಾ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ
112. ನೆಯಿ ಪೇರ್	ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ (ಸಂ.)
113. ಪನ್ನಂಬರೊ	ಯೋಗೀಶ್ ಕಾಂಚನ್ (ಸಂ.)
114. ಭಾರತ ಕಾವ್ಯೊ ಪಾಸಡಿ	ಕೆ. ಕಮಲಾಕ್ಷ
115. ತುಳು ಅನಂತ ವ್ರತ ಕಥೆ	ಡಾ. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ
116. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಹರಿದಾಸೆರ್	ಬಿ.ಕೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ರಾವ್
117. ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ತುಳು ಬಳಕೆ	ಡಾ. ಅಜಕ್ಕಳ ಗಿರೀಶ್ ಭಟ್
118. ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಪುರುಬಾಲೆ	ಎಚ್. ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್
119. ಕಳಸೆ (ಮದಿಪು–50)	ದುಗ್ಗಪ್ಪ ಕಜೆಕಾರ್
120. ಪೊಸಗಾದೆಲು	ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ
121. ಮದಿಪು ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಸಂಚಿಕೆಗಳು–50	
122. ತುಳು ದರ್ಶನ –36 ಸಂಚಿಕೆ (ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಪುಟ 9 ಸಂಚಿಕೆ 4)	
123. ತುಳುವ ಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯ	ಡಾ. ದುಗ್ಗಪ್ಪ ಕಜೆಕಾರ್
124. ಭಾರತ ಕಾವ್ಯ ಪಾಸಡಿ –2	ಕೆ. ಕಮಲಾಕ್ಷ
125. ಬಂಗ್ಲೆ ಗುಡ್ಡೆ ಸಣ್ಣಕ್ಕ	

2011–12ನೇ ಸಾಲ್‌ದ ಪ್ರಕಟಣೆಲು

126 ಮುಲ್ಕಿ ಸುಂದರ ರಾಮ ಶೆಟ್ರ್	ಎನ್.ಪಿ. ಶೆಟ್ಟಿ
127 ನಂದೊಳಿಗೆ ಮುದ್ದಣೆ	ನಂದಳಿಕೆ ಬಾಲಚಂದ್ರ ರಾವ್
128 ಎಸ್.ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆ (2011)	ರತ್ನಕುಮಾರ್ ಎಂ.
129 ರತ್ನಾಕರ್ ವರ್ಣಿ	ಮುನಿರಾಜ ರೆಂಜಾಳ
130 ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ದೇವಿ	ವಿ.ಕೆ ಯಾದವ್ ಸಸಿಹಿತ್ಲು
131 ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್ (2011)	ಎಚ್. ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್
132 ಬಿ.ವಿ. ಕಾರಂತೆರ್ (2011)	ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಮಂಡೆಕೋಲು
133 ಡಾ. ಪಳ್ಳತಡ್ಕ ಕೇಶವ ಭಟ್	ಡಾ.ವಸಂತಕುಮಾರ ಪೆರ್ಲ
134 ಕಮಲಾದೇವಿ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ	ಪ್ರಶಾಂತ್ ಅನಂತಾಡಿ
135 ಕುದ್ಮಲ್ ರಂಗರಾಯೆರ್(2011)	ಡಾ. ಉದಯ ಬಾರ್ಕೂರು
136 ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕತಾಯಿ (2011)	ಬಿ.ಕೆ ರಮೇಶ್ ಗೇರುಕಟ್ಟೆ
137 ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯೆರ್ (2011)	ಕೆ.ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ಯ
138 ಡಾ. ಪಿ. ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ರ್ (2011)	ಡಾ. ವಸಂತ ಕುಮಾರ್ ಪೆರ್ಲ
139 ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ	ಡಾ.ಕಿಶೋರ್ ಕುಮಾರ್ ರೈ ಶೇಣಿ
140 ಸೋಮಶೇಖರ್ ಪುತ್ರನ್	ಯಶವಂತ ಬೋಳೂರ್

2013–14 ನೇ ಸಾಲ್‌ದ ಪ್ರಕಟಣೆಲು

141	ಅತ್ತಾವರ ಎಲ್ಲಪ್ಪ (2013)	ಮಲಾರ್ ಜಯರಾಮ್ ರೈ
142	ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್	ಡಾ. ಯೋಗೀಶ್ ಕೈರೋಡಿ
143	ಎಂ. ಲೋಕಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ	ಉಮೇಶ್ ಕೆ.ಆರ್
144	ಲಿಪಿ ಶಿಲ್ಪಿ ಅತ್ತಾವರ ಅನಂತಾಚಾರ್ಯರ್	ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್
145	ಡಾ. ವಿ.ಎಸ್. ಆಚಾರ್ಯೆರ್	ಡಾ. ಎಸ್. ಪದ್ಮನಾಭ ಭಟ್
146	ಕೆದಂಬಾಡಿ ರಾಮೆಗೌಡೆ	ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್
147	ತುಳು ಪ್ರವಚನಕಾರೆ–ಯಕ್ಷರಂಗ ಸಾಧಕೆ ಕುಬೇರ್ ಮುಡಲ್ಲ್ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಶೆಟ್ರ್	ಎನ್.ಪಿ. ಶೆಟ್ಟಿ, ಮುಲ್ಕಿ

2014–15ನೇ ಸಾಲ್‌ದ ಪ್ರಕಟಣೆಲು

148. **ತುಳು ರಂಗ ನಾಟಕೊಲು–ಗೊಂಚಿಲ್ ಒಂಜಿ**

1.	ಗಗ್ಗರ	ವಿಲಾಸ್ ಕುಮಾರ್ ಶೆಟ್ಟಿ.
2.	ಸತ್ಯ ಮುನೀಂಡ	ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ
3.	ದೋಲು ಕೋಲ	ಈಶ್ವರ ಚಿಟ್ಪಾಡಿ
4.	ಮೈಮೆದ ಸಿರಿ ದುರ್ಗೆ	ನವನೀತ ಶೆಟ್ಟಿ ಕದ್ರಿ
5.	ಗಗ್ಗರ	ಕೆ.ವಿ.ಶೆಟ್ಟಿ

149. **ತುಳು ರಂಗ ನಾಟಕೊಲು ಗೊಂಚಿಲ್ ರಡ್ಡ್**

1.	ಕುಂಕುಮ	ಶಾಂತಾರಾಮ ಕಲ್ಲಡ್ಕ
2.	ಜಲಜನ ಮಗಲೆಗ್ ಜಪಾನ್ದ ಕಂಡನಿ	ರಾಜು ಬಿ. ತೋನ್ಸೆ
3.	ಪಗೆಕ್ ಪಗೆ	ಉಮಾನಾಥ ಎ ಕೋಟ್ಯಾನ್
4.	ಕಾನೂನುದ ಕಣ್ಣ್	ಬಿ.ರಾಮ ಕಿರೋಡಿಯನ್
5.	ನೆತ್ತೆರ್ದ ಕಾನಿಗೆ	ಸಂಜೀವ ಅಡ್ಯಾರು
150.	ವೀರ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ	ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ
151.	ತುಳು ಮಹಾಭಾರತ	ಎಸ್. ದೇವೇಂದ್ರ ಪೆಜತ್ತಾಯ
152.	ತುಳು ವಿಕ್ರಮಾರ್ಕ ಚರಿತ್ರೆ	ಡಾ ಎಂ ದುರ್ಗಾ ಪ್ರವೀಣ್ ಮತ್ತು ಬೆನೆಟ್. ಜಿ. ಅಮ್ಮನ್
153.	ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನರಿಗಳ ತುಳು ಟಿಪ್ಪಣಿ	ಡಾ ಎಂ ದುರ್ಗಾ ಪ್ರವೀಣ್ ಮತ್ತು ಬೆನೆಟ್. ಜಿ. ಅಮ್ಮನ್
154.	ಸಂತಕವಿ ಕನಕದಾಸೆರ್ (ತುಳು ತರ್ಜುಮೆ)	ಅತ್ರಾಡಿ ಅಮೃತಾ ಶೆಟ್ಟಿ
155.	ತುಳು ಕೆಲಿಂಜ ಭಾರತೊ	ಕೆಲಿಂಜ ಸೀತಾರಾಮ ಆಳ್ವ
156.	ತುಳುನಾಡ ಚರಿತ್ರೆ(ಕ್ರಿ.ಶ. 2ನೆಯ ಶತಮಾನ)	ಅನುವಾದಕೆರ್ : ಡಾ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ ಅರ್ತಿಕಜೆ ಮೂಲ: ಮಯಿಲೈ ಶೀನಿ ವೆಂಕಟಸಾಮಿ

157. ಮದಿಪು ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಸಂಚಿಕೆಗಳು – 69

ಲೇಖಕೆರೆನ ಪತ್ತೆ

ಡಾ.ಗಣೇಶ್ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್
'ಸಿರಿ' ಪಾವಂಜೆ, ಹಳೆಯಂಗಡಿ, ಮಂಗಳೂರು - 574 146

ಸರಿತಾ ಹೆಗ್ಡೆ
ನಂ.6, ಕೃಷ್ಣ ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ, ನಾಲ್ಕನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಅಮರಜ್ಯೋತಿ ನಗರ,
ವಿಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು- 560040

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್
'ನೆಲೆ', ನರಿಮೊಗರು ಅಂಚೆ, ದರ್ಬೆ, ಪುತ್ತೂರು–574 312

ರಾಜೇಂದ್ರ ಕೇದಿಗೆ
ಮಣ್ಣಗುಡ್ಡೆ, ಮಂಗಳೂರು - ೩

ಅತ್ತಾವರ ಶಿವಾನಂದ ಕರ್ಕೇರ
'ಶಿವಗಿರಿ', ಮೊದಲ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ, ಸುಭಾಷ್‌ನಗರ, ಮಂಗಳೂರು - 575 001

ವಸಂತ ಮರೋಳಿ
ಅಡುಮನೆ, ಮರೋಳಿ, ಮಂಗಳೂರು - ೫೭೫ ೦೦೫

ಎಸ್.ದೇವೇಂದ್ರ ಪೆಜತ್ತಾಯ
'ದೇವತಾ', ಬಂಟ್ಸ್ ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ರಸ್ತೆ, ವಳಕಾಡು, ಉಡುಪಿ - 576 101

ಭಾಸ್ಕರ ಕೆ. ಕುಂಟಪದವು
ಕೊಡ್ಲಮೊಗರು ಅಂಚೆ, ಮಂಜೇಶ್ವರ, ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆ - 671 323

ಚಂದ್ರಹಾಸ ಕಣಂತೂರು
'ಪೌರ್ಣಮಿ', ಹೂಹಾಕುವ ಕಲ್ಲು, ಅಂಚೆ ಕೈರಂಗಳ, ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು, ದ.ಕ.

ಲಲಿತಾ ಆರ್. ರೈ
ಕೊಸ್‌ಮೊಸ್ ಲೇನ್, ಕದ್ರಿ ಕಂಬಳ, 3w–30–2A86–7, ಮಂಗಳೂರು–575004

ಕವಿತಾ
'ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೃಪಾ', ಭಟ್ ಕಂಪೌಂಡ್, ಕುಂಟಲ್ಪಾಡಿ, ಶಕ್ತಿನಗರ, ಮಂಗಳೂರು - 575 016

ಪೂಜಾ
'ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾ ಕೃಪಾ', ಉಳ್ಳಾಲ ಬೈಲ್, ಬಂಗೇರ ಲೇನ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 020

ನಳಿನಿ ಭಾಸ್ಕರ ರೈ
ಮಂಚಿಕಟ್ಟೆ, ಮಂಚಿಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಅಂಚೆ, ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು, ದ.ಕ. - 574 323

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ (2014)

ಸರಕಾರಿ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಸಂಖ್ಯೆ:ಕಸಂವಾ 817ಕಸಧ 2013/(11)26-02-2014

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು : **ಜಾನಕಿ ಎಂ. ಬ್ರಹ್ಮಾವರ**
'ಪವನ', ಕಪಿಲಾ ಕಂಪೌಂಡ್, ಹೇರೂರು, ಬ್ರಹ್ಮಾವರ-576213
0820-2561063/8105758930

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್/ಅರ್ಥ ಸದಸ್ಯರು : **ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ ಬಿ.** 9449842183
'ಸಮೃದ್ಧಿ', ಸುಧಾನ ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಯಲ್ ಶಾಲೆ ಎದುರು, ಮಂಜಲ್‌ಪಡ್ಪು ನಗರ, ಪುತ್ತೂರು-3

ಸದಸ್ಯರು

ಪ್ರೊ. ಡಿ.ವೇದಾವತಿ 2212844/9341370754
ಶ್ರೀಧಾಮ, ವಿದ್ಯಾಂಜನೇಯ ವ್ಯಾಯಾಮಶಾಲೆ ಎದುರು, ಬಿಕರ್ನಕಟ್ಟೆ, ಮಂಗಳೂರು-15

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಮ್. ಕುಲಾಲ್ 9448344633
'ಕಾಮಧೇನು', ದೈಪಲ, ಬಿ ಮೂಡ ವಿಲೇಜ್, ಬಿ.ಸಿ. ರೋಡ್ ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು

ಶ್ರೀ ಸುಭಾಶ್ಚಂದ್ರ ಪಡಿವಾಳ್ 9980038007
ಮಾಲ್ದೊಟ್ಟು ಗುತ್ತು, ಬಾನಂಗಡಿ ಅಂಚೆ, ವಯಾ-ಮೂಡುಬಿದಿರೆ

ಶ್ರೀ ಕುಂಬ್ರ ದುರ್ಗಾಪ್ರಸಾದ್ ರೈ ಎ. 9480164641
ವಕೀಲರು, ರೈ & ರೈ ಅಸೋಸಿಯೇಟ್ಸ್, ಡಿಸೈನರ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್, ಕೋರ್ಟ್ ರೋಡ್ ಪುತ್ತೂರು,

ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಶೀಲ 9986449423
ಶ್ರೀಹರಿ ಪ್ರಸಾದ್, ಡಿ/ಎನ್ 1-81 (ಬಿ), ಜೋಡುಕಟ್ಟೆ ಮರೋಳಿ, ಅಂಚೆ ಕುಲಶೇಖರ, ಮಂಗಳೂರು

ಶ್ರೀ ಮೋಹನ್ ಕೊಪ್ಪಲ 9343342379
ಕೊಪ್ಪಲ ಮನೆ, ಕದ್ರಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಎದುರು, ಕದ್ರಿ, ಮಂಗಳೂರು-2

ಶ್ರೀ ವಸಂತ ಶೆಟ್ಟಿ ಬೆಳ್ಳಾರೆ 09958697823 vasanthshetty1962@gmail.com
B-1226, 2nd Floor, Green Filed, Faridabad-121003

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಉಪ್ಪೂರು 0820-2587241/ 9880070741 kuppoordr@yahoo.com
ಸಿದ್ದಾರ್ಥ ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ, ಪ್ಲಾಟ್ ನಂ.502, ಬ್ರಹ್ಮಾವರ ಪೋಸ್ಟ್, ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕು-576213

ಶ್ರೀ ರಘು ಇಡ್ಕಿದು 9449510848 raghuidk@yahoo.com
'ಸುಮ', ಮಣಿಪಾಲ ಸ್ಕೂಲ್ ಹತ್ತಿರ, ಅತ್ತಾವರ, ಮಂಗಳೂರು-575001

ಶ್ರೀಮತಿ ರೂಪಕಲಾ ಆಳ್ವ 9945396676
701, ಫ್ಯಾಂಟೆಸಿ ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಸ್, ಕೆ.ಆರ್.ಆರ್.ರಸ್ತೆ, ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲು, ಮಂಗಳೂರು-3

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಟಿ. ವಿಶ್ವನಾಥ 9448464593
ಕೊಯಿಕೊಲಿ ಮನೆ, ದುಗ್ಗಲಡ್ಕ ಅಂಚೆ, ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕು-574239

ಶ್ರೀ ನವೀನ್ ಡಿ. ಪಡೀಲ್ 8197091338
ಹೇರಂಬ ನಿಲಯ, ಪಡೀಲ್ ಓವರ್ ಬ್ರಿಜ್‌ನ ಬಳಿ, ಮಂಗಳೂರು-7

ಶ್ರೀ ದಿವಾ ಕೊಕ್ಕಡ 9902032480
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜುನಾಥೇಶ್ವರ ಕಾಲೇಜು, ಉಜಿರೆ

ಸರಕಾರಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಪ.ಪೂ ಕಾಲೇಜ್, ಬೆಳ್ಳಾರೆ ತುಳು ಪಠ್ಯ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಲೇಸ್

ಭದ್ರಾವತಿಡ್ ನಡತಿನ ತುಳು ಉತ್ಸವ

ಭದ್ರಾವತಿಡ್ ನಡತಿನ ತುಳು ಉತ್ಸವ

ಸರಕಾರಿ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜ್ ಮುಡಿಪುಡು ನಡತಿನ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪೊಲಬು

ವಿಟ್ಲ ವಿಠಲ ಅನುದಾನಿತ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಡ್ ತುಳು ಪಠ್ಯ ಕಲ್ಪುನೆಕ್ ಚಾಲನೆ.

ಸುಳ್ಯ ತುಳು ಮಿನದನ

ಮಾತಾ ಅಕಾಡೆಮಿಲೆನ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್, ಸದಸ್ಯೆರೆ ವಿಶೇಷ ಸಭೆ, ಬೆಂಗಳೂರುಡು.
ಮಾನ್ಯ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಚಿವೆ ಉಮಾಶ್ರೀ ಪಾತೆರೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರೆರ್ನ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯದ ಎಸ್.ಎನ್.ಡಿ. ಪೂಜಾರಿ ಅನುವಾದದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕೃತಿ ಬಿಡುಗಡೆ.

RNI No. KARTUL / 2015 / 63563